

03074

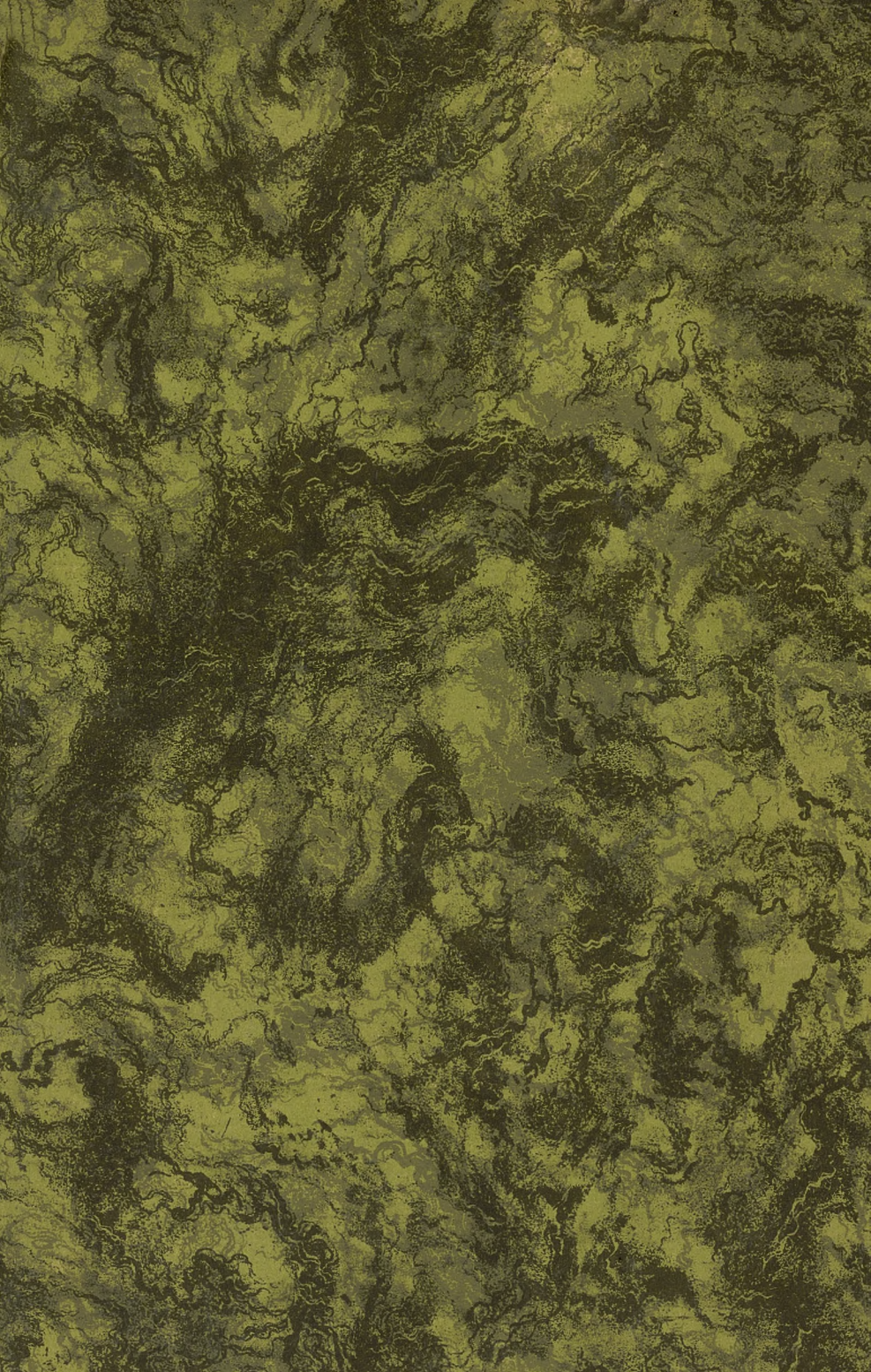
SPRAWOZDANIE
Z OBRAD PUBLICZNYCH
ORAZ CZYNNOŚCI
IZBY PRZEMYSŁOWO
HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

 BIBLIOTEKA IZBY PRZE- MYSŁOWO- HANDLOWEJ W KRAKOWIE	L:1.	
	Sp.	L.in.2759.

ZA ROK 1929

BIBLIOTEKA IZBY
PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

SPRAWOZDANIE

Z OBRAD PUBLICZNYCH ORAZ CZYNNOŚCI
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

ZA ROK 1929

335

KRAKÓW 1930

NAKŁADEM IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W KRAKOWIE

SPRAWOZDANIE

Z OBRAD PUBLICZNYCH ORAZ CZYNNOŚCI
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

ZA ROK 1929

KRAKÓW 1930

Zarząd Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie ma zaszczyt przedłożyć sprawozdanie za rok 1929.

Rok sprawozdawczy jest okresem, w którym dokonała się zmiana organizacji Izby w nową formę, odpowiadającą — w przeciwstawieniu do dotychczasowej, przystosowanej do warunków państwa zaborczego — polskiej gospodarczej racji stanu.

Okres ten, doniosły w dziejach krakowskiej Izby, charakteryzuje zrealizowanie istotnej cechy samorządu gospodarczego — przeprowadzenie wyborów, których wyniki są przedstawione na wstępie sprawozdania.

W Krakowie, dnia 15 października 1930.

ZA ZARZĄD
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ
W KRAKOWIE:

(—) Tadeusz Epstein
Prezes.

PRACE IZBY.

Wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie.

W dniu 1 sierpnia 1928 Minister Przemysłu i Handlu ogłosił w „Monitorze Polskim“ Nr. 175 rozporządzenie, zarządzające wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie.

Cała akcja wyborcza rozpadła się stosownie do przepisów regulaminu wyborczego, będącego pierwszą częścią nowego statutu, Izby na cztery stadja. W stadjum pierwszym przeprowadzono wybory ogólne, które odbyły się w drugiej połowie roku 1928.

Wskutek zgłoszenia jedynej listy kompromisowej przez Zjednoczone Komitety Wyborcze Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej oraz Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców odpadło głosowanie na radców z grupy handlowej, tak że w drodze głosowania wybrano tylko radców z grupy przemysłowej.

W rezultacie tak przeprowadzonych wyborów ogólnych weszli do Izby jako radcowie pp.:

Do grupy handlowej:

Z I. kategorii: inż. Adelman Aleksander — Kraków, Schechter Samuel — Kraków, Porębski Stanisław — Kraków, Spira Samuel — Kraków, Kwiatkowski Jan — Kraków, Neumann Maksymilian — Kraków, Mgr. Nowakowski Stanisław — Nowy Sącz, dr. Fussmann Józef — Kraków.

Jako ich zastępcy:

Truskowski Widold — Kraków, Steiner Arnold — Kraków, Skórczewski Władysław — Kraków, Jarosz Karol — Kraków, Wallach Józef Ascher — Kraków, Rosenzweig Emanuel — Kraków, Kaiser Rudolf — Żywiec, Braff Paweł — Biała.

Z II. kategorii: Schenker Dawid Hirsch — Kraków, Nowak Karol — Tarnów, Pfeffer Rafał — Kraków, Rąb Stanisław — Kraków.

Jako ich zastępcy:

Weinmann Hugo — Kraków, Fisch Bernard — Rzeszów, dr. Jachimski Jan — Kraków, Bobrowski Juljan — Kraków.

Z grupy przemysłowej:

Z I. kategorii: Epstein Tadeusz — Kraków, inż. Lewalski Antoni — Kraków, dr. Merz Ludwik — Kraków, Ehrenpreis Ignacy — Kraków, inż. Krudzielski Zdzisław — Szczakowa, Zajączek Edward — Kęty.

Jako zastępcy:

Dr. Ehrenpreis Arnold — Kraków, Aleksandrowicz Paweł — Kraków.

Z II. kategorii: inż. Król Piotr — Kraków, Steinberg Joachim — Kraków, inż. Scherer Wiktor — Kraków, dr. Zimmermann Juda — Kraków, inż. Ronka Eugenjusz — Kraków, Mayzel Roman — Oświęcim.

Jako zastępcy:

Fischer Maurycy — Kraków, Silberbach Emil — Kraków, inż. dr. Taub Józef — Kraków, Neumann Eljasz — Myślenice, Święch Józef — Myślenice, Jędrkiewicz Zenon — Myślenice.

W drugim stadium odbyły się wybory przez zrzeczenia, oznaczone przez p. Ministra Przemysłu i Handlu.

W myśl odnośnego zarządzenia z dnia 7. lutego 1929 prawo powołania radców otrzymały następujące zrzeczenia: Związek Przemysłowców w Krakowie — 5 radców, Korporacja Przemysłów Graficznych w Krakowie — 1 radcę, Małopolski Związek Ochrony Browarów — 1 radcę, Związek Polskich Producentów i Rafinerów Olejów Mineralnych — 1 radcę, Polski Związek Przemysłowców Metalowych — 2 radców, Związek Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — 2 radców, Stowarzyszenia pod nazwą: Zjazdy Przemysłowców Górniczych i Hutniczych Zagłębia Dąbrowskiego i Krakowskiego — 2 radców, Związek Elektrowni Polskich — 1 radcę, Krajowe Towarzystwo Naftowe — 1 radcę, Zwią-

zek Właściciele Fabryk cukierniczych i przetworów owocowych w Polsce — 1 radcę.

Wszystkie powyższe zrzeszenia wybierały do Sekcji przemysłowej, do Sekcji zaś handlowej powoływały: Krakowska Kongregacja Kupiecka — 6 radców, Gremium Kupców w Białej — 1 radcę, Gremium Właściciele Pensjonatów, Hoteli i Restauracyj w Zakopanem — 1 radcę, Krakowskie Stowarzyszenie Kupców — 5 radców, Związek Banków w Polsce — 1 radcę, Gremium Właściciele Hoteli i Pensjonatów w Krakowie — 2 radców, Gremium Agentów Handlowych w Krakowie — 1 radcę, Gremium Aptekarzy Zachodniej Małopolski — 1 radcę.

W wyniku wyborów, przeprowadzonych w powyższych zrzeszeniach weszli jako radcy do Izby pp.: inż. Roman Morawski z Chrzanowa, Tadeusz Filippi z Krakowa, Bertold Weinsberg z Krakowa, inż. Karol Szancer z Tarnowa, inż. Ignacy Menasche z Krakowa, Waclaw Anczyc z Krakowa, inż. Roman Rossknecht z Okocimia, inż. Tadeusz Kropaczek z Limanowej, inż. Leon Skarżeński z Krakowa, inż. Leonard Nitsch z Krakowa, inż. Henryk Kułakowski z Krakowa, Maksymiljan Chyżewski z Krakowa, inż. Michał Dunajecki z Sierszy, inż. Emil Czerlunczakiewicz z Jaworzna, inż. Zdzisław Rauch z Sierszy, dr. Kazimierz Kaden z Rabki, dr. Leopold Bleier z Trzebini i Adam Piasecki z Krakowa.

Wszystkich powyższych wybrano do Sekcji przemysłowej.

Do Sekcji handlowej zaś wybrano pp.: Adama Szarskiego z Krakowa, Eugenjusza Jakubowskiego z Krakowa, Adama Zapiórkowskiego z Nowego Targu, Gustawa Reima z Krakowa, Józefa Weissa z Krakowa, Piotra Fica z Rzeszowa, Emanuela Bellaka z Białej, Marjana Jamontta z Zakopanego, Izydora Landaua z Krakowa, Łazarza Marguliesa z Krakowa, Teodora Dembitzera z Krakowa, Leopolda Fromowicza z Krakowa, Wolfa Rosenbluma z Krakowa, Alberta Ungara z Krakowa, dr. Kazimierza Łapińskiego z Krakowa, Aleksandra Rittermanna z Krakowa, Zygmunta Gottlieba z Krakowa, Mgr. Karola Szymanowicza z Bochni.

Wreszcie zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 24. czerwca 1929, opublikowanem w „Monitorze Polskim“ Nr. 146, zamianowano na lat sześć radcami Izby pp.:

a) z zaliczeniem do Sekcji przemysłowej: posła prof. dr. Adama Krzyżanowskiego, inż. Antoniego Schimitzka, inż. Mieczysława Seiferta,

b) z zaliczeniem do Sekcji handlowej pp.: prof. dr. Tadeusza Dziurzyńskiego, Leona Holzera, Konrada Dawida Bincera.

W ostatnim stadjum dokonano wyboru radców Izby w drodze kooptacji na specjalnem zebraniu radców z wyboru oraz z nominacji w dniu 10 września 1929 r.

Tą drogą weszło w skład Izby 6 radców, a w szczególności pp.: Wilhelm Ader, Zygmunt Bieżeński i senator inż. Karol Rolle do sekcji przemysłowej, oraz dr. Leopold Marcharski, dyr. Abe Pineles i Stanisław Wołkowski do Sekcji handlowej.

Na tem zakończono wybory.

Najbliższym etapem było ukonstytuowanie się Izby.

Pierwsze Plenarne Posiedzenie nowej Izby, będące zarazem jej Zebraniem konstytuującym, odbyło się w dniu 15 września 1929.

Przebieg jego podaje następujący protokół:

PROTOKÓŁ

z pierwszego Plenarnego Zebrania Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, odbytego w dniu 15 września 1929 r.

Porządek dzienny: Ukonstytuowanie się Izby.

Obecni:

Radca Min. Jan Kozarski, imieniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu jako przewodniczący.

Naczelnik Woj. Wydziału Przemysłowego Stanisław Matusiński, imieniem Województwa Krakowskiego.

Członkowie Izby: inż. Adelman Aleksander, Ader Wilhelm, Anczyc Waław, Bellak Emanuel, Bieżeński Zygmunt, Bincer

Konrad Dawid, dr. Bleier Leopold, Chyżewski Maksymiljan, inż. Czerlunczakiewicz Emil, Dembitzer Teodor, inż. Dunajecki Michał, Ehrenpreis Ignacy, Epstein Tadeusz, Filippi Tadeusz, Fromowicz Leopold, dr. Fussmann Józef, Gottlieb Zygmunt, Jakubowski Eugenjusz, Jamontt Marjan, dr. Kaden Kazimierz, inż. Kropaczek Tadeusz, inż. Król Piotr, inż. Krudzielski Zdzisław, poseł prof. dr. Krzyżanowski Adam, inż. Kułakowski Henryk, Kwiatkowski Jan, Landau Izydor, dr. Łapiński Jan, dr. Macharski Leopold, Margulies Łazarz, Mayzel Roman, inż. Menasche Ignacy, Neumann Maksymiljan, inż. Nitsch Leonard, Nowak Karol, mgr. Nowakowski Stanisław, Pfeffer Rafał, Piasecki Adam, Pineles Abe, Porębski Stanisław, inż. Rauch Zdzisław, Rąb Stanisław, Reim Gustaw, Rittermann Aleksander, inż. Ronka Eugenjusz, Rosenblum Wolf, inż. Rossknecht Roman, Schechter Samuel, Schenker Henryk, inż. Scherer Wiktor, inż. Schimitzek Antoni, inż. Seifert Mieczysław, inż. Skarżeński Leon, Spira Samuel, Steinberg Joachim, inż. Szancer Karol, Szarski Adam, Szymanowicz Karol, Ungar Albert, Weinsberg Bertold, Weiss Józef, Wołkowski Stanisław, Zajączek Edward, Zapiórkowski Adam, dr. Zimmermann Juda.

Z ramienia biura Izby: dyrektor dr. Bruno Josefert, wicedyrektorzy: Władysław Gaertner i Henryk Maiss.

Nieobecność usprawiedliwili członkowie: pp. Piotr Fic, Leon Holzer, inż. Antoni Lewalski oraz sen. inż. Karol Rolle.

Radca Ministerstwa Przemysłu i Handlu p. Jan Kozarski otwiera obrady następującą przemową:

Z polecenia Pana Ministra Przemysłu i Handlu otwieram w imieniu Rządu pierwsze Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, konstytuującej się na nowych podstawach prawnych, znajdujących wyraz w rozporządzeniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 roku.

Akt dzisiejszy jest ostatniem ogniwem dzieła powołania do życia przedstawicielstwa przemysłu i handlu na nowych zasadach, utrwalających i dających szersze możliwości w zakresie samorządu gospodarczego.

Założeniem tego samorządu jest organizacja opinii gospo-

darczej, usystemizowanie i utrwalenie współpracy z czynnikami rządowymi, wreszcie stworzenie organu dla prac pomocniczych w zakresie administracji gospodarczej.

Nowe prawo dąży do zapewnienia najbardziej kompletnego przedstawicielstwa przemysłu i handlu w Izbach, daje gwarancje, których dotychczas w całej pełni nie było dla pracy opiniodawczej w Izbach, wreszcie użycza skutecznej egzekutywy w gromadzeniu materiału informacyjnego.

Izba krakowska, której tradycje pracy sięgają roku 1850, ma najlepsze dane do zrozumienia i zrealizowania zadań instytucji Izby, na których czele stoi możliwie bezstronna ocena spraw i zagadnień gospodarczych. W tem korzystniejszych warunkach obecnie będą się toczyły prace Izby, że głos swój Izba krakowska dołączy do głosu Izb na całym terenie Rzeczypospolitej.

Życzę Panom Radcom Izby krakowskiej owocnej pracy na polu gospodarczem w dążeniach do osiągnięcia możliwie największego rozkwitu gospodarczego.

W myśl § 44 statutu Izby krakowskiej oddaję przewodnictwo obrad w ręce najstarszego wiekiem radcy Izby p. inż. Aleksandra Adelmiana, celem przeprowadzenia wyboru prezydium Izby.

Przemówienie powyższe przyjęli zebrani huczniei oklaskami.

Przewodnictwo obejmuje następnie p. radca inż. Aleksander Adelman i wygłasza następujące przemówienie:

Dekretem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 wydano ustawę o Izbach Przemysłowo-Handlowych, na podstawie której utworzono skład nowej Izby zupełnie odmiennie od dotychczasowej praktyki.

Zadaniem Izby jest usilne staranie, aby stosunki gospodarcze Krakowa podniosły się tak pod względem finansowym, jak i ekonomicznym, aby Kraków i jego okręg stał się na nowo ośrodkiem dla handlu i przemysłu, łączącym Wschód z Zachodem.

Sprawa zjednoczenia państw Europy zaczyna być coraz aktualniejszą, zajmują się nią największe umysły świata, a do-

wodem jest ostatnia mowa pana Brianda w Genewie. Nowe idee zmieniają dotychczasowe pojęcia o sposobach prowadzenia handlu, rozwoju przemysłu i jego organizacji, zapewnienia zbytu naszych produktów na rynkach obcych.

Życzyć więc wypada, aby Prezydjum nowo ukonstytuowanej Izby przyświecała przedewszystkiem myśl przewodnia wykorzystywania konjunktur dla rozwoju handlu Krakowa i jego okręgu.

Najważniejszym jest obniżenie kosztów przewozu.

W XV wieku Kraków pod względem handlowym był w największym rozkwicie, czego dowodem są wspaniałe budowle, kościoły i świeckie domy patrycjuszów. Później przez otwarcie nowych dróg do Indji, powstanie portów niemieckich, zmieniły się stosunki handlowe i nastąpił zmierzch Krakowa. W XIX wieku zaczęto budować koleje, które zbliżyły ziemie świata, lecz koleje nie potrafiły zmniejszyć kosztów przewozu, bo koszt przewozu morzem jest dalej o 60% niższy. Z końcem ubiegłego wieku zaczęto budować w Niemczech i Austrii kanały, łączące rzeki całego kontynentu, na których koszt przewozu był o 50% niższy od kosztów kolejowych.

Polska, chcąc zapewnić rozwój swego handlu musi również przystąpić do budowy kanałów i portów rzecznych, przedewszystkiem zaś do uregulowania Wisły i jej dopływów, połączenia morza Bałtyckiego z morzami południowemi. Jeżeli uda się to przeprowadzić, to wymiana towarowa niepomierne wzrośnie. Kraków również może się stać ważną placówką handlową przez wybudowanie portu rzeczno nad Wisłą.

Jeżeli nowej Izbie będzie to zadanie przyświecać i będzie się starała je spełnić, przyczyni się niewątpliwie do rozwoju Krakowa i jego okręgu gospodarczego.

Reasumując wielkie zadania, czekające Izbę, życzę jej, aby przez wybór odpowiednich władz dała wyraz swym dążnościom do spełnienia tych ważnych postulatów.

W myśl § 44 statutu Izby Przemysłowo Handlowej w Krakowie przystępujemy obecnie do wyboru władz Izby, przedewszystkiem do wyboru prezesa Izby.

Na sekretarza powołuję p. wicedyrektora Izby Henryka

Maissa, jako skrutatorów pp. r. inż. Wiktora Scherera i r. Adama Szarskiego.

Głosowanie odbywa się kartkami.

Na 65-ciu głosujących 58 głosów otrzymał p. Tadeusz Epstein, 7 kartek oddano próżnych.

Prezesem Izby Przemysłowo-Handlowej wybrano zatem p. Tadeusza Epsteina, który dziękuje za wybór w następujących słowach:

Nie chcę zajmować wiele czasu, bo czeka nas jeszcze dwukrotne głosowanie, proszę Panów przyjąć tylko serdeczne podziękowanie za łaskawy wybór i zapewnienie, że będę się starał zaufanie Panów w zupełności usprawiedliwić. Programu obecnie nie przedstawiam, uczynię to dopiero po porozumieniu z całym prezydjum, by program ten był wspólny i mógł wszystkich zadowolić.

Wybór prezesa i przemówienie p. Epsteina przyjęli zebrani hucznie oklaskami.

Następnie przystąpiono do wyboru wiceprezesa Izby jako przedstawiciela Sekcji przemysłowej. Głosują tylko przedstawiciele Sekcji przemysłowej.

Skrutatorami pp. r. Tadeusz Filippi i r. Bertold Weinsberg.

Na 32 głosujących otrzymał 32 głosów p. inż. Henryk Kułakowski, który został wybrany wiceprezesem.

P. wiceprez. inż. Kułakowski: Pozwalam sobie najserdecznie podziękować Panom za wybór i okazane zaufanie. Proszę Panów już teraz o pomoc w pracach moich około strzeżenia interesów tego działu, z którego mnie Panowie, jako swego przedstawiciela wybrali.

Przewodniczący p. inż. Adelman przystępuje wkońcu do przeprowadzenia wyboru wiceprezesa Izby jako przedstawiciela Sekcji handlowej.

Skrutatorowie pp. r. Henryk Schenker i r. Adam Szarski.

Uprawnionych do głosowania 33, r. Stanisław Porębski wstrzymuje się od głosowania.

Na 32 głosujących otrzymał p. r. Jan Kwiatkowski 24 głosów, r. Stanisław Porębski 8 głosów.

Wobec absolutnej większości wiceprezesem wybrano p. Jana Kwiatkowskiego.

P. wiceprez. Kwiatkowski: W istocie nie znajduję wyrazów, któremi mógłbym podziękować Panom Radcom Sekcji handlowej za ten honor i dowód zaufania, który przypadł mi w udziale, tem więcej, że jestem przekonany, że nawet ci panowie, którzy nie oddali na mnie głosów, uczynili to jako wyraz pewnych poglądów i zasad, a nie jako nieprzyjaciele mej osoby.

Jeżeli jednak Panowie oczekują odemnie podania jakiegoś programu już dzisiaj, to są w błędzie przede wszystkim dlatego, że jestem zasadniczym wrogiem przedkładania wielkich i szerokich programów, które następnie nie są i nie mogą być wykonane, z drugiej zaś strony przedłożenie takiego programu jest atrybucją głowy, t. j. pana Prezesa Izby, który — jak oświadczył — na najbliższem posiedzeniu po uzgodnieniu go z całym prezydjum przedłoży Szanownym Panom.

Sądzę jednak, że powinienem i muszę oświadczyć Szanownym Panom, że będę miał za swój święty obowiązek chronić interesy całego handlu i w całej rozciągłości starać się o ulgi w dotychczasowych ciężarach i uzyskiwanie przywilejów, a to w każdym możliwym kierunku i w każdy dopuszczalny sposób. Sądzę, że przemawiam do samych tu zgromadzonych Polaków, aczkolwiek ich wyznanie jest różne, miłość Ojczyzny jest jednak taka sama u wszystkich Szanownych Panów. Jestem też przekonany, że jeżeli wszyscy będziemy mieli przed oczyma jako pierwsze przykazanie pracę w łonie tej Izby dla dobra naszej kochanej Ojczyzny, która po długich latach więzienia stawia obecnie pierwsze kroki, jeżeli to się stanie, jestem pewien, że pod przewodnictwem czujnego w swych zamierzeniach Prezydjum praca Szanownych Panów wyda tak wielkie i obfite owoce, że Izba nasza stanie w pierwszym rzędzie instytucyj samorządowych, jak to dotychczas zresztą było, zaś Polska, po wielokrotnej dewaluacji, po kilkakrotnej zmianie waluty, z których każda przynosiła kupiectwu przede wszystkim ciężkie i bolesne straty,

będzie mogła przy naszej usilnej i gorącej pracy podnieść się z upadku, odrodzić i uleczyć swe rany.

Do tego będę dążył i jestem przekonany, że w tym kierunku doznam od Szanownych Panów jak najdalejzego poparcia, o które też niniejszem proszę, dziękując jeszcze raz za łaskawy wybór.

Przewodniczący radca inż. *Adelman* wobec wyczerpania porządku dziennego obrad zamyka posiedzenie, dziękując przedstawicielowi Rządu w osobie p. radcy *Kozarskiego* oraz przedstawicielowi Województwa w osobie p. nacz. *Matusińskiego* za przybycie i uświetnienie zebrania.

Dyrektor:
Dr B. Josefert m. p.

Przewodniczący:
Inż. A. Adelman m. p.

Prowadzący protokół:
Henryk Maiss m. p.

Po ukonstytuowaniu Izby, Prezydjum odbyło pierwsze posiedzenie w dniu 14 października 1929 i przystąpiło natychmiast do opracowania projektu części II statutu Izby. Statut ten (część II) przedłożony został następnie Ministerstwu Przemysłu i Handlu i po przyjęciu go przez Plenarne Zebranie w dniu 22 listopada 1929, został zatwierdzony postanowieniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 grudnia 1929 r.

Już na rok 1930 przypadł wybór przewidzianego statutem Zarządu Izby, Komisji Rewizyjnej oraz ośmiu stałych komisji Izby.

Zarząd stanowią poza członkami Prezydjum Izby radcy:

Eugenjusz Jakubowski,

Inż. Piotr Król,

Dr Ludwik Merz,

Samuel Schechter.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi:

Wacław Anczyc — jako przewodniczący,

Inż. Aleksander Adelman — jako zastępca przewodniczącego,

Inż. Leonard Nitsch, Aleksander Rittermann, Bertold Weinsberg.

Stałe komisje Izby są następujące:

1)	Komisja finansowo-kredytowa	12	radców
2)	„ podatkowa	16	„
3)	„ komunikacyjna	14	„
4)	„ polityki socjalnej	14	„
5)	„ górnictwo-naftowa	12	„
6)	„ polityki handlowej i eksportu .	20	„
7)	„ rozwoju ruchu turystycznego i uzdrowisk	12	„
8)	„ statutowo-regulaminowa	10	„

Reforma podatku przemysłowego.

W r. 1929 Ministerstwo Skarbu podjęło doniosłą inicjatywę w kierunku zreformowania ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

W pracy opiniodawczej, podjętej przez Związek Izb przemysłowo-handlowych nad projektem noweli do ustawy o państwowym podatku przemysłowym wzięła również udział Izba, a po przeprowadzeniu odpowiedniej ankiety, poddała sprawę obradom w łonie Sekcji przemysłowej i handlowej.

Wynikiem obrad są przesłane Związkowi Izb poniżej przytoczone poprawki:

Projekt ustawy w przedmiocie zmiany przepisów ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 550.

Art. 1.

Stawkę państwowego podatku przemysłowego od obrotu obniża się od 1 kwietnia 1930 r.

a) do $\frac{1}{2}\%$ od obrotów wymienionych w p. 1, art. 5 ustawy z dnia 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 550, a uzyskanych przez przedsiębiorstwa handlowe, prowadzące prawidłowe księgi handlowe ze sprzedaży hurtowej wszelkiego rodzaju towarów, oraz dostaw dla instytucyj państwowych i samorządowych, wkońcu dla przedsiębiorstw, mających za przedmiot przedsiębiorstwa przemysł budowlany,

b) do 1% od pozostałych obrotów, wymienionych w p. 1, art. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z przedsiębiorstw handlowych, względnie skupu zawodowego,

c) do $\frac{1}{2}\%$ od obrotów przedsiębiorstw, wymienionych w art. 7 p. c. ustawy o państwowym podatku przemysłowym oraz skupu zawodowego,

d) do 1% od obrotów, wymienionych w p. 2, art. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, z wyjątkiem zysków brutto z operacji obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznymi, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi,

e) do 2% od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego, oraz pośredników handlowych, wymienionych w p. 5, art. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Od 1 stycznia 1931 r. 0.75% od obrotów przedsiębiorstw, wymienionych w p. b) niniejszego artykułu.

Upoważnia się Ministra Skarbu do dalszego obniżania w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu stawek państwowego podatku obrotowego w miarę stwierdzonej potrzeby koniecznej, oraz do zwalniania od tego podatku całego handlu surowcami, artykułami opałowemi, spożywczemi i pierwszej potrzeby.

Art. 2.

Ustęp drugi, trzeci i czwarty punktu 5, art. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym otrzymuje następujące brzmienie:

Za komisowe uważa się tylko przedsiębiorstwa sprzedaży i kupna, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe i udowodnią stosunek komisju, w przeciwnym razie winny być traktowane jako działające na rachunek własny.

Przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek osób nieopłacających państwowego podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy, opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego. Obrót tego rodzaju przedsiębiorstw ustala się w myśl p. 1 niniejszego artykułu.

Stosunek delcredere i inkaso należności na rzecz firm zagranicznych, uskuteczniiane przez biura pośrednictwa handlowego i po-

średników handlowych, reprezentujących firmy zagraniczne, nie stanowi przeszkody do wymiaru podatku w myśl p. 5, art. 5 ustawy.

Za pośrednictwo handlowe uważa się pośredniczenie w interesach handlowych, uskuteczniane w imieniu i na rachunek osób trzecich.

Art. 3.

Art. 7 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, poczynając od ust. 3 otrzymuje brzmienie następujące:

Stawki podatkowe $\frac{1}{2}\%$, $0,75\%$ i 1% mogą być stosowane jedynie do samoistnych przedsiębiorstw handlowych, t. j. do przedsiębiorstw sprzedających towary bez zmiany ich charakteru.

Za sprzedaż hurtową, podlegającą ulgowej stawce podatkowej, uważa się zbyt wszelkiego rodzaju towarów kupcom i kółkom rolniczym, celem odsprzedaży, a przemysłowcom, instytucjom państwowym i komunalnym, oraz producentom rolnym, celem dalszej produkcji lub eksploatacji, bez względu na przeznaczenie towaru.

Do obrotów, osiągniętych ze sprzedaży, dokonanej bezpośrednio z samego zakładu przemysłowego, czy też zakładów handlowych, należących do właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego i obsługujących zakład przemysłowy, nie mogą być stosowane stawki podatkowe, przewidziane dla przedsiębiorstw handlowych.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu jednocześnie z wejściem w życie niniejszej noweli ustali wykaz artykułów pierwszej potrzeby.

Dla orjentacji, w jakim kierunku należałoby uzupełnić art. 26 rozp. wykonawczego w sprawie artykułów pierwszej potrzeby, względnie surowców potrzebnych do rozwoju rolnictwa i przemysłu krajowego, o którym mówi art. 7 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, przytoczyła Izba następujące uzupełnienia listy towarów i tak:

W p. A. I. lista winna być uzupełniona produktami jak: czekolada, a to ze względu na znajdu-

jący się w czekoladzie procent cukru i kakao, które są niezbędne do należytego odżywiania organizmu.

W p. A. II. produktami jak puszki blaszane, które są konieczne dla opakowania śledzi opiekanych, ich konserw i t. p.

W p. B. 4. produktami jak: soda krystaliczna, służąca do wyrobu mydła, względnie stosowana jako najtańszy środek oczyszczający przy praniu i myciu różnych przedmiotów, oraz świece, jako środek do oświetlenia mieszkań, ponieważ oświetlenie zarówno gazowe, jak i elektryczne nie jest jeszcze dostatecznie w Polsce rozpowszechnione.

W p. B. 5. produktami jak: stal w sztabach, blokach etc., która jest niezbędnym surowcem dla dalszej przeróbki na narzędzia, części składowe maszyn i t. p.

W p. B. 5. b. produktami jak: drzewo okrągłe, okorowane, w klocach i dźwycach, drzewo celulozowe w okrągłakach i szczapach.

W p. B. 5. c. produktami jak: skóra podeszwowa, krupony i skóra na obuwie, a to ze względu na okoliczność, iż obuwie należy bezwarunkowo do artykułów pierwszej potrzeby.

Pozatem należałoby wstawić jeszcze w rubryce B. 5 grupę małą *d*), w której to grupie znalazłyby się:

ocet spirytusowy, jako powszechnie używany przez ubogą ludność do gotowania i jedzenia w miejsce cytryny i innych droższych kwasów,

druty i gwoździe, które są bezwarunkowo potrzebne prawie dla każdego przemysłu, a nie są surowcami.

Następnie w grupie B. 6.:

Produkt:	Zastosowanie:
1) żelazocjanek potasu	do hartowania stali, przeważnie warsztaty P. K. P.
2) żelazocjanek sodu	niezbędny surowiec do barwienia w przemyśle włókienniczym.

Produkt:	Zastosowanie:
3) wapno bielące	niezbędny surowiec w przemyśle włókienniczym i papierniczym.
4) potaż kalcynowany	Państwowy Monopol Tytoniowy i przemysł mydlarski.
5) potaż żrący	zasadniczy surowiec w przemyśle mydlarskim.
6) „Solnit“, preparat solny do konserwowania mięsa	niezbędny dla przemysłu mąsarskiego oraz przemysłu rzeźniczego.
7) błękity	do barwienia w przemyśle włókienniczym i fabrykacji farb.
8) preparaty chemiczne do walki ze szkodnikami roślin, owadów i grzybobójcze	szerokie zastosowanie w rolnictwie, gdyż służą do zaprawiania zbóż wszelkich, przeciwnie wszystkim chorobom zboża i nasion siewnych oraz warzyw, zabezpieczenia wysiewów przed ptactwem i kradzieżą („Gorczyk“), następnie do niszczenia chwastów w zbożach rosnących, do ochrony drzew przed gąsienicami i t. p.

Dalej żużle (szlaki) ołowiane, jako odpadki przy produkcji bieli cynkowej, sprzedawane hutom ołowianym do dalszej przeróbki na ołów, są w ten sposób niejako surowcem dla przemysłu ołowianego.

„Słowo „szmelz“ w p. 6 objaśnione jest jako „wszelkiego rodzaju złom żelazny“, a winno być objaśnione jako „wszelkiego rodzaju złom metalowy“, względnie opuścić można zarówno słowo „żelazny“, jak i „metalowy“ a pozostawić słowa „wszelkiego rodzaju złom“.

Wreszcie w punkcie tym lub w specjalnym, winno być uwzględnione: młóto suszone, kielki słodowe oraz drożdże piwne.

Wkońcu winna przybyć grupa „C“, odnosząca się nie tyle do artykułów pierwszej potrzeby, czy też surowców, ile do obrotów przemysłu pierwszej potrzeby, jakim jest przemysł hotelarski i restauracyjny. Kwestja pomieszczenia w danem mieście przyjezdnych, względnie wyżywienia ich jest bezsprzecznie sprawą pierwszej potrzeby i dlatego przedsiębiorstwa takie, prowadzące prawidłowo księgi handlowe, winny opłacać 1%.

Art. 5.

W art. 84 ustawy o państwowym podatku przemysłowym dodaje się ust. 3 treści następującej:

Również w ciągu dwóch lat mogą być przedsiębiorstwa i zajęcia prowadzone bez świadectwa przemysłowego lub na podstawie niewłaściwego świadectwa przemysłowego, pociągnięte do opłaty należności za właściwe świadectwa przemysłowe.

Art. 6.

projektu rządowego w całości się skreśla.

Art. 7.

projektowanej noweli pozostaje bez zmiany.

Art. 8.

Kategoria ósma rozdział XIX. części II. C. załącznika do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym otrzymuje brzmienie następujące:

Zatrudniające przy fabrykacji ręcznej, jak i przy stosowaniu silników mechanicznych przeciętnie ponad 1—4 robotników w roku.

Co do opinji w przedmiocie art. 9 projektu podajemy uchwały Komisji porozumiewawczej przedstawicieli trzech sekcji Izby w Warszawie, ujęte w pyta-
niach i odpowiedziach.

Art. 9.

Pytanie 1-sze:

Kiedy powinien nastąpić ewentualny wymiar przewidywanego podatku, a kiedy pobór tego podatku?

Wymiar podatku i jego pobór ma być dokonywany przy przejściu granicy obszaru obowiązywania tej ustawy, lub przy wpuszczeniu towaru do wolnego obrotu.

U w a g a : Technika zorganizowania wymiaru i poboru podatku, zbadana i zaopiniowana zostanie przez komisję znawców, jaką zorganizuje p. R. Pollak przy udziale wszystkich członków komisji porozumiewawczej.

Pytanie 2-gie:

Jaki zakres towarów będzie obciążony tym podatkiem, przyjmując za podstawę naszą taryfę celną?

Stojąc na stanowisku, iż podatek wyrównawczy jest potrzebą gospodarczą w stosunku do produkcji, która nie posiada dostatecznej zdolności konkurencyjnej, Izba rozumie: iż

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii Izby przemysłowo-handlowych będzie ustalał w drodze rozporządzeń listy półfabrykatów i fabrykatów, które podlegać będą temu podatkowi. Zmiany w tych listach lub w wysokości stawek nie mogą być w drodze rozporządzeń, wydawanych w tej samej drodze, dokonywane częściej niż w odstępach półrocznych.

Pytanie 3-cie:

Co powinno służyć za oparcie do wymiaru tego podatku?

Podatek będzie pobierany od zryczałtowanej bez żadnych dodatkowych opłat i obciążeń wartości fabrykatów i półfabrykatów, ustalonej z przeliczeniem na wagę lub od sztuki według specyfikacji projektu nowej taryfy celnej, drogą rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii Izby przemysłowo-handlowych.

Pytanie 4-te:

Czas trwania przepisu tej ustawy?

W projekcie ustawy winien być określony termin działania art. 9 noweli, odpowiadający przewidywanemu przez Rząd wprowadzeniu nowej taryfy celnej. W momencie wprowadzenia tej taryfy art. 9 winien wygasnąć. Zdaniem Izby, termin ten nie powinien przekraczać 3 lat.

Pytanie 5-te:

Stosunek do Wolnego Miasta Gdańska?

Izba stwierdza, że zasadniczym i bezwzględnie koniecznym warunkiem możliwości wprowadzenia art. 9 noweli jest sposób wymiaru i umieszczenia podatku tego na granicy skarbowej (akcyzowej) Rzeczypospolitej lub na granicy celnej, o ileby granica skarbowa pokrywała się z granicą celną.

Art. 10.

projektowanej noweli — bez zmiany.

Art. 11.

projektowanej noweli — bez zmiany.

Art. 12.

projektowanej noweli — bez zmiany.

Zryczałtowanie podatku obrotowego.

W wykonaniu uchwały Związku Izb zwróciła się Izba urzędująca w b. r. do Izby krakowskiej o wypowiedzenie się w kwestji zryczałtowania podatku obrotowego.

W rezultacie narad przeprowadzonych ze sferami gospodarczymi okręgu, oświadczyła się Izba przeciw zryczałtowaniu tego podatku, a stanowisko swoje motywowała zapatrywaniem, że ustawa o podatku przemysłowym, jako naogół wadliwie skonstruowana, nie nadaje się do rozbudowy poszczególnych jej zasad, gdyż mogłoby to stać się przyczyną pogłębienia tych niesłuszności, jakie przynosi z sobą stosowanie tej ustawy.

Niebezpieczeństwo to wydaje się tem większe, że cały dział ustawy, regulujący podział świadectw przemysłowych

zarówno pod względem zgrupowania poszczególnych przemysłów i rodzajów handlu, jak i ich kategorii, wydaje się niedostateczny.

Poszczególne kryteria są niejednokrotnie nieistotne i oparte na czysto zewnętrznych oznakach.

Postulaty kupiectwa o doraźne ulgi przy państwowym podatku przemysłowym.

Nader trudne warunki, w jakich w ostatnich czasach znalazł się handel, stały się przyczyną, że ujemne oddziaływanie państwowego podatku przemysłowego na całość życia gospodarczego, szczególnie dotkliwie zaciążyło nad życiem handlowem.

Czyniąc zadość potrzebie chwili, jak i zgłoszonym w tym kierunku żądaniom sfer zainteresowanych, Izba przedłożyła Panu Ministrowi Skarbu wnioski, których bezpośrednie zrealizowanie mogłoby ułatwić kupiectwu przetrzymywanie obecnego kryzysu.

Wspomniane przedstawienie Izby brzmi jak następuje:

Wielokrotne prośby sfer handlowych o rozpatrzenie ich położenia i wyciągnięcie odpowiednich konsekwencji, szczególnie w dziedzinie podatkowej, jak dotąd pozostały prawie że bez echa.

Wszelkie przedstawienia i memorjały, a między nimi: Związku Izb Przemysłowo-Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 lipca 1928, wyczerpująco ujmujące zarówno przyczyny, dla których podatek przemysłowy w obecnej formie oddziałuje na stan kupiecki rujnująco, wszystkie te środki, których dla salwowania stanu kupieckiego przed ostateczną ruiną się chwycono, nie odniosły dotychczas rezultatu, na odwrót nowe klęski, grożące życiu handlowemu, napawać muszą każdego zorientowanego w sytuacji obywatela troską i obawą, gdy usiłuje odpowiedzieć sobie na pytanie, jaka przyszłość tę gałąź życia gospodarczego czeka.

Daleka od tego, by przejawiać obraz obecnej sytuacji, podpisana Izba, obserwując zastraszający upadek życia

handlowego w swym okręgu, w poczuciu, że z przyłączeniem się do wspomnianego przedstawienia Związku Izb Przemysłowo-Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej, wniesionego do Ministerstwa Skarbu w sprawie reformy podatku obrotowego, wyczerpała wszystkie swe możliwości w kierunku zaradzenia grożącej katastrofie, — przedkłada obecnie niniejszy stan rzeczy pod osobistą światłą rozważę Pana Ministra z prośbą o jego rozpatrzenie i wywarcie wpływu w kierunku ratowania tego, co jeszcze do ratowania pozostało.

Jeżeli w niniejszem przedstawieniu mówimy o katastrofie stanu kupieckiego, to rzeczywiście nie dla nastroju, ale w poczuciu, że określenie to nie jest przesadnem.

Zbyt znane jest położenie kupiectwa, by zachodziła potrzeba na tem miejscu ponownie je przedstawiać. Nie możemy jednak pominąć zarejestrowania tych wszystkich przesłanek, które ostatnie lata wniosły w życie gospodarcze, a których stwierdzenie samo przez się jest dowodem, że inaczej jak źle, być nie może.

Na tem miejscu w pierwszej linii wskazać należy na tak zasadnicze przyczyny upadku handlu, jak deprecjacja pieniądza zaborczego, a później katastrofalny spadek waluty markowej, w połączeniu z nieszczęśliwą ówczesną polityką zwalczania rzekomej lichwy towarowej.

Nie można nie przypomnieć, że polityka ta oparta była przez kilka lat na zasadzie procentowego zysku od nominalnej ceny nabycia, przyczem w interesie prawdy stwierdzić należy, że ogromna większość kupiectwa sama w racjonalność tej polityki wierzyła i ją stosowała. To też zanim kupiec opatrzył się w konsekwencjach, zanim następnie po długim upływie czasu zdołał wywalczyć zrozumienie dla jedynej racjonalnej zasady pokrycia towarowego, w wielu wypadkach już był zrujnowany, był już tylko posiadaczem masy pieniądza papierowego, stojącym wobec pustek na półkach sklepowych i niemożności ich zapełnienia.

Większość kupiectwa stanęła przed koniecznością rozpoczynania na nowo, tylko już bez kapitału obrotowego.

I gdy podjęła te prace, gdy wśród tak trudnych wa-

runków zaczęła torować drogę dla odbudowy swego warsztatu pracy, przyszedł rok 1925, a z nim załamanie się waluty złotowej ze wszystkimi jego konsekwencjami: przedewszystkiem prawie podwojeniem zobowiązań kupieckich i koniecznością zaczynania poraz trzeci na nowo, już nietylko bez kapitału, ale naodwrot z długami...

Nie możemy na tem miejscu nie wskazać na uprzywilejowanie spółdzielczości z punktu widzenia ustawy o państwowym podatku przemysłowym, które w praktyce również oddziaływa nader ujemnie na położenie handlu. Jakkolwiek bowiem art. 95 ustawy o państwowym podatku przemysłowym przyznaje ulgi podatkowe spółdzielniom tylko warunkowo, a ustawa o spółdzielniach w art. 112 obkłada karami naruszenie tych warunków, to pomijając niewątpliwie zachodzące mimo to nadużycia, uwzględnić należy, że spółdzielczość nawet legalnie odbierając handlowi klientelę, tworzy dlań bardzo dotkliwą konkurencję.

Konkurencja ta właśnie stąd płynąca, że towar spółdzielni obciążony jest znacznie mniejszymi kosztami własnymi o cały przywilej podatkowy, jest o tyle dotkliwszą, że w łonie samego handlu konkurencja przekroczyła już granice normalne ponad wszelką miarę.

Gwałtowny przyrost przedsiębiorstw handlowych w ostatnich latach nie mógł nie odbić się obniżeniem poziomu handlu i stosowanej w nim konkurencji.

Za daleko zaprowadziłoby doszukiwanie się jego przyczyn, niemniej stwierdzić należy, że jest on rezultatem między innymi także i pewnej polityki państwowej.

Mamy tu na myśli w szczególności reformę rolną, jak i monopole państwowe. Faktem jest, że reforma rolna zacieśniając krąg uprawnionych w kierunku nabywania ziemi i oddawania się pracy na niej na własny rachunek, musiała skierować pewną ilość jednostek do poszukiwania pracy na innych polach. Identycznie to samo powiedzieć można o monopolu spirytusowym i zapalczanym, jak wkońcu i tytoniowym, które wykluczyły w tej dziedzinie prywatnego przedsiębiorcę z tym samym rezultatem.

Jednostki, które nie mogły umieścić swej inicjatywy i przedsiębiorczości w powyższych działach życia gospodarczego, w największej części zwróciły się ku handlowi, jako formie zarobkowania pozornie najłatwiejszej, bo niewymagającej wykazania się z kwalifikacji i w zewnętrznym swym wyrazie mało skomplikowanej.

Dopiero, gdy jednostka znalazła się już w szeregach kupiectwa, otwierał się przed nią problem racjonalnego wyszukiwania źródeł nabycia, kalkulacji i t. d.

Żywiol nieprzygotowany bez znajomości zasad kalkulacji, naciskany terminami różnych płatności, sprzedawał towar w najlepszym razie tylko z mechaniczną nadwyżką, poniżej jednak pokrycia kosztów własnych i choćby takiego zysku, by pozwolił na najskromniejszą egzystencję, stwarzając w ten sposób konkurencję wręcz już niezdolną dla zawodowego kupiectwa.

Całokształt polityki państwowej w dziedzinie socjalnej również daje się dotkliwie odczuć sferom kupieckim, pociągając za sobą opłaty wkładek do Kas Chorych, ubezpieczeń od wypadków, ubezpieczeń pracowników umysłowych i Funduszu Bezrobocia, nie mówiąc już o przepisach prawnych z dziedziny ochrony pracy, które pośrednio, jak np. urlopy pracowników i t. p. podrażają koszty administracyjne handlu.

Dalszym czynnikiem oddziaływującym na sytuację handlu jest w dalszym ciągu grupa polityki państwowej, dotycząca handlu zagranicznego, a wyrażająca się w reglementacji przywozu, a także i polityce paszportowej.

Są towary niewyrabiane w kraju o niezaprzeczonej konieczności i uznanej potrzebie ich importu, których jednak sprowadzenie wymaga przebycia drogi, prowadzącej od umożliwienia wyjazdu zagranicę aż do uzyskania pozwolenia na przywóz, połączonej zawsze z wydatkami, obciążającymi kalkulację kupiecką.

Opłaty paszportowe, stemplowe, manipulacyjne i t. d. stanowią szereg drobnych pozycji, które w sumie dają jednak poważne kwoty.

Wzrost znaczny taryf pocztowych, kolejowych w stosunku do przedwojennej wysokości, pomijamy jako objawy ujemne, dotyczące nietylko handlu.

Jeśli na te objawy polityki państwowej sfery handlowe okręgu Izby się powołują, nie czynią tego bynajmniej celem zwalczania, albo nawet i bezpłodnej krytyki, którą w formie rzeczowej przy właściwych sposobnościach starają się zawsze przedstawić, niemniej jednak muszą na objawy te wskazać, by zilustrować swe twierdzenie, że handel dzisiejszy na każdym kroku rzeczywiście wiele trudności zwalcza i wiele ciężarów z rozmaitych tytułów ponosić musi.

Wśród tak niekorzystnych warunków i psychicznej depresji, jaką wprowadza w organizacje handlowe nadto konieczność poświęcenia wielkiej ilości czasu, pracy i zabiegów na sporządzanie najrozmaitszych, przedtem nieznanych wykazów, rachunków, zeznań podatkowych i t. d., staje dopiero handel przed zagadnieniem płacenia podatków państwowych i komunalnych, a przede wszystkim państwowego podatku przemysłowego.

Omówienie tej materji pomijamy zupełnie, sprawa bowiem była poruszona już wielokrotnie drogą przedstawień, a nawet znalazła pewne teoretyczne zrozumienie. Pragniemy tylko przypomnieć jeden decydujący moment, mianowicie, że wbrew wszelkim teoretycznym założeniom i wywodom, państwowy podatek przemysłowy jest faktycznie podatkiem bezpośrednim i na konsumpcję nieprzerzucalnym, takim zaś jest dlatego, że kupiec, nawet realnie kalkulujący, nie może go w cenę towaru wkalkulować, wobec konkurencji spółdzielczości i napływowego elementu handlu, o którym wyżej mówiono.

Tyle o ciężarach, jakie handel dźwigać musi. Należy obecnie zwrócić uwagę na źródła, z których ma on czerpać dochody na pokrycie tych wszystkich ciężarów. W tej materji należy wskazać na następujące momenty: pierwszym jest niezaprzeczenie fakt, że jedynym źródłem tego pokrycia jest dochód z utargu handlowego i dlatego należy wytworzyć sobie obraz tego utargu.

I na tem miejscu wskazać należy znowu na charakterystyczną w dzisiejszych stosunkach politykę państwową utrzymania poziomu niskich cen, usprawiedliwianą przez miarodajne czynniki niskim stanem wynagrodzenia sfer urzędniczych i robotniczych. To jest pewnikiem, że ta klientela, a ona swą masą charakteryzuje sytuację, dostatecznego utargu handlowego dostarczyć nie może.

Utargu takiego nie mogą również dostarczyć wszystkie te sfery produkcyjne, a więc przede wszystkim rolnicze, których dochody reguluje nie normalna konjunktura gospodarcza, lecz wspomniana wyżej polityka utrzymania poziomu niskich cen. Sfery te, otrzymując za swe produkty ograniczoną zapłatę, nie mogą oczywiście swobodnie rozwinąć swej siły kupczej i oddziaływać odżywczo na utarg handlowy.

Że tak jest istotnie, dowodzi gwałtownie rozszerzająca się obecnie forma kupna na raty, wkraczająca w sfery potrzeb konsumpcji, w których dotąd nigdy zastosowania nie miała.

Że wpływa ona również ujemnie na konkurencję w handlu, dowodzić chyba nie potrzeba.

I w tym momencie występuje jaskrawo obraz dzisiejszej sytuacji w handlu. Po jednej stronie ogrom trudności i ciężarów, po drugiej jako źródło środków do ich zwalczania, nie normalny żywy ruch konsumpcyjny, lecz bojaźliwe załatwienie najskromniejszych zakupów, ograniczanych brakiem środków z powodów niskiego wynagrodzenia za pracę lub niskiej ceny, narzuconej za produkt, bardzo często w dodatku załatwianych na raty.

Położenie też handlu jest wyjątkowo trudne i ciężkie, tak trudne, jak może w żadnej innej gałęzi życia gospodarczego i społecznego w Państwie. Nikt może w Państwie nie ponosi tak wielu i tak trudnych do pokonania ciężarów, bez równoczesnej możności czerpania środków na ich pokrycie.

Jak rozwój stosunków w okręgu Izby w tej dziedzinie się układa, ilustrują cyfry następujące:

W roku 1928 wysokość zaprotestowanych sum wekslowych w Banku Polskim wynosiła 2,221.000 zł w stosunku do 1,505.000 zł z roku 1927.

W Krakowie podatek komunalny od zaprotestowanych weksli wyniósł w r. 1928 — 55.262 zł w stosunku do 43.340 zł w r. 1927, co po przeliczeniu wyraża się w stosunku sum wekslowych zł 11,082.400— do zł 8,728.000—. Za I kwartał roku bieżącego wyniósł ten podatek zł 26.252·51, co odpowiada sumie wekslowej zł 5,250.000—, a więc w jednym kwartale bieżącego roku zaprotestowano więcej weksli, aniżeli za pół roku poprzedzającego.

Zastraszające wręcz są cyfry, dotyczące postępowań ugodowych i ich progresja. W szczególności 50% wszystkich postępowań ugodowych w roku 1928 w Krakowie przypadło na IV kwartał tego roku. W I kwartale roku bieżącego statystyka wykazuje wzrost postępowań ugodowych o 100%, w stosunku do kwartału ostatniego roku ubiegłego (47—95), z czego przypada 91% na handel.

Gdy w I kwartale 1928 r. miało miejsce postępowań konkursowych trzy, I-szy kwartał roku bieżącego wykazuje ich pięć.

Ten stan rzeczy prowadzi do wniosku, że upadek kupiectwa okręgu łzby jest nie tylko faktem dokonany, że w dzisiejszych warunkach i stosunkach zatrzymać się on nie da, ale przeciwnie, staje się coraz rozleglejszym, przybiera na intensywności i tempie, wykazując wszelkie cechy katastrofy.

Stwierdzenie tego stanu rzeczy prowadzi i prowadzić musi do dalszego wniosku, że z sanacją dłużej czekać nie można, jeśli niema być za późno.

Najmiarodajniejsze czynniki uznały też konieczność tej sanacji, a w szczególności reformy podatku przemysłowego, jako tej siły niszczącej, która handel prowadzi do katastrofy.

Natomiast sfery handlowe uważają, że nie może być utrzymane w całej pełni zapatrywanie, że reforma może być podjęta wtedy i tylko o tyle, o ile na to pozwoli postulat utrzymania równowagi budżetowej.

Sfery handlowe muszą obstawać przy zapatrywaniu, że na utrzymanie tej równowagi muszą znaleźć się inne środki, a ulgi podatkowe muszą bez zwłoki wejść w życie, jeśli wo-

góle handel jako czynnik twórczy w Państwie ma być nadal utrzymany. Konieczną tu jest natychmiastowa i doraźna pomoc, choćby tymczasowa i w najskromniejszym zakresie, a winna objawić się narazie w zrealizowaniu następujących postulatów:

1. Obniżenie stawki podatku obrotowego do 1% w handlu detalicznym i to już przy obecnych wymiarach.

2. Przywrócenie charakteru zaliczkowego świadectwom przemysłowym, tak by jeszcze w ciągu bieżącego roku miało miejsce potrącenie.

3. Obniżenie procentu zwłoki do 1% t. j. 12% rocznie, z zastosowaniem stawki ulgowej w wysokości 6%.

4. Nowe uregulowanie kosztów egzekucji, przez obniżenie przynajmniej do połowy ich stawki i wprowadzenie w jej poborze zróżniczkowania w miarę fazy postępowania egzekucyjnego, w której zapłata nastąpiła.

Tylko ta doraźna i natychmiastowa pomoc może uchronić handel przed ostateczną ruiną.

Ale i to pod jednym warunkiem. Pod warunkiem zaniechania projektów, zmierzających do ożywienia ruchu budowlanego drogą podwyżki komornego. Handel, który szukać musi ratunku w domaganiu się ulg podatkowych, nie może ich realizować na cele nowych, choćby nawet najkonieczniejszych potrzeb społecznych. Nie żeby ich nie rozumiał, lecz że pro prostu nie ma z czego czerpać.

Zamierzenia, o jakich w tym kierunku prasa informuje, nawet w razie zrealizowania powyższych postulatów, mogą pociągnąć za sobą tylko jedną konsekwencję: dalszy przyrost postępowań ugodowych, które bez nadziei na poprawę stosunków, same przez się placówek handlu nie uratują i w dalszym rezultacie do zupełnej zagłady tej gałęzi życia gospodarczego doprowadzą.

Przedkładając powyższe pod światłą rozważę Pana Ministra, zainteresowane koła handlowe okręgu Izby bynajmniej nie dążą do tworzenia nastroju i nie chcą przejaskrawiać sytuacji, starając się wiernie skreślić obraz istotnie nad wyraz ciężkiego położenia handlu.

Po wyczerpaniu wszelkich dróg i sposobów chwytają się ostatniego ratunku: przedstawienia sprawy Panu Ministrowi i prośby o rzucenie na szalę Jego osobistego wpływu nie w interesie tej lub owej jednostki czy grupy, ale całości i związanego z nią interesu Państwa.

Interwencja w sprawach podatkowych.

W ramach ustawowych prerogatyw podejmowała Izba we wszystkich bieżących sprawach podatkowych interwencje, dążąc do słusznego pogodzenia interesów Skarbu Państwa z interesami płatników podatkowych.

Również udzielała Izba — po przeprowadzeniu dochodzeń — poparcia zbiorowym staraniom o zrealizowanie pewnych postulatów kół gospodarczych, jak np. o przeniesienie poszczególnych miejscowości do niższej klasy podatku przemysłowego, starania zrzeszeń zainteresowanych o interpretację przepisów ustawowych, odpowiadającą więcej wymaganiom życia gospodarczego.

Jako charakterystyczny przykład tego rodzaju spraw przytoczyć należy starania o zmianę praktyki władz wymiarowych, które w niektórych wypadkach traktowały jako wymianę towarową proceder młynów, które zamiast wydawać rolnikowi następnego dnia po zmieleniu przywiezione przezeń zboże, wydawały mu natychmiast ekwiwalent mąki i otrąb z własnych zapasów, inkasując gotówką wynagrodzenie za przemiał.

Komisje szacunkowe dla państwowego podatku przemysłowego.

W roku sprawozdawczym przypadł termin zmiany połowy składu Komisji szacunkowych wymienionego podatku. W wykonaniu ustawowego obowiązku przedłożyła Izba władzom skarbowym odnośne propozycje.

Ankieta w sprawie jednolitej ordynacji podatkowej.

Na skutek podjętej przez Związek Izb inicjatywy wprowadzenia jednolitej ordynacji podatkowej, poddano obradom

w łonie Izby wypowiedzenie się w materjach, ujętych kwestjonarjuszem, opracowanym przez Izbę referującą we Lwowie.

Wyniki powyższych obrad ujęte zostały w szereg tez, stanowiących odpowiedź na pytania kwestjonarjusza, które poniżej przytacza się:

Odnośnie do pytania pierwszego wyraziła Izba opinię, że ordynacja podatkowa winna obejmować odrębnie podatki bezpośrednie, podczas gdy należitości od aktów prawnych, opłaty skarbowe, podatki konsumcyjne i cła winny być uregulowane w osobnych ustawach.

W sprawie zmiany obecnej organizacji władz skarbowych oświadczyła się Izba za powołaniem do życia w I. instancji czterech odrębnych urzędów, a mianowicie:

dla bezpośrednich podatków stałych i opłat skarbowych,

dla należitości i opłat stemplowych,

dla monopoli, akcyz ewentualnie także i podatków konsumcyjnych,

dla spraw celnych.

Natomiast w II. instancji wszystkie powyższe urzędy winny być ześrodkowane w jednym, oczywiście z odpowiednimi wydziałami.

Co do obowiązku płatników udzielania informacji, to — zdaniem Izby — władza skarbowa ma obowiązek zużytkowania dowodu z ksiąg i z wyciągów, o ile podatnik takowe zaofiaruje. Natomiast nie powinno przysługiwać władzy skarbowej prawo żądania przedłożenia ksiąg handlowych do wglądu lub wyciągu z nich. Wyciągi i wgląd mogą służyć wyłącznie dla celów wymiarowych, tylko odnośnie płatnika, o którego księgi się rozchodzi, to jest nie mogą być materiałem informacyjnym w stosunku do osób trzecich.

Współdziałanie podatnika przy wymiarze podatku może — zdaniem Izby — nastąpić przez:

a) usterkowanie, przesłuchanie płatnika i świadków. Rzecznicy dla spraw podatkowych winni być mianowani przez Izby Przemysłowo-Handlowe,

b) zasadniczym punktem wyjścia w postępowaniu wymiarowym winny być zeznania płatnika, sporządzone na urzę-

dowym formularzu. Sumy objęte zeznaniem podatnika nie mogą być ustalone przez władzę wymiarową odmiennie, jeżeli przedtem zeznania nie zostały usterkowane, a to przez przytoczenie konkretnych faktów, któreby wskazywały, że zeznane sumy są nieprawdziwe, jeżeli następnie nie wezwano podatnika do udzielenia wyjaśnień i jeżeli wkońcu ustalenia nie dokonano na podstawie orzeczenia 2 rzeczoznawców.

Postępowanie to jest już dzisiaj częściowo uregulowane ustawą, odnośnie do podatku dochodowego, ale i przy tym podatku władze wymiarowe nie przestrzegają dotyczących przepisów (pomijają usterkowanie), albo też konstruują usterki z momentów przewidzianych w art. 64 ustawy o p. p. p. sprzeczne z ustawą, rozporządzeniem wykonawczem i judykaturą Najwyższego Trybunału Administracyjnego, nie licząc się z tem, że tak zwane zewnętrzne oznaki stanowić mogą tylko w ostateczności i wyjątkowo kryterjum wymiarowe.

Odnośnie do komisji, to czynnik obywatelski powinien być w niej reprezentowany przez osoby, desygnowane przez Izby Przemysłowo-Handlowe, a nie mianowane na podstawie ich propozycji.

Odnośnie do kwestji, czy przy podatkach bezpośrednich należałoby nałożyć na wszystkich podatników obowiązek przedkładania zeznań podatkowych, następnie co do skutków, jakie mogłyby i powinnyby spaść na płatnika, który nie przedłożył zeznania, to Izba wypowiedziała się za nałożeniem obowiązku przedkładania fasji.

W razie zaniedbania tego obowiązku winna władza zdaniem Izby wezwać podatnika w zakreślonym terminie do złożenia zeznań i dopiero nieuczynienie zadość temu wezwaniu pociąga za sobą wymiar z urzędu i utratę prawa odwołania do II. instancji.

W dalszym ciągu oświadczyła się Izba za obecnością podatnika przy przeprowadzaniu dowodów przez niego podanych.

Odnośnie do Komisji obywatelskich, to zdaniem Izby dotychczasowe doświadczenia nie przemawiają za utrzymaniem ich w I. instancji. Natomiast koniecznem jest wprowa-

dzenie obowiązku dla władz wymiarowych przesłuchania stron i powoływania rzeczoznawców mianowanych przez Izbę Przemysłowo-Handlową.

W II. instancji Komisje te należy utrzymać.

Co do właściwości terytorjalnej Komisji, w wypadku, gdy źródła majątkowe są położone w obrębie rozmaitych urzędów skarbowych, to przy podatku dochodowym proponowała Izba miejsce zamieszkania płatnika, przy obrotowym siedzibę przedsiębiorstwa.

Oświadczyła się Izba również za posługiwaniem się przez ciała samorządowe przy pobieraniu przez nie podatków i opłat skarbowych, podstawami wymiaru, ustalonymi przez państwowe władze podatkowe.

Odwołanie przeciwko wymiarom podatku względnie opłat skarbowych powierza Izba Komisji odwoławczej z tem, że ma być uzupełniona mężami zaufania, desygnowanymi przez Izbę Przemysłowo-Handlową dla tych miejscowości, które nie są reprezentowane w komisji przez ich członków.

Bez względu na charakter Komisji czy też Sądu skarbowego oświadczyła się Izba za ustosunkowaniem składu w ten sposób, by $\frac{7}{10}$ reprezentował czynnik obywatelski, $\frac{3}{10}$ czynnik urzędniczy.

W dalszym ciągu oświadczyła się Izba za utrzymaniem instytucji osobistego przesłuchania podatnika, przed załatwieniem odwołania w obecnej formie.

W dalszym ciągu oświadczyła się Izba za nałożeniem na władze podatkowe obowiązku udzielenia podatnikom aktów do wglądu przed wniesieniem odwołania w I. instancji, jakoteż przed osobistym przesłuchaniem przed komisją odwoławczą w II. instancji. Dla załatwienia zaś odwołania przez władze II. instancji należy zdaniem Izby ustanowić termin prekluzyjny, a na Najwyższy Trybunał Administracyjny nałożyć obowiązek ogłaszania ważniejszych orzeczeń w swych zbiorach urzędowych.

Należy też zdaniem Izby na władze podatkowe również w postępowaniu egzekucyjnym obowiązek wydania

na żądanie stron w formie uchwały, ustalenia wysokości zaległości podatkowych, oraz odsetek zwłoki.

Co do odsetek zwłoki, to Izba wypowiedziała się za uchyleniem kary za zwłokę po 2°/_o miesięcznie, a za przyjęciem stopy procentowej dla wszystkich danin publicznych w wysokości 12°/_o rocznie.

Koszta egzekucyjne należy unormować w następujący sposób:

za doręczenie biletu egzekucyjnego w pierwszych dniach
14 — 6 gr dziennie przy kwotach do 40 zł,
od 40 zł wzwyż — 10 gr dziennie.

Po upływie 14 dni dolicza się ryczałt 25 gr przy każdej sumie.

Za poszczególne czynności egzekucyjne winny być ściągane zdaniem Izby należitości według następującej tabeli:

Akt zajęcia	do 10 zł	— 10 gr
"	20 "	— 20 "
"	100 "	— 40 "
"	200 "	— 1 zł
	ponad 200 "	— 2 "
Ogłoszenie licytacji	do 10 zł	— 5 gr
"	20 "	— 10 "
"	100 "	— 20 "
"	200 "	— 30 "
	ponad 200 "	— 60 "
Przeprowadzenie licytacji	do 10 zł	— 15 gr
"	20 "	— 30 "
"	100 "	— 50 "
"	200 "	— 1·50 zł
	ponad 200 "	— 3·— "

System ten stosowany był w okręgu Izby przed wojną.

Władze podatkowe powinny mieć zdaniem Izby obowiązek wysyłania karty upominawczej o zapłatę zaległości podatkowych, z określeniem conajmniej terminu 14-dniowego, przed przystąpieniem do wykonania właściwej egzekucji.

Orzecznictwo karne we wszelkich sprawach podatkowych należy zdaniem Izby poruczyć Sądom powszechnym, a przestępstwa skarbowo-karne powinny być objęte ordynacją podatkową.

Co do organizacji ewent. Sądów karno-skarbowych, to Izba wypowiedziała się za zorganizowaniem ich na wzór ogólnych Sądów karnych.

Doręczanie podatnikom wszelkich orzeczeń władzy skarbowej, a w szczególności tych, przeciwko którym służy środek karny, powinno nastąpić na wzór doręczania skargi w sądownictwie cywilnem.

Prawo dokonywania dodatkowych wymiarów za lata ubiegłe przysługiwać winno władzom skarbowym tylko na podstawie stwierdzenia nowych faktów i okoliczności, przy zastosowaniu wszystkich praw podatnika, jak przy wymiarze pierwotnym, przyczem prawo dodatkowych wymiarów nie powinno sięgać dalej, jak za trzy lata wstecz.

W sprawie poboru odsetek zwłoki oświadczyła się Izba za obliczaniem odsetek w stosunku dziennym.

Za naruszenie tajemnicy lub nadużycie władzy ze strony rewizorów ksiązkowych, proponowała Izba nałożenie na nich bardzo ciężkich kar.

W razie niezafatwienia odwołania w ustawowo przepisany termin, proponowała Izba zakreszenie dodatkowo terminu sześciu miesięcy, jednak bez prekluzji.

Zaopinjowanie projektu nowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opodatkowaniu wina i miodu syconego.

W roku sprawozdawczym nadesłało Ministerstwo Skarbu Izbie do zaopinjowania projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opodatkowaniu wina i miodu syconego, z dnia 1 lipca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr 75 poz. 525.

W sprawie powyższej odbyła się z inicjatywy Izby ankieta, w rezultacie której Izba przesłała Ministerstwu swoje

uwagi, po zasięgnięciu zdania reprezentantów handlu winem i przemysłu win owocowych.

W pierwszym rzędzie oświadczyła się Izba za zmianą przepisu w sprawie wina naturalnego. W miejsce przytoczonej w projekcie definicji wina naturalnego, zaproponowała Izba przyjęcie podziału wina na: wino gronowe i owocowe, przyczem według propozycji Izby za wino gronowe uważać należy napój, powstały wyłącznie z przefermentowanych soków gronowych lub zacieru winnego, pod pojęciem zaś wina owocowego rozumieć należy napój, powstały wyłącznie z przefermentowanych soków owoców (także jagód, jarzyn i innych roślin, za wyjątkiem zbóż), z dodatkiem lub bez dodatku cukru.

To stanowisko Izby jest wyrazem ustalonej w obrocie interpretacji, że pod winem naturalnym rozumie konsument tylko wino tłoczone z czystych gron winnych, określenie zaś win owocowych mianem naturalnych może wprowadzić konsumenta w błąd.

Odnosnie do zawartych w projekcie postanowień w sprawie definicji wyrażenia: wyrób wina, Izba proponowała następujące jej ujęcie: przez wyrób wina rozumie się sporządzenie go z podstawowych surowców. Dalsze kryteria, proponowane w projekcie, a podciągające pod pojęcie wyrobu wina również i zabiegi wszelkie, mające na celu podniesienie smaku lub mocy gotowego wina, albo też powiększenie jego ilości, należy zdaniem Izby wyeliminować, gdyż wedle opinii kół zawodowych nie można uważać tego rodzaju czynności za wyrób wina. Zabiegi te winny być w szczególności dozwolone także i sprzedawcom, albowiem racja istnienia wszelkich zakładów zawodowej sprzedaży wina, zwłaszcza hurtowni, polega w pierwszym rzędzie na mieszaniu rozmaitych gatunków wina.

Odmienne też od projektu ujęła Izba definicję okresu czasu wyrobu.

W miejsce zbyt szczegółowych określeń projektu, oświadczyła się Izba za następującą redakcją odnośnych przepisów:

Przez okres czasu wyrobu rozumie się cały proces wytwórczy, aż do ukończenia fermentacji.

Tyczy się to zarówno moszczu winnego i wina gronowego, jak moszczu wina owocowego, jagodowego, roślinnego, słodowego, wreszcie miodu.

W dalszym ciągu oświadczyła się Izba za zmianą terminu zawiadamiania władz skarbowych o rozpoczęciu wyrobu wina, a mianowicie z 6 dni na 24 godzin. Ten krótki termin podyktowany jest koniecznością szybkiej przeróbki owoców w obawie ich zepsucia. Ponadto wytwórca nie może niejednokrotnie przewidzieć, nawet na dwa dni naprzód, jakich owoców będzie używać do wyrobu wina.

W miejsce projektowanych przepisów o umieszczeniu na etykiecie butelek z winem, moszczem, miodem wyrobu krajowego, prócz nazwy siedziby wytwórni, oraz rodzaju napoju, również i nazwy i siedziby przedsiębiorstwa, w którym je nalano, zaproponowała Izba wprowadzenie następujących postanowień: etykiety na flaszках winny być wykonane w języku polskim i odpowiadać przepisom § 13 ustawy z dnia 1 lipca 1925 Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 525 o opodatkowaniu wina i miodu syconego.

Przymus podawania bowiem przez sprzedawcę na butelkach pochodzenia wina i miodu według projektu, unieściwałby tajemnicę handlową oraz stałby w sprzeczności z art. 13 ustawy powyższej.

Co do normy zaniku, to Izba proponowała podniesienie stawki projektu z 0.5% do 1 $\frac{1}{4}$ %. Przy produkcji zanik powinien — według propozycji Izby — wynieść 3%, o ile idzie o wino, a 6% przy miodzie, w miejsce 2.5% według projektu.

Przy wyrobie zaś wina musującego w drodze fermentacji flaszkowej przyznaje się na pokrycie strat przy przelewaniu wina z beczek do butelek 2%, a przy fermentacji wina w butelkach i na pokrycie strat powstałych przy wypuszczaniu osadu z butelek, zanik w łącznej wysokości 9% ilości wyrobionego wina w butelkach.

Działalność Izby w dziedzinie eksportu.

Eksport przetworów mięsnych.

Działalność Izby w dziedzinie eksportu szła w roku sprawozdawczym po linii, wytyczonej doświadczeniem i pracą lat ubiegłych.

Miała ona dwojaki charakter, ogólny, polegający na zaznajamianiu tutejszych sfer gospodarczych z zasadniczymi możliwościami zbytu i koniunkturami na obcych rynkach — i szczegółowy, mający na celu pomoc w ulokowaniu pewnego towaru zagranicą.

Cechą charakterystyczną działalności Izby w tej dziedzinie w roku ubiegłym jest przedewszystkiem rozbudowanie współpracy z Państwowym Instytutem Eksportowym. Współpraca ta szła w kierunku pośredniczenia między zagranicą, a produkcją okręgu Izby.

Na uwagę ponadto zasługuje również zacieśnienie kontaktu tutejszego okręgu gospodarczego za pośrednictwem Izby z naszymi Urzędami konsularnymi, co wyraziło się w żywszej, niż dotychczas korespondencji z nimi.

Naogół jednak działalność Izby w dziedzinie eksportu była w roku ubiegłym raczej informacyjną, jak bezpośrednią akcją, nastawioną na współpracę nad otwarciem obcych rynków zbytu dla pewnych artykułów.

Z ważniejszych poczynań w tej dziedzinie należy wymienić organizowanie eksportu wędlin, będących jednym z standardowych artykułów eksportowych okręgu.

Wskutek specjalnych metod produkcyjnych, stosowanych w Krakowie, wyrobiły sobie nasze przetwory mięsne bardzo dobrą markę na rynkach zagranicznych.

Przy rozpoczęciu wielce dla naszego eksportu doniosłej akcji w kierunku ujęcia pewnych artykułów w normy w celu stworzenia określonego typu polskiego towaru eksportowego, zwrócono uwagę w pierwszej linii na przetwory mięsne.

Stworzenia organizacji eksportowej wędlin okręgu podjął się na zlecenie Państwowego Instytutu Eksportowego — Syndykat Polskich Eksporterów Trzody i Bydła.

Zaznaczyć jednak przy tem należy, że organizowanie eksportu wędlin w okręgu było punktem wyjścia akcji, obejmującej całą Polskę. Powodem rozpoczęcia pracy od Krakowa był fakt, że przemysł wędliniarski tego miasta posiada mimo chwilowego upadku, najlepsze tradycje produkcji jakościowej i najbogatsze tradycje eksportowe.

W porozumieniu z Prezydjum Izby została zwołana w połowie ubiegłego roku konferencja największych przemysłowców działu wędliniarskiego, których delegat Syndykatu poinformował zarówno o warunkach, jak i szansach zbytu odpowiednio produkowanych wędlin polskich, jak i o zamierzonym współdziałaniu syndykatu nad rozwojem tej gałęzi przetwórstwa mięsnego.

Kilkugodzinna dyskusja wykazała przyczyny upadku produkcji wędliniarskiej Krakowa i doprowadziła do uzgodnienia zapatrywań krakowskich wytwórców wędlin z Syndykatem.

Okazało się mianowicie, że zaprowadzenie standaryzowanej i na odpowiednim poziomie jakościowym stojącej produkcji eksportowej wymaga stworzenia nowej odpowiedniej rozmiarami i urządzeniem wytwórni masarskiej, która przy pomocy organizacyjnej i finansowej Syndykatu mogłaby rozwinąć znaczną produkcję eksportową.

Wobec tego, że ze strony Syndykatu wyrażono gotowość dość daleko idącej pomocy firmom tej nowej gałęzi eksportowej, postanowiono powołać do życia komitet organizacyjny, który miał zająć się realizacją planów.

Dalszy rozwój sprawy, a ściślej mówiąc organizowanie owego Syndykatu eksportowego, odbywało się już bez udziału Izby.

Eksport masła.

Na rok sprawozdawczy przypadła finalizacja akcji, mającej na celu uregulowanie wywozu masła, podjętej jeszcze w r. 1927. Prace przygotowawcze zmierzały do oparcia reglementacji eksportu masła na kontroli towaru eksportowanego. Kontrola ta miała być przeprowadzana w ten sposób, aby nie utrudniała eksportu i nie podrażała towaru wywożonego

i odbywać się w punktach największego wywozu lub przewozu, w szczególności w punktach granicznych.

Podobnie, jak i inne Izby, wzięła i Izba krakowska udział w przygotowaniach, bądź bezpośrednio, bądź też drogą współpracy w Związku Izb.

Rezultatem prac tych było rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa, ustanawiające cło wywozowe od masła w wysokości 600 zł. za 100 kg. brutto, od którego zwolnione zostały wysyłki naturalnego masła krowiego o zawartości wody nie więcej, jak 16%, nie posiadającego domieszki innych tłuszczów oraz innych niewłaściwych domieszek, które ma być wywożone na podstawie zaświadczeń instytucyj do tego upoważnionych. Do kontroli zaś wywozu masła powołało powyższe rozporządzenie między innymi i Izby Przemysłowo-Handlowe.

Izby miały przeprowadzać badania masła eksportowanego przy pomocy zakładów kontrolnych, zorganizowanych i utrzymywanych przez siebie lub też zakładów, za których pracę przyjmą pełną odpowiedzialność.

Na podstawie wspólnego porozumienia Izb Przemysłowo-Handlowych w Katowicach, Krakowie, Sosnowcu i Lwowie, przesyłki masła, pochodzące z ich okręgów, a wysyłane przez firmy handlowe, są poddawane badaniu w zakładzie kontrolnym, zorganizowanym przez katowicką Izbę Handlową. Mając na względzie, że w zorganizowanej przez Izbę katowicką stacji dla badania masła, mieszczącej się w Katowicach, będą musiały się odbywać analizy masła, wywożonego zagranicę nietylko z okręgu Izby katowickiej, ale także z okręgu innych Izb, uruchomiła Izba Handlowa w Katowicach osobne stacje do pobierania próbek masła dla transportów, nadchodzących z tych okręgów.

Rozporządzenie, o którym jest wyżej mowa, weszło w życie z dniem 1 grudnia ubiegłego roku.

Standaryzacja eksportu jaj.

W wykonaniu rozporządzenia o uregulowaniu wywozu kurzych jaj zagranicę i związanych z nim przepisów wyko-

nawczych, podjęła Izba w roku sprawozdawczym prace wstępne, polegające na stwierdzeniu, czy zgłaszające się firmy eksportowe czynią zadość wymogom rejestracji, uwalniającej od obowiązku opłaty cła wywozowego.

W rezultacie zarejestrowano na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie 36 firm eksportowych, z których 21 należy do okręgu Województwa w Krakowie, 15 zaś zapisanych jest w rejestrze Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie.

Przedsiębiorstwa eksportowe podzielono na trzy grupy. Grupa pierwsza obejmuje firmy, które posiadają wzorowe magazyny, odpowiadające wszelkim wymaganiom nowoczesnego handlu jaj. Firmy powyższe mają za sobą długoletnią tradycję pracy, a przeciętna ilość wysyłanych przez nie jaj zagranicę wynosi 2 do 3 dużych wagonów (220 skrzyń płaskich) tygodniowo. Pozatem firmy powyższe kontynuują eksport bez przerwy t. j. bez względu na wahania konjunktury handlowej.

Grupa druga, czyli grupa średnich eksporterów, wykazuje również pewną ciągłość w akcji eksportowej, ograniczoną jednak ilościowo przeciętnie do 1 dużego wagonu tygodniowo.

Wreszcie do grupy trzeciej zaliczono eksporterów drobniejszych, którzy posiadają małe magazyny. Działalność firm tej ostatniej grupy charakteryzuje dorywczość w eksporcie, polegająca na tem, że eksportują one tylko w okresach korzystnej konjunktury.

Nie można zaprzeczyć, że standaryzacja eksportu jaj natrafiła na trudności przy wprowadzeniu w życie. Przyczyn tego szukać należy nietylko w pewnym konserwatyźmie eksporterów, ile w okoliczności, że znaczna część importerów zagranicznych chętniej nabywała towar niestandaryzowany, jako sposobniejszy do korzystnej spekulacji na zagranicznych rynkach odbioru.

Nadzór nad wywozem jaj na terenie Izby sprawowała Izba zapomocą inspektora wywozu jaj, zamianowanego przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa.

Zaznaczyć należy, że w roku 1929, jako w pierwszym okresie wprowadzenia w życie przepisów o standaryzacji, kontrola ze strony Izby miała charakter raczej instrukcyjny, aniżeli nadzorczy w ścisłym tego słowa znaczeniu. Wyrazem takiego pojmowania sprawy były wydane w ubiegłym roku trzy okólniki, które w dużym stopniu przyczyniły się do ujednostajnienia pracy eksportowej na terenie Izby.

Staraniem Izby było również stwierdzenie, jak oddziałało przeprowadzenie standaryzacji w okręgu, także na rynek zagraniczny. Drogą odpowiednich wywiadów zebrano też materiały, z którego stwierdzić można, że w ostatecznym rezultacie zagranica zareagowała na wprowadzenie standaryzacji korzystnie. Największe nasze rynki zbytu, t. j. Niemcy, Anglja, Włochy, Francja, Austria i Czechosłowacja stwierdzają, że standaryzacja dała naogół wyniki dodatnie, a w szczególności pod względem sortowania i pakowania jaj.

Natomiast wypadła opinja zainteresowanych kół importowych ujemnie co do oznaczania wagi jaj na zewnętrznych stronach skrzyń; a mianowicie stawiają importerzy na pierwszym miejscu zasadnicze żądanie określenia wagi przeciętnej towaru, co dotychczas nie było objęte postanowieniami ustawy. Zdarza się bowiem bardzo często, że eksporter polski pracując ściśle według ustawy standaryzacyjnej, uchybia równocześnie w tym handlu od dziesiątek lat utartym zwyczajom, że np. skrzynie znaczone 48/51 powinny zawierać towar o wadze przeciętnej conajmniej 49, podczas gdy waga ta wynosząc 48 również nie uchybia odnośnym przepisom standaryzacyjnym, a sprzeciwia się międzynarodowym uzansom handlowym w tej dziedzinie. Ponieważ waga przy transakcjach handlowych odgrywa główną rolę, eksport nasz natrafia z tych powodów na niezadowolenie odbiorców zagranicznych. Odnośne zmiany są w projektowanej noweli do przepisów standaryzacyjnych przewidziane.

Również twierdzą importerzy, a w szczególności niemieccy, że ilość gatunków wagi jest u nas za duża i że nie posiadamy jeszcze odpowiednio postawionej hodowli kur, aby móc ustawę w całej pełni zastosować. Jest bowiem wiadomo,

że kraje importujące dążą dla łatwiejszego zbytu do sprowadzania sortowanego towaru w zamkniętych i jednolitych grupach gatunków wagi, a bronią się natomiast przed dostawą w jednym transporcie dużej ilości różnych sort. Takie jednolite duże ilości sort dostarczać mogą kraje o jakościowo wysoko stojącej hodowli drobiu, jak Danja, Holandja, Belgja i Włochy; natomiast podobne usiłowania u państw z niżej stojącą hodowlą drobiu dotychczas zawiodły. A zatem według opinii tych kół importerów winna Polska na razie ograniczyć się do wysyłania gatunków 45/47, 48/51 i 51/54, za wyjątkiem Poznania i Pomorza, skąd winien iść też gatunek 54/57. Z prowadzeniem gatunku 54/57 w innych dzielnicach należałoby się wstrzymać aż do okresu poprawy produkcji.

W ten sposób ujęty eksport zapewniłby polskim eksporterom osiągnięcie lepszych rezultatów.

Dlatego też zadaniem najbliższem państwowej polityki gospodarczej w tym kierunku, wydaje się wydatna praca w kierunku ulepszenia samej hodowli drobiu.

Stosunki na światowych rynkach jajczarskich układają się w ten sposób, że wobec przeważającej konkurencji eksportu rosyjskiego pod względem ilościowym, zwycięsko współzawodniczyć możemy tylko pierwszorzędną jakością towaru.

Standaryzacja eksportu puchu, pierza, szczeci, włosia i sierści.

Jako dalszy wyraz państwowej polityki standaryzacyjnej eksportu produktów zwierzęcych, pojawił się projekt ujęcia w pewne normy również i wywozu sierści, włosia, szczeci, pierza i puchu.

Projekt ten przyjął metodę, ustaloną w analogicznych wypadkach, t. j. przy wprowadzaniu standaryzacji eksportu jaj i masła.

W szczególności wprowadzał on cło wywozowe od powyższych artykułów nieprzerobionych, przy równoczesnym zwolnieniu od cła artykułów przerobionych.

Kontrola nad wywozem miała być powierzona Izbowi przemysłowo-handlowemu, a wykonywana być miała z reguły na granicy, zaś wewnątrz kraju jedynie w okręgach głównej produkcji.

Wspólnie z innymi Izbowi przemysłowo-handlowymi wzięła i krakowska Izba udział w pracach przygotowawczych, których zadaniem było pogodzenie zasad projektu z wymaganiami życia praktycznego.

Zgodnie z innymi Izbowi również i krakowska Izba oświadczyła się za wprowadzeniem projektowanego rozporządzenia odnośnie do szczeci i włosia oraz sierści, jako tych surowców, które w kraju istnieją w dostatecznej ilości, a przez istniejące w Państwie zakłady przetwórcze mogą być w zupełności przerobione.

Natomiast w sprawie standaryzacji eksportu pierza wypowiedzieli delegaci Izby na jednej z konferencji zgodnie opinię, że reglamentacja wywozu tego surowca jest jeszcze przedwczesną, ponieważ w 80% eksportują go drobni eksporterzy, którzy nie będą mieć możliwości nabycia odpowiednich urządzeń do przeróbki, oraz sortowania puchu i pierza. Wstrzymanie zaś istniejącego wywozu w tym celu, aby skierować go następnie do wielkiego zakładu przeróbki pierza w Poznaniu, który był w roku sprawozdawczym dopiero w budowie, uważały Izby za gospodarczo nieuzasadnione. Ponadto obawiały się Izby, że przez projektowane unormowanie wywozu pierza i puchu zmniejszy się on wybitnie, co wpłynie niekorzystnie na nasz bilans handlowy.

Eksport ziół leczniczych i grzybów.

Izba brała w końcu udział w pracach, zainicjowanych przez Państwowy Instytut Eksportowy w sprawie zorganizowania eksportu ziół leczniczych i grzybów.

Po odbyciu konferencji przygotowawczych w powyższej sprawie, delegat Izby zakomunikował ich wyniki na specjalnie w tym celu zwołanej naradzie w Państwowym Instytucie Eksportowym.

Udział Izby w Międzypaństwowym Zjeździe Izb Przemysłowo-Handlowych w Poznaniu.

Z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu postanowił Związek Izb na zaproszenie Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu, zwołać na dzień 25 i 26 sierpnia Międzypaństwowy Zjazd Izb przemysłowo-handlowych.

Na zjazd powyższy przygotowała Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie referat o stosunkach handlowych polsko-austrjackich w pierwszym dziesięcioleciu niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Prócz licznych delegatów Izb polskich wzięli w zjeździe udział przedstawiciele Izb handlowych w Czechosłowacji, Grecji, Jugosławji, Rumunji i Turcji.

Oczekiwane delegacje Izb austriackich, bułgarskich oraz węgierskich nie przybyły. W tych warunkach odpadło wygłoszenie przez Izbę tutejszą referatu o stosunkach polsko-austrjackich, oraz analogicznych referatów odnośnie do Bułgarii i Węgier.

Głównym tematem obrad było zagadnienie współpracy Izb przemysłowo-handlowych polskich z takimiż instytucjami krajów ościennych. Do tego też celu miały służyć referaty o stosunkach handlowych polskich z krajami ościennymi, jak Czechosłowacją, Austrią, Bułgarią, Węgrami, Rumunją, Turcją, Jugosławją oraz Grecją.

Izba krakowska wzięła udział w pracach komisji terytorjalnej czechosłowackiej, na której zastanawiano się nad zacieśnieniem kontaktu między Izbami Polski i Czechosłowacji w drodze tworzenia w poszczególnych Izbach obu krajów specjalnych komitetów dla spraw, związanych z wymianą handlową obu krajów.

Tekst referatu o stosunkach polsko-austrjackich:

Stosunki handlowe polsko-austrjackie w pierwszym dziesięcioleciu niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosunki handlowe Polski z Austrią należy rozpatrywać do pewnego stopnia pod kątem widzenia długoletniej tra-

dycji, mającej swoje źródło jeszcze w czasie przedwojennym, gdy dość pokaźna część niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej, t. j. Małopolska wchodziła w skład byłej monarchii austriacko-węgierskiej.

Już wówczas wymiana towarowa między b. Galicją a niemieckimi krajami Austrii była żywa. Miała ona jednak wtedy swój specjalny charakter, b. Galicja bowiem dostarczała Austrii produktów rolnych i surowców, a Austria zaopatrywała tę prowincję monarchji w gotowe wyroby przemysłowe.

Okoliczność, że b. Galicja stanowiła do pewnego stopnia nietylko korzystny teren zbytu dla wyrobów przemysłu austriackiego, ale była nawet dostawcą niektórych niezbędnych dla Austrii artykułów, stworzyła warunki do ściślejszej współpracy, zwłaszcza kapitału austriackiego z b. Galicją.

Tak np. angażował się on silniej w galicyjskim przemyśle, w szczególności naftowym, czego reminiscencję widzimy i dziś, gdy Wiedeń chociaż już nie w tym stopniu co dawniej, jest rynkiem dla interesów naftowych w Polsce.

Ponadto na terenie b. Galicji operowały również i austriackie kapitały bankowe, bądź bezpośrednio, bądź angażując się w krajowych instytucjach finansowych.

Inne dzielnice, wchodzące dziś w skład niepodległego państwa polskiego nie utrzymywały tak ożywionych stosunków z Austrią. Jedyne tylko Kongresówka zaopatrywała się w Austrii w konfekcję i towary galanteryjne.

Po wielkiej wojnie sytuacja uległa całkowitej zmianie. Rozszerzyła się przedewszystkiem baza operacyjna stosunków handlowych polsko-austriackich. W wymianie towarowej bowiem wzięły udział również i inne dzielnice, wchodzące w skład dzisiejszego państwa polskiego, przy równoczesnym zmniejszeniu się bezpośredniego kontaktu gospodarczego Małopolski z Austrią. Ponadto poczęły się one rozwijać już na platformie interesów gospodarczych obu państw, kształtujących się pod wpływem powojennego układu sił polityczno-gospodarczych.

Siłą też faktu musiała i wymiana towarowa między obu państwami przybrać zupełnie inny charakter. Z jednej strony

znalazła się nowa Austria, szukająca zbytu dla wytworów swego przemysłu, nadmiernie rozbudowanego w stosunku do obecnych możliwości rozwoju, odcięta ponadto od dawniejszych źródeł zakupu płodów rolnych; a z drugiej Polska, mająca nadmiar pewnych surowców oraz produktów rolnych.

Ten stosunek zadecydował o charakterze wymiany towarowej między obu państwami, która poczęła rozwijać się pod kątem widzenia wzajemnego uzupełniania się. Tym też momentem tłumaczy się fakt, że najsilniej w stosunkach handlowych z Austrią wystąpiły tendencje do formalnego i prawnego regulowania wymiany towarowej.

Pierwsze pertraktacje z Austrią, poniekąd o charakterze handlowo-politycznym, podjęto bezpośrednio po przewrocie. Wyrazem ich były umowy kompenzacyjne, zawarte pierwotnie między Polską Komisją Likwidacyjną w Krakowie, następnie między rządem warszawskim — a rządem austriackim, w których oba państwa zobowiązały się do wzajemnej dostawy pewnej ilości artykułów. Polska miała zaopatrywać Austrię głównie w środki żywności, Austria zaś dostarczać Polsce wyrobów przemysłu.

Ten sam cel miała umowa zawarta w maju 1919 r., która postawiła za zasadę również wymianę towarów przy wyeliminowaniu — o ile możliwości — wzajemnego obrotu gotówkowego. Dostawy austriackie obejmowały wyroby włókiennicze, papier, wyroby papierowe, żelazo, wyroby przemysłu metalowo-przetwórczego, jak lokomotywy, konstrukcje żelazne i mostowe, maszyny rolnicze, etc., artykuły elektrotechniczne, metale, skóry gotowe i obuwie.

Polska zaś zaopatrywała Austrię w węgiel kamienny i brunatny, kartofle, jaja, konie rzeźne, gęsi, skóry surowe oraz inne produkty zwierzęce.

Dalszym etapem w budowie podstaw prawnych pod rozwój stosunków handlowych polsko-austriackich jest umowa z r. 1920, która polegała na zasadzie kontyngentowania wzajemnego wywozu i przywozu. Odpadł więc już przymus kompenzacyjny poprzednich umów. Układ ten obowiązywał do roku 1922.

W tym okresie nawiązywania stosunków handlowych ruch towarowy pomiędzy Polską a Austrią przedstawiał się następująco: Według obliczeń wiedeńskiej Izby dla handlu, przemysłu i rękodzieła Polska dostarczyła Austrii w latach 1919—1921 — 22.000, 34.000 i 46.000 wagonów rozmaitych towarów, zaś Austrija Polsce w tymże samym czasie 4700, 5100 i 8500 wagonów.

Okres unormowanych stosunków zaczął się od r. 1922, w którym to roku oba państwa zawarły traktat handlowy, obowiązujący od r. 1923. Odtąd wzajemna wymiana handlowa odbywała się swobodnie aż do r. 1925, t. j. do czasu zainicjowania przez Polskę polityki reglementacji importu.

Według statystyki polskiej wartość obrotów handlowych polsko-austrjackich przedstawiała się w tym czasie następująco:

W r. 1923 import z Austrii wyniósł 96,913.749 zł, w roku następnym udział Austrii w naszym imporcie wzrósł do 173,265.000 zł, aby w r. 1925 spaść do 160,700.000 zł.

Eksport zaś do Austrii wyniósł w r. 1923 — 110,949.378 zł, w r. 1924 — 127,714.000 zł, a w r. 1925 — 174,684.000 zł.

Według więc statystyki obrotu handlowego jeszcze w roku 1924 mieliśmy bierny bilans handlowy z Austrią, natomiast już od r. 1925 zaczyna się okres wysokiej aktywności w stosunkach handlowych z tem państwem. Rozwój w latach następnych kształtował się następująco:

W roku 1926 przywieźliśmy z Austrii towarów za 104,162.000 zł, wobec 230,609.000 zł wywozu. Nadwyżka więc wywozu naszego wynosiła w tym czasie 126,447.000 zł.

W r. 1927 wartość towaru importowanego z Austrii wynosiła 188,835.000 zł, wywóz zaś osiągnął cyfrę 276,353.000 zł. Aktywne saldo na naszą korzyść przekraczało 87,000.000 zł.

W wyniku wymiany towarowej w r. 1928 przywieźliśmy towarów z Austrii za 220,965.000 zł, wywóz zaś wzrósł do 311.385.000 zł.

Również i bilans handlowy z Austrią w roku bieżącym mamy aktywny.

Według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego

w ciągu pierwszych pięciu miesięcy bież. roku przywieźliśmy z Austrii towarów za 79,648.000 zł, wywóz zaś w tym czasie przedstawiał wartość 125,143.000 zł. Nadwyżka więc naszego wywozu nad przywozem wyniosła w tym czasie 45,495.000 zł.

Co do znaczenia, jakie dla naszego bilansu handlowego posiadają stosunki z Austrią, to wyjaśnią je w pewnym stopniu cyfry procentowego udziału handlu z Austrią w obrocie towarowym z zagranicą.

O ile idzie o przywóz, to przez dłuższy czas, bo do roku 1925 Austrija była trzecim z rzędu krajem, skąd pobieraliśmy najwięcej towarów. Udział Austrii w imporcie naszym obracał się wówczas w granicach 8 do 11·7%. Natomiast w latach 1925—1928 znaczenie jej w imporcie naszym zmniejszyło się, gdyż Austrija spadła na czwarte względnie piąte miejsce w rzędzie krajów, dostarczających nam towary, a procentowy jej udział w przywozie wyraził się w tym czasie w 6%.

Znacznie większą wartość posiada dla nas Austrija, jako teren zbytu dla naszych wytworów. Pod tym względem zaliczyć musimy Austrię po Niemczech i Anglii do krajów, z którymi utrzymujemy najżywsze stosunki handlowe. Rozpiętość jednak procentowego udziału Austrii w naszym eksporcie jest dość duża, gdyż utrzymuje się w granicach 8 do 12%, biorąc pod uwagę okres lat 1922—1928.

Tak przedstawia się w ogólnym zarysie udział Austrii w naszym bilansie handlowym w pierwszym dziesięcioleciu niepodległości Polski. Cechuje go między innymi silny wzrost obrotów, zwłaszcza w wywozie.

Bliższa analiza wymiany towarowej w tym okresie czasu każe zwrócić uwagę w pierwszej linii na eksport nasz do Austrii. Polegał on głównie na dostawie do Austrii produktów spożywczych, paliwa, artykułów hodowlanych, a w bardzo małym zakresie towarów gotowych.

Udział Austrii w naszym eksporcie jest bardzo poważny, gdyż w niektórych artykułach, jak np. w wywozie nierogacizny jest Austrija łącznie z Czechosłowacją, jedynym wprost odbiorcą naszego towaru. Również i dla eksportu węgla

Austria jest jednym z najpoważniejszych terenów zbytu. Na trzecim dopiero miejscu pod względem wartości eksportu stoją artykuły spożywcze, z których najwięcej wywozimy mięsa i jaj.

O ile idzie o paliwo, to w rachubę wchodzi przede wszystkim węgiel kamienny. Wartość rocznego eksportu do Austrii wahała się w następujących granicach:

W r. 1924 wywieźliśmy do Austrii węgla za 69,000.000 zł, w r. 1925 za 62,565.000 zł, w r. 1926 eksport węgla wzrósł do 77,551.000 zł, w roku 1927 wartość jego wyniosła 80,000.000 zł, w r. 1928 — 90,624.000 zł, w okresie zaś od stycznia do maja 1929 r. — 5,236.000 zł.

Możliwości zbytu węgla naszego w Austrii są bardzo duże, gdyż produkcja austriacka nie jest w stanie zaopatrzyć w należyty sposób konsumu krajowego.

Przeciętne zużycie paliwa w Austrii w latach 1922 do 1926 wynosiło według obliczeń wydawnictwa „Rynki Zbytu“, opracowanego przez Państwowy Instytut Eksportowy 8,441.526 ton, a w r. 1928 — 9,122.879 ton.

Górnictwo zaś austriackie dostarczyło na rynek w r. 1928 3,411.153 ton, a w r. 1927 — 3,161.295 ton. Resztę więc zapotrzebowania musiała Austria pokryć importem, przyczem stwierdzić trzeba, że Polska w dostawie węgla zajmuje pierwsze miejsce, o ile idzie o importerów zagranicznych.

Główny kontyngent węgla z Polski pochodzi z Górnego Śląska, który w roku 1928 dostarczył na rynek austriacki 2,682.924 ton, oraz z Zagłębia Dąbrowskiego, partycypującego w eksporcie węgla z 372.858 tonami, na ogólną ilość 5,711.726 ton importowanego węgla.

Drugim artykułem standardowym naszego wywozu do Austrii jest nierogaczyna, która opanowała w zupełności rynek austriacki, a ściślej rzecz biorąc wiedeński. Wystarczy nadmienić, że Polska znajduje się podobnie, jak w węglu, na pierwszym miejscu między dostawcami nierogaczyny do Austrii.

Pierwsze cyfry, ilustrujące wartość naszego eksportu nierogaczyny do Austrii pochodzą dopiero z r. 1924. W roku tym wywieźliśmy nierogaczynę za 10,656.000 zł. Odtąd eksport

ten wzrastał bardzo silnie i osiągnął w r. 1928 rekordową cyfrę 99,000.006 zł na ogólną wartość wywiezioną w tym czasie nierogaczyny w kwocie 208,101.000 zł.

Odpowiednio też do swego poważnego udziału w bilansie handlowym posiada zagadnienie eksportu trzody chlewnej do Austrii duże znaczenie handlowo-polityczne. Rozgłosu jednak nabrał dopiero ten problem w ostatnich dwóch latach, głównie wskutek pewnych posunięć ze strony Austrii, dopatrującej się w nieograniczonych dowozach nierogaczyny na rynki krajowe, a przede wszystkim wiedeński, wielkiego niebezpieczeństwa dla rentowności własnej produkcji hodowlanej.

W rozwoju całej tej sprawy nie brakło nawet momentów dramatycznych w postaci pewnych tendencji do rewizji traktatu handlowego. W rezultacie jednakowoż doszło do porozumienia między obu państwami, na zasadzie ograniczenia dowozu nierogaczyny ze strony Polski. Regulowania eksportu w granicach 566.667 sztuk rocznie podjął się — o ile idzie o Polskę — Syndykat Eksporterów Nierogaczyny, organizacja prywatna, wyposażona jednak w bardzo duże przywileje natury polityczno-handlowej. To ograniczenie dowozu nierogaczyny musimy uważać za dotkliwą stratę dla interesów naszego eksportu, jeżeli się zważy, że w roku ubiegłym wywóz osiągnął 613.795 sztuk.

Aczkolwiek ustępliwe stanowisko naszego rządu pozwoliło uniknąć konfliktu w stosunkach handlowych polsko-austrjackich, to jednak nie rozwiązało całkowicie zagadnienia eksportu polskiej trzody do Austrii, głównie z powodu łączących się z niem momentów natury wewnętrzno-politycznej jednego z państw.

O ile idzie o eksport produktów żywnościowych, to na pierwszym miejscu należy postawić rosnący z każdym rokiem eksport mięsa. Ilustracją tego korzystnego dla nas rozwoju eksportu będą następujące cyfry:

W r. 1924 wywieźliśmy mięsa świeżego za 3,000.000 zł, w r. 1925 wartość jego wzrosła do 13,000.000 zł, w r. 1926 do 21,000.000 zł, a w ostatnich dwóch latach t. j. 1927

i 1928 wartość eksportu mięsa przekroczyła cyfrę 40,000.000 zł, zbliżając się do 50,000.000 zł. — Natomiast eksport wędlin niema w obecnych warunkach większego znaczenia, jakiego należało się wyrobom polskim, z uwagi na ich pierwszorzędną jakość, z powodu bardzo wysokiego cła importowego. Minimalny jest też import przez Austrię tłuszczów wieprzowych z Polski (w r. 1928 — 50 q). Powodów szukać należy z jednej strony w minimalnem zainteresowaniu się eksporterów polskich rynkiem austriackim, oraz w opanowaniu go przez towar amerykański.

Co do nabiału, odgrywającego również większą rolę w bilansie obrotów handlowych polsko-austriackich, to na uwagę zasługuje głównie eksport jaj.

W r. 1923 import jaj polskich przez Austrię wynosił 7673 q, w r. 1924 — 17.230 q, w r. 1925 — 22.097 q, w r. 1926 mamy spadek eksportu do 11.704 q, który postawił Polskę na drugim miejscu w rzędzie dostawców jaj. W r. 1927 notujemy bardzo poważny wzrost eksportu do 90.000 q, co w ogólnym imporcie austriackim jaj, wynoszącym 168.645 q, stanowi okragło 55%. W r. 1928 eksport do Austrii wyniósł 73.340 q wartości 19,576.000 zł. W pierwszych zaś pięciu miesiącach b. r. wywieźliśmy do Austrii jaj za 628.000 zł.

Powodzeniem też cieszy się na rynku austriackim masło polskie, z uwagi na dobry jego gatunek i niższą cenę od masła innej proveniencji, co widoczne jest np. z faktu, że w przywozie ogólnym masła do Austrii w ilości 19.144 q w r. 1927 Polska (5.570 q) stała na drugim miejscu po Holandji. Pod względem jednak wartości, to masło w naszym bilansie handlowym z Austrią nie odgrywa większej roli, gdyż wartość jego eksportu nie przekraczała w latach najlepszej konjunktury 4,000.000 zł rocznie. W ubiegłym roku wywieźliśmy masła tylko za 727.000 zł.

Eksport produktów rolnych w ścisłem tego słowa znaczeniu, a w szczególności zbóż, był dotychczas stosunkowo nieznaczny, z wyjątkiem jęczmienia, którego wywoziliśmy w poważniejszej ilości do Austrii — tak np. w r. 1928 uło-

kowaliśmy na tamtejszym rynku około 726.122 q o wartości 30,592.000 zł. Zdaniem austriackich importerów przeszkodą eksportu zboża polskiego jest niestaranne sortowanie gatunków i brak należytego czyszczenia zboża. Austriackie firmy zbożowe stawiają bowiem wygórowane warunki co do jakości towaru, które bezwzględnie odpowiadać muszą uzansom giełdy wiedeńskiej. Najbardziej poszukiwane dla swej wysokiej wartości jest zboże węgierskie — z reguły tańsze, a przynajmniej równe w cenie z oferowanym towarem polskim.

Co do roślin okopowych i warzyw, to rzecz przedstawia się następująco:

Do r. 1922 sprowadzała Austrija z Polski znaczne ilości ziemniaków. Niedotrzymanie jednak warunków umowy przez eksporterów polskich było powodem zniechęcenia się importerów austriackich do towaru polskiego.

Widoki eksportu ziemniaków z Polski w znaczniejszych ilościach są obecnie niewielkie, a to ze względu na coraz większe zbiory i wzrost produkcji rolnictwa austriackiego. Eksport ziemniaków do Austrii jest tylko możliwy w latach nieurodzaju.

W imporcie grochu i fasoli do Austrii udział Polski jest dość znaczny, tak np. wywieźliśmy w r. 1928 ogółem 4509 q. Naogół wywóz z Polski produktów rolnych ma szanse ekspansji, lecz aby cel ten osiągnąć, trzeba intensywnej pracy naszych syndykatów rolniczych i eksporterów.

Tak w ogólnych zarysach przedstawia się eksport środków spożywczych w pierwszym dziesięcioleciu nawiązania stosunków handlowych pomiędzy Austriją a niepodległym państwem polskim.

Z innych ważniejszych grup towarów eksportowanych do Austrii zasługują na uwagę metale i wyroby z nich, cynk, materiały i wyroby włókiennicze, materiały i wyroby drzewne. Eksport jednakowoż tych towarów nie odgrywa tak dużej roli w bilansie handlowym polsko-austriackim, jak poprzednio wymienionych.

Tak np. eksport metali i wyrobów z nich wahał się w ciągu ostatnich trzech lat w granicach 13—14,000.090 zł rocznie.

Materiałów i wyrobów włókienniczych eksportowaliśmy w r. 1926 za 9,000.000 zł, w r. 1927 za 6,000.000 zł, a w roku 1928 wartość ich wyniosła 8,129.000 zł.

Drobne też znaczenie posiada dla naszego bilansu handlowego eksport materiałów i wyrobów drzewnych, obejmujący głównie surowiec drzewny, materiały tarte i nieco mebli. W r. 1926 wartość eksportu tej grupy wyniosła 4,000.000 zł, a w r. 1928 spadła nawet do 2,000.000 zł.

Na pewną wzmiankę zasługuje eksport cynku, którego w latach 1926—1927 wywieźliśmy przeciętnie za 4,000.000 zł rocznie. W r. 1928 wywóz cynku wyniósł 35.449 q wartości 4,066.000 zł.

Ponadto wywoziliśmy niewielkie ilości koksu. Wartość eksportu rocznego dochodziła do 2,000.000 zł.

Podobnie rzecz się ma i z ropą naftową oraz jej produktami pochodnymi.

Znacznie więcej zróżniczkowany jest import z Austrii, opiera się on głównie na wyrobach gotowych, a częściowo surowcach, do których zaliczyćby można produkty zwierzęce.

Największy stosunkowo udział w imporcie z Austrii mają skóry i futra wyprawione, tak np. w r. 1928 import skór i futer z Austrii przedstawiał wartość z górą 46,000.000 zł.

Poważniejszy też również był w latach ubiegłych import materiałów włókienniczych, których np. w r. 1926 sprowadziliśmy za 22,000.000 zł, w r. 1927 za 33,000.000 zł, w roku 1928 za 27,000.000 zł. Na wzmiankę zasługuje dalej import wyrobów metalowych, który wahał się w latach poprzednich w granicach 10—20,000.000 zł rocznie.

Ponadto importowano większe ilości papieru (w r. 1927 14,000.000 zł), przyrządów i artykułów elektrotechnicznych, środków komunikacyjnych, maszyn i aparatów oraz chemikaljów.

Wkońcu na uwagę zasługuje import owoców, a zwłaszcza śliwek bośniackich, dochodzący do kilkuset tysięcy złotych rocznie.

Udział Polski w bilansie handlowym Austrii ilustrują najlepiej cyfry statystyczne, odnoszące się do handlu zagranicznego Austrii w r. 1928.

Import z Polski osiągnął w tym roku 300,771.000 szyl. Cyfra ta świadczy o znaczeniu, jakie Polska posiada dla obrotu towarowego Austrii. Zajmujemy bowiem pod względem wartości importu trzecie miejsce po Rzeszy Niemieckiej (654,000.000 szyl.) i Czechosłowacji (593,000.000 szyl.).

Udział głównych grup towarów w przywozie z Polski w handlu zagranicznym Austrii, przedstawiał się następująco:

Zwierząt żywych sprowadziła Austria z Polski w roku ubiegłym za 81 milj. szyl., środków żywności za 60 milj. szyl., surowców i półfabrykatów za 146 milj. szyl., gotowych wyrobów tylko za 13 milj. szylingów.

Należy stwierdzić, że Polska jest największym dostawcą Austrii żywych zwierząt i surowców.

Dla wykazania postępu, jaki zbyt produktów polskich osiągnął w r. 1928, warto przytoczyć, że import z Polski wynosił w r. 1927 — 269 milj. szyl.

Polska zajmuje też pierwsze miejsce w imporcie jęczmienia oraz jaj. Przewagę zdołaliśmy dalej utrzymać na rynku austriackim dzięki znacznym importom świń bitych i cieląt.

Dominujące stanowisko zajmujemy na rynku austriackim, o ile idzie o import mineralnych środków opałowych. W roku 1928 wysłała Polska na węglowe rynki Austrii materiałów opałowych za 120 milj. szyl., podczas gdy z Czechosłowacji importowano za 68 milj. szyl., a z Niemiec za 28 milj. szyl.

Słaby natomiast jest dowóz benzyny polskiej do Austrii, wypieranej przez produkt rumuński. Tylko w parafinie czyszczonej mamy pierwszeństwo.

Jako dostawca drzewa stoi Polska na drugim miejscu po Jugosławji, — wartość eksportu drzewa do Austrii w roku ubiegłym wynosiła według statystyki austriackiej 5 milj. szyl.

Z metali surowych dostarczyliśmy w roku ubiegłym więcej cynku. Wartość jego wyniosła 3,298.000 szyl.

Innych surowców i półfabrykatów sprowadzono z Polski za blisko 8 milj. szyl. Tutaj wskazać należy na znaczny import z Polski melassy dla austriackich fabryk cukru oraz dla wyrobu spirytusu. Wartość importu tego artykułu wynosiła

w r. 1928 zgórą 4 milj. szyl., przyczem Polska zajęła naczelnie miejsce wśród dostawców Austrii.

Między wyrobami gotowymi zasługują na uwagę następujące pozycje:

Przędzy bawełnianej sprowadzono z Polski tylko za 296.000 szyl., wyrobów bawełnianych za 377.000 szyl. Import więc wyrobów bawełnianych z Polski nie gra żadnej roli w bilansie handlowym austriackim, w porównaniu z przywozem z innych państw.

Przędzy wełnianej dostarczyła Polska w roku 1928 za 4 milj. szyl., co stawia Polskę w rzędzie poważniejszych krajów importowych.

Na uwagę ponadto zasługuje jeszcze import tektury, papieru i wyrobów papierowych polskich o wartości 223.000 szyl. oraz kapeluszy i stożków do kapeluszy za 183.000 szyl. W porównaniu z r. 1927 skonstatować należy silny wzrost przywozu — o ile idzie o tekturę, gdyż w roku tym sprowadzono z Polski iektury za 133.000 szyl.

Charakterystyczny jest też wzrost importu z Polski towarów gumowych, których ulokowaliśmy w Austrii w r. 1928 za 261.000 szyl. w porównaniu do 130.000 szyl. w r. 1927. Według informacji posiadanych przez nasze Poselstwo w Wiedniu głównym artykułem eksportu do Austrii są wyroby bydgoskiej fabryki „PEPEGE“.

W imporcie skór surowych do Austrii Polska nie gra żadnej roli, słabą też pozycję zajmuje nasze drzewo.

Chemicznych materiałów pomocniczych oraz wyrobów chemicznych sprowadziła Austria z Polski za 986.000 szyl. Między produktami chemicznymi pochodzenia polskiego zasługuje na uwagę przede wszystkim potaż żrący, przywieziony z Polski w roku ubiegłym za 180.000 szyl. oraz biel cynkowa za 268.000 szyl.

Ustał natomiast zupełnie import superfosfatu, który jeszcze w r. 1926 wynosił 533.000 szyl. Zanik importu tego produktu stoi w związku z wprowadzeniem zaostrożonej ochrony celnej przez Austrię.

O ile idzie o eksport austriacki do Polski, to w r. 1928

przedstawia on wartość 123 milj. szyl., przyczem zauważyć należy, że eksport ten wzrósł w porównaniu z rokiem 1927 o 17 milj. szyl.

Reasumując powyższe uwagi o udziale Polski w bilansie handlowym Austrii stwierdzić należy, że jako odbiorca towarów austriackich zajmuje Polska ósme miejsce po Rzeszy Niemieckiej, Czechosłowacji, Węgrzech, Italji, Jugosławji, Szwajcarji i Rumunji. Stosunek ten utrzymał się również i w roku bieżącym. Według obliczeń austriackiego urzędu statystycznego import z Polski wynosił w okresie styczeń i maj b. r. 118 milj. szyl., wywóz zaś do Polski 44 milj. szyl. Polska więc znajduje się nadal na trzecim miejscu pod względem znaczenia jako kraj importu, a na siódmym jako teren zbytu wytworów przemysłu austriackiego.

Dla pełnego obrazu o stosunkach handlowych polsko-austriackich warto przytoczyć kilka szczegółów z znaczeniem, jakie Austrija, a w szczególności Wiedeń odgrywa dla naszego bilansu handlowego w tranzycie towarów do Polski i z Polski. Według studjów, przeprowadzonych przez Izbę polsko-austriacką w r. 1927 przewieziono z Polski przez Austrię 9,400.000 q towarów, z czego 8,400.000 q skierowano do Włoch, 470.000 q do Węgier, 160.000 q do Jugosławji. Do Polski zaś przeszło ogółem 440.822 q.

Na ilość tę składają się następujące pozycje (w tysiącach q):

Owoców południowych 80, rud 28, ryżu i zbóż 160, owoców, jarzyn i nasion 20, przędzy i wyrobów bawełnianych 11, maszyn i aparatów 14.

Na zakończenie kilka słów o nastrojach sfer gospodarczych w Austrii w sprawie rewizji dotychczas obowiązującego układu handlowego z Polską.

Myśl o wypowiedzeniu tego traktatu handlowego wyłoniła się w związku z inicjatywą sfer agrarnych Austrii w sprawie ograniczenia dowozu nierogacizny polskiej na rynki austriackie.

Stanowisko to podzieliły również i sfery przemysłowe, u których stała pasywność bilansu handlowego Austrii w sto-

sunkach wymiany towarowej z Polską, zwłaszcza o ile idzie o zbyt wytworów przemysłu austriackiego, zrodziła myśl oparcia stosunków handlowych na nowych podstawach.

Wyraźniejszych tendencji, zmierzających do wypowiedzenia umowy handlowej z Polską jednak nie widać, gdyż tamtejsze sfery gospodarcze zdają sobie sprawę, że Polska stanowi dla dzisiejszej Austrii dość poważny rynek zbytu, oraz jedno z najważniejszych źródeł nabycia surowców.

Budownictwo mieszkaniowe w Polsce.

Podobnie, jak i w innych Izbach, przystąpiono i w Izbie krakowskiej w roku ubiegłym do pracy nad problemem budownictwa mieszkaniowego.

Na rok sprawozdawczy przypada początek prac Izby nad wspomnianem zagadnieniem. Przedmiotem obrad był głównie program budowlany na rok 1930, którego projekt opracowany został przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie.

W sprawie tej odbyła się wyczerpująca dyskusja na jednym z posiedzeń plenarnych, na którym po szczegółowym rozpatrzeniu akceptowano projekt przy zgłoszeniu pewnych poprawek, z których najważniejsza zmierza do większego uwzględnienia potrzeb Krakowa.

Dalsze prace nad całością zagadnienia przypadły na rok 1930.

Udział Izby w ankiecie w sprawie nowego podziału administracyjnego Państwa Polskiego.

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 27 września 1928 r. została powołana przy Prezydjum Rady Ministrów Komisja dla usprawnienia administracji publicznej. Przed jedną z sekcji tej Komisji, sekcją dla spraw podziału administracyjnego Państwa stanęło trudne i odpowiedzialne zadanie

sformułowania ogólnych wytycznych podziału terytorjalnego Państwa dla celów administracji ogólnej oraz

rozważenia możliwości uzgodnienia tego podziału z podziałem dla celów administracji niezespolonej, a wreszcie opracowania projektu zasadniczego podziału administracyjnego Państwa.

Do współpracy w rozstrzygnięciu tego ważnego problemu zaproszono między innymi i Izbę krakowską, która wzięła w następstwie tego udział w organizowanej przez wspomnianą sekcję ankiecie.

Miała ona rozstrzygnąć, czy trójstopniowy podział na województwa, powiaty i gminy, przewidziany przez art. 65 konstytucji, odpowiada warunkom administracyjnym Państwa Polskiego, czy też byłoby wskazaniem wprowadzenie podziału dwustopniowego, względnie czterostopniowego, a w tym ostatnim wypadku, jaki charakter powinny mieć nowa jednostka administracyjna, a więc czy byłyby równocześnie jednostką samorządu terytorjalnego.

Zadaniem ankiety było ustalenie następnie wielkości województw, powiatów i gmin pod względem obszaru i zaludnienia, wyjaśnienia wpływu miejscowych warunków komunikacyjnych na określenie wielkości województw i powiatów, oraz roli, jaką w komunikacji odgrywa rozwijający się obecnie ruch samochodowy.

Ankieta miała dalej dać odpowiedź na pytanie, czy obecne rozgraniczenie zakresu działania między związkami komunalnymi, jakie istnieje na obszarach trzech byłych zaborów, odpowiada naszym warunkom administracyjnym, czy też byłoby pożądane wprowadzenie zmian; dalej

czy samorząd wojewódzki w przyszłym jednolitym ustroju samorządu terytorjalnego, ma być nadbudową samorządu terytorjalnego, t. zn. ma podejmować te tylko zadania, które przekraczają możliwości finansowe poszczególnych powiatowych związków komunalnych, czy też mieć pierwszeństwo przed samorządem powiatowym w podejmowaniu zadań, odnoszących się do całego województwa, lub całych jego części.

W tym celu ankieta miała zebrać materiały orjentacyjne w sprawie rozgraniczenia zakresu działania między Państwem a innymi związkami prawnopublicznymi, oraz związkami ko-

munalnymi, rozgraniczenie zakresu działania związków komunalnych, wojewódzkich, powiatowych i innych.

W związku z rozstrzygnięciem powyższych zagadnień miała ankieta ustalić, jaki powinien być stosunek samorządu terytorjalnego niższego i wyższego rzędu pod względem jego wielkości i siły gospodarczej (problem: gmina jednowioskowa — mały powiat — małe województwo, czy też gmina wielowioskowa — duży powiat — duże województwo).

Ankieta miała dalej omówić zagadnienie wpływu rozwoju gospodarczego danego obszaru na wielkość województw, powiatów i gmin (problem: czy wyższy stopień rozwoju gospodarczego danego obszaru pozwala na tworzenie związków komunalnych o mniejszym obszarze zaludnienia, czy też przeciwnie — wyższy rozwój gospodarczy nakłada na samorząd terytorjalny większe obowiązki i wymaga pewnej koncentracji środków finansowych, a więc związków komunalnych o większym obszarze).

Jako dalszy punkt ankieta miała określić warunki regionalne podziału administracyjnego Państwa. W tym celu miała wyjaśnić ujemne strony obecnego podziału administracyjnego Państwa dla życia gospodarczego Polski, dalej stwierdzić, które z nich wynikają z wadliwego rozgraniczenia województw, a które z nieuzgodnienia podziału dla celów administracji ogólnej,

czy powinny województwa obejmować obszary jednolite pod względem gospodarczym, czy też mieszane,

jakię okęgi gospodarcze Polski ze względu na swój jednolity charakter i współzależność poszczęólnych ośrodków między sobą powinnyby wejść w całości w skład jednego województwa,

jakię miasta jako ośrodki życia gospodarczego ze względu na ciężenie do nich ziem okalających, nadają się na siedziby województw i innych władz administracyjnych,

jak wielkie, względnie jak silne finansowo powinny być wojewódzkie związki komunalne, aby mogły spełnić należycie swe zadania wobec życia gospodarczego kraju,

czy obecny podział na województwa jest uzasadniony

warunkami geograficznymi i komunikacyjnymi Państwa Polskiego,

jakie zmiany należałoby wprowadzić obecnie w następstwie zmiany granic byłych państw zaborczych do istniejącego podziału na województwa, ze względu na ukształtowanie terenowe Państwa Polskiego, które miasta ze względu na rolę, jaką w życiu kulturalnym Polski odgrywają, powinny stać się siedzibą władz wojewódzkich,

jaka jest terytorjalna sfera wpływów kulturalnych każdego z tych miast,

jakie powinny być wytyczne podziału administracyjnego na terenach zamieszkałych przez ludność etnicznie lub narodowościowo mieszaną.

W drugiej części obejmowała ankieta następujące pytania: ujemne skutki rozbieżności między podziałem Państwa dla celów administracji ogólnej, z podziałem dla celów administracji niezespólonej, z punktu widzenia:

- a) administracji publicznej,
- b) administracji samorządowej,
- c) postulatów życia gospodarczego (województwa a podział na okręgi sądowe, skarbowe, kolejowe, pocztowe, ubezpieczeń, inspekcji pracy),
- d) potrzeb oświaty i kultury.

Wreszcie ankieta miała określić możliwości doprowadzenia do terytorjalnego uzgodnienia podziału na województwa, z podziałem dla celów administracji niezespólonej.

W związku z powyższym powołała Izba do życia komitet, który przy udziale jej reprezentanta miał się zająć opracowaniem odpowiedzi na pytania, wysunięte przez ankietę.

Kierownictwo prac objął były Minister Prof. Dr Kazimierz Kumaniecki. Komitet, w skład którego wchodził: Docent Dr. Jerzy Langrod, Dr. Wiktor Ormicki, asystent Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz Dr. Maksymiljan Ziomek postanowił swą pracą objąć całość zagadnień ankiety.

Gotowość udziału Izby we współpracy nad nowym podziałem administracyjnym, spotkała się z dużym uznaniem ze strony odnośnej sekcji Komisji przy Prezydium Rady Mini-

strów, czemu dano wyraz na konferencji z przedstawicielem Izby. Delegat sekcji przychylił się w zupełności do stanowiska Izby o opracowaniu całości zagadnienia, obejmującego wszystkie pytania ankiety.

W szczególności zaś podkreślano konieczność dokładnego sprecyzowania stanowiska Izby wobec problemu Śląska Cieszyńskiego i Górnego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych bowiem oczekiwało od Izby kategorycznego wypowiedzenia się w sprawie następujących koncepcyj:

- a) utrzymania dotychczasowego stanu, t. j. złączenia Śląska Cieszyńskiego z Górnym pod względem administracji,
- b) wyłączenia Śląska Cieszyńskiego z Województwa Śląskiego, względnie
- c) przyłączenia kilku powiatów województwa krakowskiego do województwa Śląskiego, celem stworzenia więcej jednolitego charakteru tegoż województwa.

Subkomitet ukończył swą pracę w październiku roku ubiegłego, którą następnie wraz z wykresami i mapami złożono w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Co do dalszych jej losów, to w Ministerstwie ustalono, że prace Komitetu Izby dzielące się na trzy działy, a mianowicie: administracyjno-prawny, geograficzno-ekonomiczny i cyfrowo-statystyczny będą drukowane w specjalnem wydawnictwie Komisji pracującej przy Radzie Ministrów.

Niezależnie od przedłożenia Ministerstwu ustaliła Komisja ogólne tezy podziału administracyjnego Państwa, będące wynikiem odnośnych badań.

Streszczają się one w następujących punktach:

1) należy utrzymać bezwzględnie podział trójstopniowy z zachowaniem dwóch pośrednich form podziału, województw i powiatów,

2) ewolucyjne przekształcenie obecnej konfiguracji administracyjnej jest rzeczą niezbędną. Należy je przeprowadzić etapami w zależności od unifikacji samorządów, spisu ludności i ustalania zobowiązań międzynarodowych, zwłaszcza na Górnym Śląsku,

3) należy dążyć do możliwego zmniejszenia wielkości pod względem obszaru i ludności,

4) reforma winna być przeprowadzona przy uwzględnieniu następujących kryteriów:

a) gospodarczych (regjonalizm gospodarczy),

b) komunikacyjnych (komunikacja kolejowa, samochodowa, lotnicza, wodna),

c) strategicznych (względy graniczne i przemysł wojenny),

d) prawno-samorządowych,

e) mniejszościowych (państwowa polityka wobec mniejszości narodowych),

f) kulturalnych (zasięgi szkolne),

g) ludnościowych,

h) przełamania kordonów zaborczych,

i) geograficzno-przyrodniczych,

5) unifikacja administracji powiatowej może być przeprowadzona ze względu na różnice w ustroju samorządowym i w obszarze jednostek powiatowych, oraz obszarze i zaludnieniu poszczególnych powiatów — dopiero po spisie ludności w r. 1931,

6) jednostki komunalne powinny pokrywać się z jednostkami administracji rządowej; samorząd wojewódzki winien być powołany do spełniania zadań, przekraczających możliwości mniejszych związków komunalnych,

7) zasadą reformy powinno być dążenie do stworzenia gminy wielowioskowej, dużych powiatów i dużych województw, zdolnych do spełniania powierzonych im zadań, zwłaszcza w dziedzinie samorządu,

8) łączenie okręgów przemysłowych z rolniczymi jest we wszechmiar wskazane, ze względu na wzajemne uzupełnianie się poszczególnych województw,

9) granice jednostek administracji niespolonej nie powinny się krzyżować z granicami jednostek administracji ogólnej,

10) należy znieść województwa: nowogrodzkie i tarnopolskie,

11) należy utworzyć województwo przemyskie, celem

włączenia zagłębia naftowo-solnego i złamania raz na zawsze różnic między Małopolską zachodnią i wschodnią,

12) należy stopniowo znosić województwo śląskie, jako pozbawione racjonalnych podstaw logicznych. W pierwszym etapie reformy należy wyłączyć Śląsk Cieszyński i włączyć go do województwa krakowskiego, zgodnie z podziałem kolejowym i wojskowym, w ostatnim zaś etapie, po ustaleniu zobowiązań międzynarodowych, należy województwo śląskie skasować i wcielić do województwa krakowskiego i łódzkiego. O potrzebie zniesienia województwa śląskiego należy już dzisiaj otwarcie mówić w żywotnym interesie państwowym, oraz w intencji zjednoczenia zagłębia węglowo-żelaznego w sposób racjonalny i niegroźny dla interesów państwowych.

Projekt ustawy o przedsiębiorstwach autobusowych.

Ministerstwo Robót Publicznych nadesłało Izbie do zaopiniowania projekt ustawy o przedsiębiorstwach autobusowych, który opierał się na zasadzie koncesjonowania ruchu autobusowego.

W myśl projektu, koncesji na prowadzenie przedsiębiorstw autobusowych miałyby udzielać Minister Robót Publicznych, gdyby przedsiębiorstwo prowadzone miało być na obszarze co najmniej trzech województw. We wszystkich innych wypadkach koncesji miała udzielać wojewódzka władza administracji ogólnej, właściwa według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Projekt dawał prawo pierwszeństwa przed zgłaszającymi się o koncesję osobami prywatnymi związkom komunalnym oraz międzykomunalnym.

Koncesji miało się udzielać na okres czasu nie dłuższy, niż 10-letni.

Dalsze postanowienia projektu ustawy mówiły o odpowiedzialności przedsiębiorców autobusowych, o taryfie jazdy, o obowiązkach koncesjonariusza stosowania się ściśle do zatwierdzonej taryfy i rozkładu jazdy.

Projekt nakładał dalej obowiązek wynagrodzenia wszel-

kich szkód i strat, jakieby mogły powstać w związku z eksploatacją przedsiębiorstwa, bądź z winy zarządu tegoż, bądź z winy pełniących w niem obowiązki osób.

Dla zapewnienia zwrotu wynagrodzenia szkód, wynikłych z nieszczęśliwych wypadków, winien był koncesjonariusz według przepisów projektu, ubezpieczyć pasażerów w jednym z Towarzystw ubezpieczeniowych.

Projekt zawierał dalej postanowienia odnośnie do odebrania koncesji, co mogło nastąpić:

w razie odstąpienia przez koncesjonariusza prawa do wykonywania przedsiębiorstwa osobie trzeciej bez pozwolenia odnośnej władzy,

w razie unieruchomienia przedsiębiorstwa w przeciągu trzech miesięcy od daty otrzymania koncesji, albo przerwy w komunikacji w czasie, gdy komunikacja w myśl warunków koncesji powinna być utrzymywana, trwającej dłużej, aniżeli miesiąc,

w razie trzekrotnego ukarania koncesjonariusza lub jednego z jego pracowników za przekroczenia ustawy lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, względnie ustawy o przepisach porządkowych na drogach publicznych,

w razie ukarania przedsiębiorcy wyrokiem sądowym za czyn przestępny, popełniony z chęci zysku.

Ponadto projekt przewidywał cofnięcie koncesji w razie, gdyby wyszło na jaw, że uzyskano ją na podstawie nieprawdziwych dokumentów.

W motywach projektu dano wyraz opinii, że wszystkie sprawy, związane z ruchem autobusowym dadzą się pomyślnie uregulować tylko w drodze ustawy, opierającej się na zasadzie koncesjonowania przemysłu autobusowego. Ponadto za przyjęciem zasady koncesji przemawia praktyka przeważającej części państw europejskich.

Również i w Polsce rozwój stosunków sprzyja — zdaniem autora projektu — zasadzie koncesjonowania.

Zagadnienie komunikacji autobusowej pod kątem widzenia interesu publicznego nie daje się unormować należycie samymi przepisami porządkowymi policyjnymi, ani ze względu

na sprawę pożądaną regularności ruchu przewozowego, ani ze względu na bezpieczeństwo przewożonych osób i towarów, gdyż tylko przedsiębiorca koncesjonowany, a nie wolny przemysłowiec, może być skrępowany przepisami odnośnej ustawy i warunkami umów koncesyjnych.

Wzrastająca u nas stale ilość wolnych przedsiębiorstw autobusowych wykazała doświadczeniem lat ostatnich, jak bardzo mnożą się wypadki nieszczęśliwe, przy równoczesnym wzroście skarg publiczności na niedomagania przemysłu autobusowego przy obecnym systemie wolnej konkurencji.

Stąd dochodziły do sfer rządowych coraz częściej żądania o wgląd w stosunki, których widocznie same przepisy policyjno-porządkowe nie są w stanie należycie uregulować.

Projekt powyższy poddała Izba obradom, w których prócz radców Izby wzięli także udział przedstawiciele sfer zainteresowanych okręgu. Wyniki obrad zostały przedłożone Ministerstwu w obszernym sprawozdaniu.

W swych uwagach podzieliła Izba zapatrywanie Ministerstwa o konieczności przyjęcia zasady koncesji autobusowej, oświadczając się przytem za poddaniem tego przemysłu pod kompetencję Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Przewszystkiem jednak zajęła Izba stanowisko w kwestji zasadniczej, czy przemysł przewozu osób, a ewentualnie i towarów zapomocą autobusów lub aut ciężarowych, jest przemysłem w rozumieniu rozporządzenia o prawie przemysłowem.

Ponieważ art. 1 rozporządzenia o prawie przemysłowem postanawia, że za przemysł uważa się wszelkie zatrudnienie zarobkowe, lub przedsiębiorstwo wykonywane samoistnie zarobkowo, bez względu na to, czy jest wytwarzające, przetwarzające lub usługowe, nie można kwestjonować, że przedsiębiorstwo przewożenia osób i towarów autobusami i autami odpowiada powyższemu kryterjum.

Z pod przepisów rozporządzenia nie wyłączono przemysłu przewożenia osób i towarów autami, z czego wynika, że mamy tu do czynienia z przemysłem, dopóki drogą ustawy albo noweli nie znajdzie się ten dział czynności na liście

zajęć, wymienionych w art. II rozporządzenia, jako taksownie wymienionych czynności, nie stanowiących przemysłu.

Art. VIII rozporządzenia o prawie przemysłowym wymieniając przemysły, które wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji, nie wspomina o przemyśle przewożenia osób i towarów autami. Przemysł ten należy przeto w myśl art. VIII uważać za przemysł wolny.

Jeżeli więc rząd miał zamiar zaliczyć wymieniony przemysł do kategorii przemysłów koncesjonowanych, to zdaniem Izby mógł to uczynić jedynie drogą nowelizacji obecnie obowiązującego prawa przemysłowego, albo przez wyłączenie tego przemysłu z pod przepisów tego prawa i uregulowanie sprawy tą samą nowelą, albo też przez uzupełnienie spisu przemysłów wymienionych w art. VIII cytowanego rozporządzenia o prawie przemysłowym.

W poprawkach do projektu proponowała Izba rozszerzenie zasady koncesjonowania również i na przewóz towarów samochodami ciężarowymi. Uzasadniając tę inowację w stosunku do projektu stwierdziła Izba, że te same objeKCje techniczne komunikacji, które istnieją przy wolności komunikacji autobusowej, odnoszą się do stałej zarobkowej komunikacji towarowej z następujących powodów:

możliwość pociągnięcia przedsiębiorców do świadczeń drogowych

zapewnienie gwarancji bezpieczeństwa przewożonych towarów,

możliwość przewożenia osób w sposób nielegalny,

trudność utrzymania rygoru przy przewożeniu towarów, skoro przemysł ten jest przemysłem wolnym.

Z dalszych poprawek do projektu zasługuje na uwagę propozycja Izby podwyższenia ilości pasażerów z siedmiu, jak projekt przewidywał, do ośmiu, jako jedno z kryteriów do uznania pojazdu mechanicznego za autobus, w rozumieniu projektowanej ustawy.

W myśl wyrażonej na wstępie memorjału zasady o poddaniu przemysłu autobusowego pod kompetencję Ministerstwa Przemysłu i Handlu, proponowała Izba powierzenie

temu Ministerstwu koncesjonowania ruchu autobusowego, a nie, jak przewidywał projekt, Ministerstwu Robót Publicznych. Konsekwencją tej zasady była dalsza propozycja, aby Izby przemysłowo-handlowe wciągnąć do rzędu instytucji opiniodawczych w sprawach koncesjonowania.

Wkońcu oświadczyła się Izba za przedłużeniem okresu koncesyjnego do lat 15-u w miejsce proponowanego w projekcie okresu lat 10-ciu.

Projekt ustawy o rejestrowym zastawie drzewnym.

Projekt powyższy został nadesłany Izbie do zaopiniowania, wskutek czego poddano sprawę obradom w łonie Izby, poczem ich wyniki zostały zakomunikowane Związkowi Izb, z uwagi na zgłoszoną w międzyczasie inicjatywę jednolitego zbiorowego zaopiniowania sprawy przez Związek.

Sprawa była przedmiotem obrad na jednym ze zjazdów Izb, gdzie też wszystkie opinie zostały uzgodnione i następnie czynnikiem rządowym jako jednolite stanowisko Izb wobec projektu zakomunikowane.

Przy tej sposobności zostały również opracowane pytania ankiety, dotyczące ogólniejszego ujęcia tematu i również Związkowi, a następnie przezeń po uzgodnieniu ze stanowiskiem innych Izb, Ministerstwu przedłożone.

Lichwa towarowa i pieniężna.

Sprawa lichwy towarowej oddawna zajmuje Izbę i w poprzednich latach była przedmiotem wyczerpujących obrad w Izbie, a następnie obszernie motywowanego sprawozdania, przedłożonego na żądanie Ministerstwa.

Już wtedy Izba dała wyraz konieczności gospodarczej uchylecia ustawodawstwa, które w praktyce okazało się niezyciowem, w rezultatach niecelowem, a dla wymiany towarowej wręcz szkodliwem.

Elaborat Izby — ogłoszony w jednym z poprzednich sprawozdań rocznych — stwierdzał, że i przesłanki, z których wnioskiem — zresztą przez życie następnie niepotwier-

dzonym — właśnie była ustawa o lichwie towarowej, przestały istnieć.

Wszystkie zatem warunki, uzasadniające wniosek o zniesienie tej ustawy, zaistniały.

Gdy mimo to do uchylecia ustawy nie przyszło, powitała Izba z całym zadośćuczynieniem wniosek, a następnie uchwałę Związku Izb o wdrożenie starań o uchYLECIE zarÓwno tej ustawy, jak i rozporządzenia o lichwie pieniężnej i do wniosków tych, przedłożonych następnie przez Izbę urzędującą w Warszawie czynnikom rządowym przystąpiła.

Ustawa o sprzedaży na raty.

W roku sprawozdawczym wystąpiło Ministerstwo Przemysłu i Handlu z inicjatywą ujednostajnienia przepisów prawnych, regulujących sprzedaż na raty w całej Rzeczypospolitej Polskiej, albowiem obowiązujące dotąd ustawy b. państw zaborczych są niewystarczające, a ponadto na terenie sądów apelacyjnych w Warszawie i Wilnie wogóle niema przepisów prawnych dla tej formy handlu.

Czyniąc zadość wezwaniu Ministerstwa w tym kierunku, przesłała Izba obszernie umotywowaną opinię, w której dała wyraz następującym zapatrywaniom:

Forma umów. Przy artykułach masowych, względnie przy sprzedaży artykułów jednego typu, wskazaną jest forma umowy ramowej. Natomiast przy sprzedaży na raty artykułów specyficznych (rzeczy zużywalne „species“ w przeciwstawieniu do „genus“) winna być stosowana forma umowy indywidualnej.

Ten system przed wojną był na terenie Izby ogólnie stosowany i okazał się odpowiednim.

Skutki prawne. Należy przyjąć zasadę, iż w razie zalegania z dwoma następującymi po sobie ratami, cała pretensja staje się płynną i to już na 8 dzień po niezapłaceniu drugiej raty, za uprzednim zawiadomieniem zobowiązanego listem poleconym.

Co do kwestji, czy prawo sprzedaży na raty ograniczyć tylko do przedmiotów użycia, czy rozciągnąć je także na przedmioty spożycia, to Izba oświadczyła się za ograniczeniem go tylko do przedmiotów użycia. Natomiast nie należy —

zdaniem Izby — ograniczać wysokości dopuszczalnego procentu od ceny kupna przy sprzedażach na raty.

Dalsze wytyczne, których zastosowanie w nowej ustawie byłoby wskazanem, są następujące:

Zbiorowość kontrahentów. Zasadniczo umowy, dotyczące sprzedaży na raty winny być zawierane przez pojedyncze osoby. Zbiorowość umów po stronie konsumentów natomiast mogłaby mieć zastosowanie tylko w tych wypadkach, gdyby towarzyszyła jej gwarancja ze strony jakiegoś czynnika odpowiedzialnego za ściągalność. Rozchodzi się w szczególności o te wypadki, w których przełożenstwo np. urzędu, szef przedsiębiorstwa lub wogóle reprezentacja ustawowa firmy zapewniłaby nietylko ściąganie pretensji, ale przy niem także współdziałała drogą potrąceń rat z płac miesięcznych. Zbiorowość po stronie sprzedających wydaje się wogóle trudną do skonstruowania.

Właściwość sądu winna się regulować siedzibą sprzedawcy, o ile poszczególnymi umowami inaczej nie postanowiono.

Odpowiedzialność nabywcy za cenę kupna rozciągać się winna na cały jego majątek, przyczem prawo własności przedmiotu sprzedanego na raty winno być zachowane dla sprzedawcy aż do wypłaty ostatniej raty.

O ile ten postulat nie mógłby być zrealizowany, winno być zagwarantowane dla sprzedawcy pierwszeństwo jego wierzycelności na przedmiocie na raty sprzedanym.

Prawo odstąpienia dłużnika od umowy przy zwrocie rzeczy nabytej winno być ograniczone tylko do wypadków pokrzywdzenia ponad połowę wartości i to pod warunkiem zgłoszenia zarzutów w terminie 3-ch dniowym od daty otrzymania towaru.

Projekt rozporządzenia o wyrobie i obiegu mąki i wyrobów mącznych.

był przedmiotem opracowania i opinii ze strony Izby.

Po naradach odbytych w łonie Izby ze współudziałem sfer bezpośrednio zainteresowanych, zgłosiła Izba szereg po-

prawek do poszczególnych paragrafów zamierzonego rozporządzenia, z których najważniejsze dały wyraz wynikom konferencji w następujących kierunkach:

Zażądano wyjaśnienia, czy produkt otrzymany z ziarn kukurydzianych podpada pod przepisy projektowanego rozporządzenia.

Wymiary bochenków chlebowych, projektowane w jednostkach od $\frac{1}{4}$ kg w górę, zaproponowano uzupełnić jeszcze jedną $\frac{1}{2}$ kg normą.

Zaproponowano przy oznaczaniu wyrobów etykietami, pominąć projektowany obowiązek uwidoczniania daty wyprodukowania.

Dano wyraz zapatrywaniu, że zupełnie uzasadnione żądanie badania wody, używanej do wyrobu pieczywa, winno mieć miejsce kosztem czynników publicznych.

Oświadczono się za odłożeniem wprowadzenia obowiązku urządzania natrysków w piekarniach dla pracowników na czas późniejszy, gdy stosunki pomieszczeniowe na to pozwolą.

Również oświadczono się przeciw wprowadzaniu już obecnie zakazu bezpośredniego opalania na trzonie.

Także ze względów na obecne stosunki pomieszczeniowe oświadczyła się Izba za odroczeniem wprowadzenia w życie postanowień, nakazujących urządzenie ubieralni dla robotników w tym samym lokalu, co wytwórnia. Dlatego proponowała Izba zastąpienie wyrażenia „lokal“ przez określenie „obejście gospodarze“.

Obowiązkowi umieszczania przy wyrobach cukierniczych napisu, wskazującego firmę i miejsce wyrobu produktu, Izba się sprzeciwiła, opierając się na dotychczasowych doświadczeniach, że władzom tylko w stosunkowo rzadkich wypadkach zależy na stwierdzeniu proveniencji towaru, a w tych wypadkach jest ona bardzo łatwą do wysledzenia drogą wywiadu. Natomiast z punktu widzenia interesów handlowych właścicieli sklepów, postanowienie to równałoby się zmuszaniu ich do ujawniania jednej z najistotniejszych tajemnic handlowych przedsiębiorstwa, a dotyczącej źródła zaopatrzenia.

nia się często tańszego, lub z innych względów dogodniejszego, niż to, którem rozporządza konkurencja.

Również oświadczyła się Izba za uchycieniem projektowanego postanowienia o konieczności wywieszania postanowień rozporządzenia omawianego na widocznym miejscu w lokalach sprzedażnych.

Wszystkie dotychczasowe doświadczenia wskazują, że obowiązek tego rodzaju uwidocznień zgoła zamierzonego celu nie osiąga, a natomiast nie stanowiąc zgoła żadnej ochrony konsumpcji, na odwrót stwarza dla przedsiębiorcy jeszcze jedną możliwość karalności.

W szczególnie doniosłej sprawie terminu zastosowania postanowień rozporządzenia w tej ich części, która odnosi się do sposobu pomieszczenia wytwórni przy już istniejących warsztatach pracy, zgłosiła Izba wnioski, dający wyraz konieczności nieodbierania źródła utrzymania dotychczasowym przedsiębiorcom i ich rodzinom bez ich winy, skoro w dzisiejszych stosunkach pomieszczeniowych zarówno o zmianę lokalu, jak adaptacje istniejącego jest nader trudno.

Proponując zatem utrzymanie istniejących warsztatów na zasadach liberalnych aż dotąd, dopóki znajdują się w rękach dotychczasowych właścicieli i wdów oraz małoletnich sierot po nich, nie sprzeciwiła się Izba wprowadzeniu wszystkich celowych postanowień rozporządzenia wszędzie tam, gdzie rozchodzi się o nowego przedsiębiorcę, lub też nabywcę przedsiębiorstwa.

Rozgraniczenie hurtowego i detalicznego handlu środkami leczniczymi i truciznami.

Na żądanie Ministerstwa Przemysłu i Handlu wydała Izba opinię w sprawie projektowanego rozporządzenia, regulującego to zagadnienie.

Na pierwszy plan wysunęła się sprawa kompetencji do uregulowania tej materji. Opinia Izby dała wyraz zapatrywaniu, że do uregulowania jej jest powołane Ministerstwo Przemysłu i Handlu, albowiem rozporządzenie Prezydenta

Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468), pozostawiając hurtowny handel tymi artykułami nie wyłączonym z pod obowiązywania ustawy, w przeciwieństwie do handlu detalicznego, daje temsamem prawo państwowej władzy wykonawczej do definiowania pojęć, które tą ustawą regulowane być mają, wykonanie zaś ustawy przemysłowej należy do Ministra Przemysłu i Handlu.

Pewną trudność nasuwa okoliczność, że projekt rozporządzenia stanowi o prawach i obowiązkach osób „uprawnionych do wyrobu i prowadzenia handlu hurtownego środkami leczniczymi i truciznami“, a nie podaje definicji, ani kryteriów, pod jakimi uprawnienie takie uzyskać można.

Z tego powodu rozporządzenie może w praktycznym zastosowaniu napotykać na trudności dla braku kryteriów do ustalenia podmiotu, którego ono dotyczy. Drogą wykonania samej ustawy przemysłowej uregulowania tej materji nie da się przeprowadzić, ile że prawo przemysłowe nadaje temu przemysłowi charakter przemysłu wolnego, nie podlegającego żadnym ograniczeniom.

Tymczasem jest niewątpliwem, że interes publiczny wymaga dopuszczenia do wyrobu i handlu hurtownego środkami leczniczymi i truciznami tylko jednostki odpowiednio ukwalifikowanej i z tego powodu wydaje się koniecznem wyjednanie u Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, aby tę sprawę uregulowało z punktu widzenia zdrowia publicznego, do czego Ministerstwo to ma niezaprzeczone prawo.

Koła zawodowe okręgu Izby dały wyraz zapatrywaniu, że do wyrobu i hurtownego handlu środkami leczniczymi i truciznami konieczne są conajmniej kwalifikacje drogistowskie.

W przedmiocie definicji detalicznego handlu środkami leczniczymi i truciznami, jako sprzedaży każdej ilości tych towarów bezpośrednio spożywcom, a hurtownego handlu jako sprzedaży innym przemysłowcom celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki, Izba podzieliła w zupełności zapatrywanie autora projektu.

Sprawy socjalne.

Rok sprawozdawczy nie zaznaczył się aktualnością donioślejszych zagadnień w tej dziedzinie.

Działalność Izby, z natury rzeczy zależna na tem polu od inicjatywy zewnętrznej, a zwłaszcza posunięć polityki państwowej, poszła skutkiem tego po linii współpracy przy rozwiązywaniu bieżących zagadnień codziennego życia.

Z pośród nich wymienić należy przedewszystkiem propozycje osobowe dla nominacji ławników dla Sądów Pracy w Krakowie i Białej oraz Chrzanowie, jak również dla Sądów okręgowych w Krakowie i Wadowicach, jako odwoławczych dla poprzednich.

Przy układaniu list tych staraniem Izby było objąć w granicach możliwości wszystkie zawody, dla których można było przewidywać możebność ingerencji sądownictwa pracy.

Dlatego też przedłożenie propozycji poprzedziła obszerna korespondencja z instytucjami i związkami zawodowemi, oraz miarodajnymi osobistościami.

Z pośród innych spraw, załatwianych przez Izbę w tym zakresie, wymienić należy różnego rodzaju interwencje, jak np. poparcie w Ministerstwie Sprawiedliwości starań o powiększenie liczby sędziów zawodowych w krakowskim Sądzie Pracy, zabiegów o utworzenie w Tarnowie Sądu Pracy i t. d.

Jak w latach ubiegłych, delegat Izby zasiada z ramienia pracodawców w Wydziale kierującym Zakładem Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych we Lwowie, który go w roku sprawozdawczym — na zasadzie wyłącznych wyborów przedstawicieli pracodawców — wydelegował na członka Rady Związku Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Warszawie, jako jedyne go reprezentanta pracodawców całej Małopolski.

Koncesja dla firmy W. A. Harriman and Co.

Na żądanie Związku Izb przemysłowo-handlowych przedłożyła Izba w sprawie powyższej następującą opinię:

„Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie zasadniczo jest przeciwna wszelkim monopolom uważając, że jedyną regulatorką życia gospodarczego winna być zawsze i wszędzie wolna konkurencja.

Natomiast z uwagi na zgoła wyjątkowe warunki, wśród których jest rozpatrywany projekt koncesji dla firmy „W. A. Harriman and Co.“, dalej z uwagi, że obecne stosunki finansowe i gospodarcze Państwa nie pozwalają przewidywać w bliskiej przyszłości możebności elektryfikacji własnymi środkami finansowemi polskiego gospodarstwa narodowego, że w tych warunkach dokonanie w kraju dwudziestopięciomiljonowej dolarowej inwestycji przyczynić się musi do wzmożenia obrotów i obiegu pieniężnego, — Izba z punktu widzenia ogólnego i nie wdając się w ocenę konkretnych zarzutów poszczególnych stron zainteresowanych, których prawa winny być z natury rzeczy należycie chronione, uważa za możliwe nadanie omawianej koncesji.

Warunkami tego stanowiska Izby są następujące zastrzeżenia:

1) Wspomniane wyżej zabezpieczenie praw zainteresowanych, a przede wszystkim pełne utrzymanie prawa rozszerzenia istniejących i tworzenia nowych elektrowni dla przedsiębiorstw tego działu, zorganizowanych w dniu nadania koncesji.

2) Zabezpieczenie rzeczywistego użytkowania kapitału inwestycyjnego dla dostaw pochodzenia polskiego, jak i pracy polskiej przez odpowiednie ich uprzywilejowanie, które m. in. polegać ma i na tem, że przy porównywaniu warunków ofert krajowych i zagranicznych, wyeliminowane z pod rozpatrywania będą ewentualnie korzystniejsze warunki kredytowe konkurujących firm zagranicznych. Sama przez się rozumie się niemożebność jakichkolwiek specjalnych ulg celnych dla zagranicznych dostaw przy inwestycjach Harrimanowskich.

3) Należyte zawarowanie interesów konsumpcji wogóle, a w zakresie cen prądu w szczególności.

Współpraca Izby z Władzami w sprawie ustalenia godzin w handlu.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, udzielała Izba w roku 1929 opinii o projektowanych sposobach uregulowania godzin w handlu w poszczególnych miejscowościach swego okręgu.

W szczególności opinie te dotyczyły następujących miejscowości: miasta Żywiec oraz gmin powiatu żywieckiego, gmin powiatu strzyżowskiego, miast: Kęty, Wilamowice, Biała oraz gmin powiatu bialskiego, gmin: Maków, Jordanów, Sucha, gmin powiatu nowotarskiego oraz szeregu innych miejscowości Podhala, miast: Radomyśl Wielki, Mielec oraz gmin powiatu mieleckiego, gmin wiejskich powiatu krakowskiego, gmin: Ropa, Szymbark, Wapienna, Wysowa pow. gorlickiego, wkońcu miasta Krzeszowic.

Również została Izba powołana do wyrażenia opinii o projektach rozporządzeń o godzinach otwarcia miejsc zawodowej sprzedaży w obrębie dworców kolejowych, oraz o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadłodajnie z punktu widzenia ustawy o godzinach w handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych.

Odnosnie do pierwszego projektu rozporządzenia, Izba — nie kwestjonując zasadniczego jego znaczenia, zgłosiła uzupełnienie wyjątkowych postanowień tego rozporządzenia w tym kierunku, by uruchomienie zakładów sprzedażnych na dworcach kolejowych miało miejsce tylko w zamkniętym obrębie dworców, tak aby było przystępne wyłącznie dla publiczności podróżującej.

Inne poprawki były raczej natury technicznej.

Drugi z kolei projekt rozporządzenia Izba również uznała za odpowiadający wymaganiom życia praktycznego, przyczem z uwagi na ścisły tekst przepisów nim ujętych, zgłosiła zupełnie szczegółowe poprawki, zmierzające między innymi do uznania za sklepy spożywcze, również sklepy, sprzedające wodę sodową.

Na zasadzie dotychczasowych doświadczeń życia praktycznego i niejednokrotnie obserwowanych nadużyć, Izba w obronie legalnego handlu zgłosiła wkońcu wnioszek o uzupełnienie przepisów rozporządzenia także postanowieniem o niedopuszczalności połączenia miejsca uprzywilejowanej sprzedaży artykułów spożywczych nietylko z mieszkaniami, ale również z ubikacjami przemysłowemi, czy handlowemi.

Działalność Izby w dziedzinie komunikacji pocztowej.

Z dziedziny komunikacji pocztowej mamy do zanotowania przedewszystkiem interwencję u Ministra Poczt i Telegrafów w czasie jego pobytu w Krakowie w maju roku sprawozdawczego. Audjencja Prezydjum Izby u Pana Ministra dała Prezydjum sposobność przedstawienia Panu Ministrowi postulatów tutejszych sfer gospodarczych w zakresie ruchu pocztowego.

W pierwszym rządzie zwróciło Prezydjum Izby uwagę Pana Ministra na palącą wprost konieczność budowy nowego gmachu Dyrekcji Poczt i Telegrafów i ewentualnej budowy Głównego Urzędu Pocztowego. Dotychczasowy bowiem budynek nie odpowiada już zupełnie potrzebom silnie wzmożonego ruchu, a pod względem warunków higienicznych dla pracującego personalu przedstawia się wprost fatalnie.

Ponadto podniosło Prezydjum Izby potrzebę rozszerzenia centrali telefonicznej w Krakowie. Stosunki bowiem pod tym względem pozostawiają od dłuższego czasu bardzo wiele do życzenia, gdyż najpoważniejsze firmy, opłacające wysokie sumy tytułem należitości pocztowych i telegraficznych, nie mogą uzyskać dostatecznej ilości stacyj telefonicznych dla swych biur.

Prezydjum Izby przedstawiło też Panu Ministrowi skargi na wielce wadliwe połączenie telefoniczne tutejszego okręgu, a zwłaszcza Krakowa z Warszawą. Obecnie bowiem, nawet na rozmowę pilną, musi się czekać po kilka godzin.

To samo odnosi się do Gdańska, przyczem linja ta wykazuje ponadto braki pod względem wyrazistości audycji.

Przedmiotem interwencji u Pana Ministra było w dalszym ciągu wadliwe funkcjonowanie central telefonicznych w całym szeregu miast prowincjonalnych, z którymi to miastami na skutek zużycia centrali i aparatów prywatnych jest niejednokrotnie niemożliwe prowadzenie rozmów.

Nie omieszkało dalej Prezydjum Izby podnieść na audjencji stałej bolączki sfer gospodarczych, t. j. spóźnionego doręczenia poczty listowej w Krakowie, zwłaszcza w dzielnicy handlowej, gdzie pierwsza poczta bywa doręczana niejednokrotnie koło południa.

Uwagami swymi objęło Prezydjum również i niedomaganie poczty ekspresowej, która wskutek wadliwej organizacji bywa niejednokrotnie doręczana później, aniżeli poczta zwyczajna.

Wreszcie przedstawił Prezes Izby p. Ministrowi prośbę sfer gospodarczych Jasła o przedłużenie godzin urzędowych tamtejszej stacji telefonicznej.

Z innych posunięć Izby w dziedzinie pocztowej należy wymienić opinię w sprawie ograniczenia służby zewnętrznej i służby doręcznej w drugi dzień Wielkiej Nocy, Zielonych Świąt i Bożego Narodzenia.

Zgodnie z życzeniami sfer gospodarczych sprzeciwiła się Izba nadaniu stałego charakteru prowizorycznemu zarządzeniu Ministerstwa Pocht i Telegrafów o zniesieniu służby zewnętrznej i doręcznej w drugi dzień świąt Wielkiej Nocy, co miałyby w przyszłości dotyczyć także drugiego dnia Zielonych Świąt i Bożego Narodzenia, uważając wprowadzenie takiej zmiany w dotychczas istniejącym stanie rzeczy za niekorzystne dla interesów gospodarczych, zwłaszcza w obecnej chwili pewnego przesilenia gospodarczego. Odnosnie do wigilii Bożego Narodzenia i Wielkiej Soboty, to mogłaby być wprowadzana stale jednorazowa służba doręczeń, co jednak nie miałyby stosować się do przesyłek pospiesznych. Natomiast służba zewnętrzna powinna odbywać się jak w inne dni zwyczajne, z ograniczeniem czasu jej trwania do godz. 17-tej.

Wkońcu oświadczyła się Izba przychylnie w sprawie uruchomienia urzędu pocztowego na Prądniku Czerwonym.

Zwyczaje handlowe.

W roku sprawozdawczym na żądanie Sądów wydała Izba szereg opinii o zwyczajach handlowych, które poniżej w porządku chronologicznym przytaczamy:

Sposób wysyłki drobnych ilości papieru.

Z braku wyraźnej umowy co do sposobu wysyłki drobnych ilości papieru, przyjęty jest w branży papierowej zwyczaj, że nadawca oddaje go spedytorowi.

Wedle tego zwyczaju postępują stale niemal wszystkie fabryki papieru w Austrii.

W danym wypadku szło o wysyłkę papieru z Wiednia do Rzeszowa (opinia Izby z dnia 5 marca 1929).

Płacenie pniowego.

„Pniowe“ płaci się wtedy, gdy było wyraźnie umówione i dochodzi według zwyczaju do wysokości 1% wartości ceny kupna (opinia Izby z dnia 7 czerwca 1929).

Potrącanie wagi worków przy dostawach zbożowych.

W sprawie powyższej wydała Izba opinię, że między kupcami istnieje zwyczaj potrącenia faktycznej wagi worków.

Przy zakupie zboża u właściciela istnieje zwyczaj potrącenia za każdy worek 1 kg (opinia Izby z dnia 22 czerwca 1929).

Przyjmowanie weksli przez bank na pokrycie długów.

Według przyjętych w bankowości zwyczajów, nie miał bank obowiązku przyjęcia wręczonych mu weksli na pokrycie długu, według ich wartości nominalnej. Bank bowiem, jako instytucja handlująca pieniędzem, nie może uważać pretensji płatnych w późniejszym terminie za równoznaczne z gotówką, wobec czego nie może walutować ich z datą otrzymania (opinia Izby z dnia 22 czerwca 1929).

Zwyczaje w handlu komisowym.

Istnieje zwyczaj handlowy, według którego przy prowadzeniu przedsiębiorstwa komisowego, firmy, na rachunek których komisant zawiera interes, wystawiają faktury dla kontrahentów tego komisanta (opinia Izby z dnia 22 czerwca 1929).

Wynagrodzenie komisanta za czynności, związane z dobrem przechowaniem towaru.

Za czynności związane z dobrem utrzymaniem i przechowaniem towaru ma komisant według zwyczaju miejscowego prawo żądać prowizji w wysokości $1\frac{1}{2}$ —2% ceny fakturowej (opinia Izby z dnia 22 czerwca 1929).

Prowizja komisanta w handlu skórami.

Normalna prowizja komisanta przy sprzedaży skóry lakierowej wynosi 3—5% ceny fakturowej.

Prowizja ta należy się komisantowi dopiero wtedy, gdy czynność została wykonana (opinia Izby z dnia 22 czerwca 1929).

Rabat w handlu węglem.

Dostawcy węgla, wysyłający go wagonowo odbiorcom, którzy sprzedają węgiel detalicznie, udzielają zgodnie z uchwałą konwencji węglowej rabatu, wahającego się między 3—5%.

Wysokość rabatu zależną jest od jakości i ilości zakupionego węgla, a nadto od czasu, w jakim węgiel ten sprowadzono (opinia Izby z dnia 27 czerwca 1929).

Gwarancja farbiarń za oddane do czyszczenia materiały.

Według dochodzeń Izby istnieje w farbiarstwie okręgu zwyczaj, że farbiarnie nie ręczą za uszkodzenie materiałów jedwabnych, koronek i t. p., co zresztą jest wydrukowane na potwierdzeniu przyjęcia materiału do farbowania lub czy-

szczenia, względnie większe zakłady farbiarskie zwracają uwagę, że przyjmują bez poręczenia. Bez względu na to farbiarnie nie ręcą za uszkodzenie takich materiałów i odszkodowania nie udzielają (opinia Izby z dnia 12 września 1929).

Znaczenie wyrazu „prompt“.

Wedle zwyczajów handlowych zastrzeżenie, że dostawa towaru ma nastąpić „prompt“ oznacza, że dostawca powinien wysłać towar zamawiającemu jak najrychlej, do dni 7-miu po otrzymaniu zamówienia (opinia Izby z dnia 1 października 1929).

Waga kolejowa w handlu zbożem.

Według przyjętych zwyczajów handlowych przy przesyłkach wagonowych zboża miarodajną jest urzędowa waga kolejowa stacji nadawczej. Jeżeli jednak na tejże stacji towaru nie odważono, miarodajną była urzędowa waga kolejowa stacji odbiorczej (opinia Izby z dnia 2 października 1929).

Gwarancja fabryk maszyn rolniczych.

Fabryki maszyn rolniczych gwarantują za dobroć materiału i wykonania od 6 miesięcy do 1 roku, od daty dostawy maszyny.

Gwarancja polega na tem, że fabryka wymienia uszkodzone części na nowo, o ile dana część zostanie przysłana do fabryki franco na pokaz.

Według zwyczajów handlowych w wypadku stwierdzenia błędu konstrukcyjnego w maszynie, zmiany typu lub pochodzenia maszyny, dostawca jest obowiązany istotnie maszynę taką odebrać i o ile nie może dostarczyć odwrotnie maszyny odpowiadającej zamówieniu, umowa zostaje rozwiązana.

Opinie w przedmiocie charakteru czynności przemysłowych.

W roku 1929 oświadczyła się Izba na żądanie władz w przedmiocie charakteru:
przemysłu wykonywania zwykłych nagrobków betono-

wych, nakryć i obramowań cementowych około grobów na cmentarzach,
 instalacji gromochronów,
 wyrobu cukierków,
 wyrobu koryt drewnianych, łopat i naczyń drewnianych,
 wyrobu środków i instrumentów chirurgicznych, jako
 bandażownictwa,
 czynności lutownika,
 wykonywania dorożkarstwa,
 tkactwa,
 młynarstwa.

Targi i jarmarki.

W roku sprawozdawczym udzieliła Izba w 10 wypadkach opinii o staraniach poszczególnych gmin okręgu o zezwolenie na powiększenie ilości, lub zmiany dni targowych.

Taryfy dorożkarskie i autobusowe.

W sprawach tych udzieliła Izba opinii w 15 wypadkach, a mianowicie:

dla przedsiębiorstw dorożkarskich w 6 wypadkach,
 dla przedsiębiorstw autobusowych w 19 wypadkach.

Opinji w sprawach, dotyczących ochrony wzorów i znaków towarowych

udzieliła Izba na żądanie Urzędu Patentowego w 10 wypadkach.

Działalność sprawozdawcza Izby.

Działalność sprawozdawcza Izby w roku 1929 szła w dwóch kierunkach, a mianowicie sporządzano kwartalne sprawozdania o sytuacji gospodarczej okręgu, oraz miesięczne biuletyny eksportowe.

Oba te rodzaje sprawozdań przedkładane były czynnikom urzędowym oraz radcom Izby.

Z tego powodu odpada potrzeba szczegółowego omawiania ich na tem miejscu.

Dotatnia ocena inicjatywy i organizacji, tej działalności Izby znalazła swój wyraz między innymi także w pismach, wystosowanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu do Izby, jakoteż w ustnie wyrażonem uznaniu Pana Ministra Przemysłu i Handlu.

Daty statystyczne z działalności biura Izby.

Delegowanie rzeczoznawców i doradców cywilnych

dla władz przy przetargach komisyjnych, oszacowaniach i t. d. miało miejsce w 33 wypadkach. Prawie we wszystkich tych wypadkach radcy i mężowie zaufania Izby pełnili swe funkcje honorowo.

Informacji o cenach towarów udzieliła Izba na żądanie władz w 79 wypadkach.

Poświadczenia stosowności cen w szczególności sprawdzenia rachunków dla władz — w większości wypadków dla wojskowości — dokonano w 2.530 wypadkach.

Świadectwa pochodzenia towarów.

Wartość ogólna towarów, objętych certyfikatami pochodzenia, a wywiezionych z okręgu Izby w roku 1929, wynosi 877.124 zł.

Poświadczenia paszportowe.

Do użytku władz wydała Izba w roku sprawozdawczym poświadczeń, stwierdzających potrzebę wyjazdu zagranicę kupców i przemysłowców okręgu ogółem 2.278.

Wizy dla cudzoziemców.

Poświadczeń potrzebnych dla uzyskania zezwolenia na przyjazd do Polski obywateli państw obcych w sprawach gospodarczych wydano w roku sprawozdawczym 78.

Świadectw solidności i zdolności wytwórczej wymaganych w pewnych wypadkach przy dostawach publicznych, wydano — po przeprowadzeniu dochodzeń — 10.

Referencje

wydano: a) dla władz w 22 wypadkach, b) na żądanie zainteresowanych stron prywatnych wewnątrz kraju w 15 wypadkach, c) na żądanie firm zagranicznych w 45 wypadkach.

Zastępców firm

krajowych i zagranicznych zaproponowano w 44 wypadkach.

Opinie w sprawie podziału obwodów kominiarskich

wydała Izba w 4 wypadkach.

Koncesje przemysłowe.

Opinie w sprawie udzielenia koncesji przemysłowych wydano w roku 1929 ogółem 17.

Opinie Izby dotyczyły następujących przemysłów koncesjonowanych:

Kominiarstwo	4
Instalacje elektryczne	6
Zakładanie gromochronów	1
Handel starami szmatami i żelazem	1
Kantor wymiany	1
Droguerja	1
Instalacje wodociągów	1
Fabryka drożdży	1
Dom zajezdny	1

Dyspenzy od dowodów uzdolnienia w niektórych przemysłach koncesjonowanych i rzemiośle.

Ponieważ Izba znaczną część roku sprawozdawczego funkcjonowała w charakterze Izby handlowej i przemysłowej, zorganizowanej na zasadach dawnej ustawy austriackiej, obo-

wiązaną była jeszcze w tym czasie zajmować się sprawami przemysłu rzemieślniczego, zwłaszcza, że nowo zorganizowana Izba Rzemieślnicza w Krakowie podjęła normalne czynności dopiero w dniu 10 listopada 1929 r.

W okresie sprawozdawczym udzieliła Izba opinii o prośbach o dyspensę od formalnego dowodu uzdolnienia w przemysłach koncesjonowanych i rzemiośle, jak następuje:

Instalatorstwo urządzeń gazowych i wodociągowych	2
Kominiarstwo	5
Fryzjerstwo	2
Krawiectwo	1
Szewstwo	1
Zegarmistrzostwo	1
Ślusarstwo	1
Wedle powiatów:	
Biała	1
Kraków miasto	2
Kraków powiat	1
Krosno	1
Nisko	5
Strzyżów	2
Tarnów	1

Biuro Celne.

Przez cały rok 1929 urzędowało Biuro na zasadzie udzielonej koncesji z dnia 15 września 1925 L. 17925/III/25 Magistratu stoł. miasta Krakowa i pobierało opłaty biurowe według zatwierdzonej taryfy opłat.

Okres sprawozdawczy, a szczególnie pierwsza jego połowa przeszła pod znakiem przygotowania materiałów do zbudowania nowej taryfy celnej. Zbadano liczne protokoły z posiedzeń podkomisji taryfowych, brano udział w posiedzeniach zwoływanych ankiet i zebrań miejscowych sfer kupieckich i przemysłowych, o ile odbywały się w Krakowie i odnośne sprawozdania oraz wyniki, zawierające uchwały

i życzenia interesentów w sprawach taryfowych przedkładano odpowiednim podkomisjom w Ministerstwie Przemysłu i Handlu — do ewentualnego uwzględnienia.

Sumaryczny wykaz czynności biura za rok 1929 przedstawia się następująco:

Informacyj celnych przy przywozie i wywozie bezpłatnych ustnych i telefonicznych udzielono	5200
Porad celnych bezpłatnych	1500
„ „ płatnych	188
Rewizyj dokumentów celnych przeprowadzono	375
Taryfikacyj próbek towarowych dokonano .	153
Reklamacyj celnych przygotowano	188
Aktów biurowych załatwiono	1350
Łączna suma wynosi	9954

Biuro Kolejowe.

W roku sprawozdawczym Biuro kolejowe załatwiło 826 przydzielonych mu spraw, z których na reklamacje przypadło 244, z 12.819 listami przewozowymi.

Z tych zrewidowanych 12.819 listów przewozowych podano do reklamacji 889, a wypłacono jako uzyskane zwroty zł 12.268·95 i Rmk. 32.50.

W tym roku oprócz załatwienia omawianych powyżej spraw reklamacyjnych, udzielono około 1500 informacji taryfowo-przewozowych i wydano 582 opinii w sprawach ogólnych, między temi wygotowano przeważnie obszerniejsze referaty w sprawie toczącej się do końca września 1929 r. reformy taryf, wydano opinie w sprawie ustanowić się mających taryf i t. p.

Pozatem Biuro Kolejowe przygotowało informacje i wnioski na posiedzenia Dyrekcyjnej i Państwowej Rady Kolejowej względnie na posiedzenia Komitetu Taryfowego, Eksploatacyjnego i Nowobudujących się kolei.

Reorganizacja katastru.

Różnolitość zasad, na jakich są zorganizowane katastry w istniejących już dawniej Izbach, konieczność ich przystosowania do wymogów obowiązującego ustawodawstwa oraz jednolitego zorganizowania w całym Państwie, przy przystosowaniu do nowych zadań, stały się przyczyną, że Związek Izb przemysłowo-handlowych poddał sprawę wspólnym obradom i pracom.

Po odbyciu potrzebnych konferencji zostały ustalone zasady, na których mają być oparte katastry wszystkich Izb.

Wnioski, zgłoszone przez Izbę w toku konferencji, szły w tym kierunku, by w wykonaniu zasady możliwie obszernego i wyczerpującego urzędzenia katastru głównego, wprowadzić w kartach katastru dalsze rubryki, jak następuje:

- a) zmiana lokalu przemysłowego w obrębie tej samej gminy (art. 36 u. 1),
- b) otwarcie filji (art. 37),
- c) dalsze wykonywanie przemysłu na rachunek wdowy lub nieletnich spadkobierców (art. 40 u. 1),
- d) dalsze wykonywanie na rachunek masy podczas postępowania konkursowego lub spadkowego (art. 40 u. 4),
- e) ustanowienie zastępcy (pełnomocnika) lub wydzierżawienie (dotychczasowa karta spisu IV — art. 38 u. 1 i 2),
- f) zrzeczenie się lub odebranie uprawnienia przemysłowego (art. 36 — dotychczasowa karta spisu V),
- g) konsensy (pozwolenia) na zakłady przemysłowe, w których przemysł ma być utrzymywany w ruchu przy pomocy palenisk (motorów) (art. 14) tudzież zmiana lub rozszerzenie takiego zakładu (art. 25 — dotychczasowa karta spisu VI), tudzież
- h) licencje na wykonywanie przemysłu okrężnego (dotychczasowa karta spisu III — art. 56).

Należałoby również uwidocznic wykazanie umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego (art. 9 pr. przem. wzgl. §§ 1—10 rozporządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 9 grudnia 1927 Dz. U. R. P. Nr 111).

O ile chodzi o wykaz firm sądownie rejestrowanych, to art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Izbach przemysłowo-handlowych z 15 lipca 1927 odnoszący się do zakresu działania Izb, nie przewiduje prowadzenia takiego wykazu.

Doświadczenie jednak Izb małopolskich okazało, że rejestr taki, obejmujący wszelkie dane, dotyczące wpisanej do rejestru handlowego firmy (pojedynczej lub jawnej spółki handlowej, spółki z ogr. odp., spółki akcyjnej lub spółdzielni) stanowi bogaty materiał informacyjny. Obejmuje on bowiem, oprócz dokładnego brzmienia i adresu firmy, następujące dane: rodzaj przedsiębiorstwa, siedzibę, oddziały (filje), właściciela (przy spółkach akcyjnych, spółdzielniach Radę zawiadowczą względnie zarząd), prokurę, kapitał akcyjny, upoważnienie podpisywania firmy, ponadto wszelkie zmiany w istniejących już firmach, jak zmiana brzmienia firmy, wystąpienie lub przystąpienie członków Zarządu lub Rady Zawiadowczej, zmiana w osobie prokurzysty lub poszczególnych spółników, powiększenie kapitału akcyjnego i t. p.). Położone w okręgu izbowym Sądy okręgowe jako handlowe zawiadamiają Izbę o każdorazowym wpisie do rejestru handlowego, tudzież o wszelkich zmianach przy istniejących już firmach.

Pod tym względem funkcjonują małopolskie Sądy okręgowe jako handlowe bez zarzutu.

Należałoby zatem zatrzymać bezwarunkowo ten system prowadzenia przez małopolskie Izby przemysłowo-handlowe rejestru handlowego.

Ważnem zagadnieniem jest sprawa uzupełnień katastru i utrzymanie go na należytych poziomie aktualności.

Dlatego koniecznem było podjęcie starań o wydanie przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Sprawiedliwości rozporządzenia, nakładającego obowiązek na

1) Starostwa, aby — w myśl art. 136 prawa przem. — zawiadamiały regularnie Izby przemysłowo-handlowe o wydaniu potwierdzeń nowozgłoszonych przemysłów i licencji

oraz o zmianach w istniejących już przemysłach — najpóźniej 8 dni po upływie każdego miesiąca. Odnośne druki (karty) miałyby Izby przemysłowo-handlowe dostarczać Starostwom.

2) Kasy Skarbowe, aby — w myśl art. 5 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 15 lipca 1927 o Izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. Nr 67) — dostarczały Izbie Przemysłowo-Handlowej bezpłatnie wyciągi z księgi świadectw przemysłowych do końca lutego każdego roku kalendarzowego, następne zaś po upływie każdego kwartału.

3) Sądy okręgowe (Wydziały handlowe), aby przesyłały wszelkie uchwały sądowe, dotyczące wpisu firm handlowych do rejestru handlowego oraz wszelkich zmian w wpisanych już firmach oraz edykty sądowe, dotyczące otwarcia postępowań ugodowych i konkursów.

Prace nad spisem systematycznym zawodów przemysłowych.

We wspólnie podjętej pracy przez Związek Izb nad opracowaniem materiałów, wzięła także Izba krakowska udział i przypaść na nią referaty, a mianowicie z działu — przemysł i rękodzieło: poligrafika wydawnictwa i sztuka stosowana, oraz z działu — handel i komunikacja: maszyny, aparaty i środki przewozowe, wydawnictwa i dzieła sztuki, widowiska, rozrywki i pokrewne — opracowała, poczem przedłożyła Związkowi Izb.

SYTUACJA GOSPODARCZA OKRĘGU IZBY.

Statystyka zmian w przemyśle i handlu okręgu Izby.

Ilość nowo zgłoszonych przemysłów wolnych, rękodzielniczych i koncesjonowanych, wynosiła w r. 1929 — 4.927 wobec 7.092 w r. 1928. Po uwzględnieniu 1.086 wypadków zaniechania względnie zwinięcia lub cofnięcia uprawnień przemysłowych, pozostaje w rezultacie 3.841 nowych zgłoszeń za rok 1929 — wobec 5.848 za rok 1928. Ilość nowo zgłoszonych przemysłów zmniejszyła się zatem — w porównaniu z rokiem ubiegłym — o 35%.

Ilość wydanych konsensów na nowo powstałe zakłady z urządzeniem motorowym, wynosiła 262 wobec 298 w roku 1928 — zmniejszyła się zatem o 12%.

Rok 1929, w porównaniu z latami 1926—1928, wykazuje największą ilość zgłoszonych postępowań ugodowych i konkursów. Podczas gdy w roku 1926 zgłoszono w okręgu krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej 272 postępowania ugodowe i 27 konkursów, spada ich liczba w roku 1927 do 94 względnie 24, w roku 1928 wzrasta do ilości 221 względnie 16, w roku 1929 wynosi ilość postępowań ugodowych

w I. kwartale	106
w II. „	122
w III. „	131
w IV. „	143
razem	502
zaś ilość konkursów	46

Z ogólnej liczby zgłoszonych w roku 1929 postępowań ugodowych przypada na przedsiębiorstwa handlowe 449 zgłoszeń, a więc 91%.

Do rejestru firm handlowych wpisano w roku 1929 — 264 firm pojedynczych i jawnych spółek handlowych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek akcyjnych i spółdzielni, a zanotowano 82 likwidacje, wykreślono zaś 78 firm.

Ilość wykupionych w całym okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie całorocznych świadectw przemysłowych wynosiła w r. 1929 dla

a) przedsiębiorstw handlowych	42.001
b) „ „ przemysłowych	14.357
c) zajęć przemysłowych (ekspedytorzy, pośrednicy giełdowi i handlowi, agenci przedsiębiorstw ubezpiecz. i pomocn. podróży)	583
razem	<u>56.941</u>

zaś ilość wykupionych kart rejestracyjnych 1.608

W porównaniu z rokiem 1928 (53.479) wzrosła w okresie sprawozdawczym ilość wykupionych świadectw przemysłowych — mimo przesilenie gospodarcze — o 6%.

W Krakowie wynosiła ilość wykupionych całorocznych świadectw przemysłowych na rok 1929 dla

a) przedsiębiorstw handlowych	6.227
b) „ „ przemysłowych	2.943
c) zajęć przemysłowych	342
razem	<u>9.512</u>

zaś ilość wykupionych kart rejestracyjnych 506

Z ogólnej ilości wykupionych w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej całorocznych świadectw przemysłowych przypada zatem na miasto Kraków 16,7%.

Załączone tablice ilustrują szczegółowo powyższe dane.

Wykaz wykupionych świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie na rok

Powiat polityczny	Dla przedsiębiorstw handlowych K a t e g o r j e						Dla przedsię- K a				
	I	II	III	IV	V a	V b	Razem	I	II	III	IV
Biała	1	204	688	583	6	27	1509		6	14	33
Bochnia		65	792	607	2	9	1475				4
Brzesko		50	512	685	1	13	1261	2			
Chrzanów	2	98	1470	872	5	124	2571	6	5	9	22
Dąbrowa		12	176	575		1	764				1
Gorlice		12	475	570	6	22	1085		3		2
Grybów		19	335	279		12	645				
Jasło		34	477	607		6	1124		1		5
Kolbuszowa		7	479	564		3	1053				
Kraków miasto	66	1178	2918	1761	12	292	6227	1	3	8	83
Kraków powiat	1	24	573	396	2	40	1036		3	4	10
Krosno	1	34	617	274	1	4	931		1	1	2
Limanowa		14	363	364	5		746		1		1
Łańcut		24	650	515	1	5	1195			2	3
Maków Podgórski		61	447	401		4	913				3
Mielec		10	338	681	1	4	1034				3
Myślenice		4	162	268		1	435				
Nisko		8	281	437			726			1	10
Nowy Sącz	1	145	1048	1053	3	8	2258				4
Nowy Targ	1	158	771	792		1	1723			2	2
Oświęcim		54	556	373	7	422	1412	1			3
Pilzno		5	276	240			521				
Przeworsk	1	19	301	379	2	3	705	1	1		
Ropczyce	1	48	337	660		5	1051				1
Rzeszów	2	108	1117	713		10	1950				5
Strzyżów		19	474	251		2	746				2
Tarnobrzeg		37	582	469	4	5	1097			1	4
Tarnów	3	120	792	1089	1	23	2028		1	5	14
Wadowice		74	805	581		1	1461	1		2	7
Wieliczka		22	471	581		2	1076				7
Zywiec	1	104	646	488		4	1243	1	4	2	17
Razem w całym okręgu izbowym	81	2771	19929	18108	59	1053	42001	13	29	51	248

Wykaz wykupionych świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie 1929.

Dla przedsiębiorstw przemysłowych K a t e g o r j e					Dla zajęć przemysłowych K a t e g o r j e					Ogólna ilość wykupionych świadectw przemysłowych	Karty rejestracyjne	
V	VI	VII	VIII	Razem	I	II a	II b	III	IV			Razem
39	56	54	726	928			28			28	2465	123
6	11	22	447	490			14		1	15	1980	14
5	9	13	276	305			3		1	4	1570	9
27	28	59	897	1053			25	2	5	32	3656	54
	4	6	138	149			31			31	944	2
8	31	22	208	334							1419	30
8	6	5	119	138							783	16
4	21	20	214	265			2	2		4	1393	27
8	8	15	246	277							1330	19
110	135	412	2191	2943		2	158	8	174	342	9512	506
13	20	22	246	318				2		2	1356	4
9	44	21	234	312			2			2	1245	50
7	7	14	188	218			1			1	965	39
11	30	23	308	377			2			2	1574	37
5	7	9	207	231							1144	94
3	14	9	190	219			4	1	1	6	1259	20
3	2	7	142	154							589	7
6	5	3	148	173							899	12
14	10	51	577	656			8			8	2922	65
7	11	46	554	622							2345	51
10	10	20	301	345			6		25	31	1788	32
2	13	14	119	148							669	6
8	10	6	133	159			2			2	866	29
7	21	23	275	327				1		1	1379	28
9	37	34	414	499			11		9	20	2469	61
7	13	37	179	238			1			1	985	84
7	24	12	256	304			5	2		7	1408	50
22	27	83	561	713			7	1	7	15	2756	54
5	12	63	543	633			9		2	11	2105	57
5	8	20	276	316					2	2	1394	8
21	16	22	430	513			9		7	16	1772	20
396	650	1167	11803	14357		2	328	19	234	583	56941	1608

Ruch przemysłów w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w roku 1929.

Powiat polityczny	Nowo zlozone przemysly			Zmiany w licencjach do-mokrajców			Zmiany w wykonywaniu istniejących przemysłów							Zaniechanie, cof-nienie (odmowie-nie) lub odebranie karty przemyslo-wej wskutek				Konsens uzyskano			Razem		
	wolne	rkodzielnicze	konsesowane	nowe	przedzzone	odebrane	ustanowienie zastępcy	wydzierzawienie	zmiana w osobie spólnika	dalsze wykonyw. na rach. wdowy	dalsze wykonyw. na rach. spadk.	zmiana lokalu przemysłowego	otwarcie nowych lokalii	otwarcie filii	zaniechania przemysłu	zapomniert wiasciciel.	cofnienie (odmwienie) uprawienie przemyśl.	odebranie uprawienia przemysłowego	nowo wybudowane zakłady	zmiana zakładu		rozszerzenie	
Biała	146	61	7	214	26		26	5	1	1	3	3	13	35	5	2	1	43					
Bochnia	117	36		153							3			3				3					
Brzesko	113	15		128	7	7	14	2	1						3	18	3	1	22	2		2	
Chrzanów	172	25	3	200	211		211												7	1		1	
Dąbrowa	51	8		59	8		8	1							1	10	1		11	6		6	
Gorlice	68	19	3	90					1		1				2	13	6		19				
Grybów	18	7	2	27	2	1	3								1				1	2		2	
Jasło	44	16		60	9	2	11	10	1		1				12	24	48	1	74				
Kolbuszowa	41	10	4	55				1							1	7	1		8				
Kraków miasto	947	254	40	1241				51	11	8	113	11	7	201	592	50	11	3	656	92	5	20	117
Kraków powiat	182	61	2	245	23	11	34	3	1	1					6	75	1		76	6	1	6	13
Krosno ¹⁾	15	15	2	32	9		9								1				1	18	1	2	21
Limanowa	56	20	1	77	9		9				1				2	17	1		19	17	2	19	

Łańcut	51	11	1	63	5		5																
Maków Podgórski	113	35	13	161															18	1			
Mielec	70	20	1	91	5		5												17				
Myślenice	46	15		61															2				
Nisko	20	7	2	29	3		3																
Nowy Sącz	145	41	25	211	14		14																
Nowy Targ	233	48	44	325	30	5	35	1															
Oświęcim	67	16		83	619	1	620																
Pilzno	20	4		24																			
Przeworsk	28	11		39																			
Ropczyce	64	28	2	94																			
Rzeszów	170	37	3	210	19		19		1		11	1	13	18	8	2	1	11	11	2		2	
Strzyżów	63	3		66																			
Tarnobrzeg	56	32	3	91	5		5																
Tarnów	304	73	1	378	25	6	31												4	18	5	1	2
Wadowice	108	74	4	186	1	1	2		1		1	1	3	17	1	1	1	19	11			2	
Wieliczka	77			77															7	1			
Zywiec	133	22	2	157	17		17																
Razem w całym okręgu izbowym	3738	1024	165	4927	1047	34	1081	75	16	1	11	131	13	12	259	940	121	17	8	1086	214	12	36

1) Od września 1929 r.

Zmiany w rejestrze firm handlowych w roku 1929.

WPIS FIRM		ZMIANY PRZY ISTNIEJĄCYCH				L I K W I D A C J A				WYKRĘŚLENIE FIRM			
Pojedynczych i jawnych	105	Firmach pojedyn. i jawn.	84	Firmach pojedyn. i jawnych	2	Firm pojedyn. i jawnych	2	Firm pojedyn. i jawnych	2	Pojedynczych i jawnych	37	Pojedynczych i jawnych	37
Spółek handlowych	72	Spółkach handlowych	135	Spółek handlowych	45	Spółek handlowych	45	Spółek handlowych	45	Spółek z ograniczoną	23	Spółek z ograniczoną	23
Spółek z ograniczoną odpowiedzialnością	12	Spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością	121	Spółek akcyjnych	207	Spółek akcyjnych	6	Spółek akcyjnych	6	Spółek z ograniczoną odpowiedzialnością	6	Spółek akcyjnych	6
Spółek akcyjnych	75	Stowarzyszeniach (Spółdzielni)	207	Stowarzyszeniach (Spółdzielni)	29	Stowarzyszen (Spółdzielni)	29	Stowarzyszen (Spółdzielni)	29	Stowarzyszen (Spółdzielni)	12	Stowarzyszen (Spółdzielni)	12
R a z e m	264	547				82				78			

Stan bezrobocia w okręgu Izby w roku 1929.

ROK 1929	BIAŁA Wadowice Żywiec	CHRZA- NÓW OŚWIĘCIM	KRAKÓW- POWIAT Bochnia Maków Wieliczka Myślenice	N. SĄCZ Gorlice Limanowa Nowy Targ Jasło	TARNÓW Brzesko Dąbrowa Mielec Pilzno Ropczyce Grybów
Styczeń	4315	3339	4000	1988	3270
Luty	4860	3193	5200	2400	3330
Marzec	4773	3345	4650	2198	3023
Kwiecień	3881	3226	4450	2561	2041
Maj	2677	2318	2450	2220	1304
Czerwiec	2825	1723	1000	2276	1152
Lipiec	3365	1268	1000	2017	1730
Sierpień	3452	1173	1000	1967	1415
Wrzesień	1750	1113	1600	1683	760
Październik	1450	1668	1600	2072	649
Listopad	2665	2441	2350	2337	1102
Grudzień	3010	4836	5968	3101	4252

Ruch kosztów utrzymania w Krakowie w roku 1929.

Koszta utrzymania w miesiącu	Zmniejszyły się	Zwiększyły się
Styczeń	0·23%	—
Luty	—	—
Marzec	1·15%	—
Kwiecień	2·69%	—
Maj	—	2·15%
Czerwiec	3·29%	—
Lipiec	—	0·97%
Sierpień	0·84%	—
Wrzesień	—	0·85%
Październik	—	—
Listopad	—	1·32%
Grudzień	—	0·59%

Ilość zgłoszonych postępowań ugodowych i konkursów w latach 1926—1929.

Sąd okręgowy	Postępowania ugodowe w roku				Konkursy w roku			
	1926	1927	1928	1929	1926	1927	1928	1929
Kraków	78	29	92	178	9	16	7	17
Jasło	10	2	7	16	—	2	1	3
Nowy Sącz	57	30	52	110	1	4	2	12
Rzeszów	27	13	27	60	2	—	2	7
Tarnów	49	19	43	94	3	2	4	6
Wadowice	51	1	—	45	12	—	1	1
Razem w okręgu izbowym	272	94	221	503	27	24	17	46

Ilość zgłoszonych postępowań ugodowych i konkursów w roku 1929.

Sąd okręgowy	Postępowanie ugodowe	Konkursy
Kraków	178	17
Jasło	16	3
Nowy Sącz	110	12
Rzeszów	60	7
Tarnów	94	6
Wadowice	45	1
Razem w okręgu izbowym	503	46

Ogólna charakterystyka konjunktury gospodarczej w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w roku 1929.

Rozwój stosunków w okręgu Izby w ubiegłym roku miał we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego przebieg niekorzystny. Można go zaliczyć do okresu już wyraźnego kryzysu, przyniósł bowiem silne pogorszenie się sytuacji w stosunku do roku 1928. Odbiło się ono zarówno na handlu, jak i przemyśle, przyczem zaznaczyć należy, że wystąpiło silniej jednak w handlu.

Wyrazem nader ciężkiego położenia handlu w r. 1929 jest z jednej strony rosnąca fala protestów wekslowych, a z drugiej niespotykane dotąd nasilenie postępowań ugodowych i upadłości, które osiągnęło w roku sprawozdawczym rekordowe wprost cyfry.

Odnosnie do protestów wekslowych, to przyjmując nawet, że duża ich część jest następnie wykupywana przez zobowiązanych, zastanowić musi masowy wprost charakter pogorszenia się wypłacalności okręgu.

Przytoczone powyżej cyfry ilości postępowań ugodowych nie odpowiadają ściśle rzeczywistości stanowi rzeczy, gdyż nie uwzględniają pozasadowo zawartych ugód. Przy doliczeniu właśnie tego rodzaju ugód, faktycznie na rok 1929 przypada ich 678.

Jeżeli protesty wekslowe charakteryzują stan wypłacalności, to przeszło 700 wypadków wyraźnego lub cichego załamania się przedsiębiorstw mówi wyraźnie, że okres sprawozdawczy przyniósł z sobą poderwanie podstaw finansowych handlu, jeżeli się zważy, iż blisko 90% postępowań ugodowych odnosi się do handlu.

Analiza przyczyn, które wywołały tak niekorzystny stan rzeczy, każe ich szukać przede wszystkim w spadku obrotów. Złożył się na to cały szereg czynników, jak niesprzyjający poszczególnym sezonom w roku ubiegłym układ stosunków klimatycznych, wzrost ostrożności w stosunkach handlowych, skurczenie się wewnętrznego rynku zbytu wskutek postępującego procesu zubożenia ludności.

Oдноśnie do pierwszego z powyższych czynników, to na pierwszym miejscu wspomnieć należy niezwykle ostrą zimę, która sparaliżowała normalny obieg handlowy. Ponadto chłodna wiosna oraz także lato, przyniosły kupiectwu dość poważny zawód, gdyż oczekiwane ożywienie obrotów nie nastąpiło, tak że cały rok ubiegły przeszedł pod znakiem stagnacji. Bez porównania większe znaczenie posiadają dwa inne czynniki. Wspomniana wyżej ostrożność w obrotach jest zjawiskiem, które dopiero silniej wystąpiło w roku ubiegłym, a zwłaszcza w ostatnim jego kwartale. Spowodowana ona została wzmagającą się falą protestów wekslowych, a jeszcze więcej restrykcjami kredytowymi ze strony banków oraz przemysłu krajowego, a nawet zagranicy.

Łatwość kredytowania, dzięki której obroty mogły utrzymać się na dość wysokim poziomie mimo braku rzeczywistych po temu warunków, ustąpiła w roku ubiegłym daleko posuniętej rezerwie, głównie w bankach, przejawiającej się w rygorystycznej selekcji materiału wekslowego, podawanego do dyskonta. Równocześnie i przemysł począł ograniczać swe kredyty dla handlu, wobec niemożności dalszego finansowania go własnymi środkami.

Pozbawiony więc większego dopływu tańszego kredytu, znalazł się handel w nader ciężkiej sytuacji, której wyrazem był silny wzrost wyżej wspomnianych postępowań ugodowych.

Restrykcje jednak kredytowe nie dałyby się może tak silnie handlowi we znaki, gdyby dopisał wewnętrzny rynek zbytu. Tymczasem konsum wewnątrzny, ubożający coraz silniej ograniczał przez cały rok swoje zakupy, stawiając tem samem handel w nader trudnem położeniu.

Nic dziwnego, że w tych warunkach rok sprawozdawczy musiał przynieść podważenie podstaw finansowych handlu, o ile się zważy, że ten bądź nie posiadał zupełnie, bądź rozporządzał bardzo małymi własnymi środkami obrotowymi, będąc przytem zdany w dużej mierze na wspomniane wyżej t. zw. finansowanie go przez przemysł zapomocą coraz bardziej rozciągających się kredytów towarowych.

Również i konjunktura w przemyśle układała się w roku sprawozdawczym niepomyślnie. Prawie wszystkie dziedziny produkcji okręgu mają do zanotowania dość daleko idące pogorszenie się sytuacji w stosunku do r. 1928. W całym szeregu wypadków zanotowała Izba ograniczenie produkcji celem przystosowania się do zmniejszonych możliwości zbytu.

Można stwierdzić, że na rok ubiegły przypadł okres zaostrzającego się kryzysu, który pogłębił się jeszcze z końcem tego roku. Powody tego stanu rzeczy leżą tak w spadku siły nabywczej rynku wewnętrznego, jak i dążeniu ze strony przemysłu do ograniczenia kredytów dla handlu, z uwagi na wysoce niepokojący rozwój stosunków w handlu.

Do ograniczeń kredytowych w stosunku do handlu skłonił ponadto przemysł fakt postępującego procesu wyczerpywania się własnych środków obrotowych. Dotychczas bowiem stosunki układały się w ten sposób, że przemysł finansował poprostu handel przez udzielanie długoterminowych kredytów towarowych.

Do wspomnianych czynników natury wewnętrznej przyłączyły się w roku sprawozdawczym i momenty, mające swoje źródło w konjunkturze zagranicznej.

Odnosi się to w pierwszej linii do tych gałęzi przemysłu, które nastawione są na eksport, jak np. drzewo. Przez cały rok sprawozdawczy konjunktury eksportowe układały się bardzo niekorzystnie, a przyczyny leżą w zdobyciu zagranicznych rynków zbytu przez konkurencję sowiecką, oraz w kryzysie gospodarczym zagranicą, stojącym na przeszkodzie dobremu rozwojowi ruchu budowlanego w tych krajach, które nie znajdowały się jeszcze pod przemożnym wpływem dumpingu sowieckiego.

Inne znowu gałęzie uskarżały się na wpływ konkurencji zagranicznej wewnątrz kraju. Do takich należy przemysł farb i lakierów, przemysł czekoladowy, browarniczy oraz maszynowy.

Rozmiary zagranicznego importu ilustrują załączone tablice statystyczne.

Wzrost przemysłowy	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960																																																																																																																																												
Przemysł maszynowy	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350	355	360	365	370	375	380	385	390	395	400	405	410	415	420	425	430	435	440	445	450	455	460	465	470	475	480	485	490	495	500	505	510	515	520	525	530	535	540	545	550	555	560	565	570	575	580	585	590	595	600	605	610	615	620	625	630	635	640	645	650	655	660	665	670	675	680	685	690	695	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	1000
Przemysł maszynowy	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350	355	360	365	370	375	380	385	390	395	400	405	410	415	420	425	430	435	440	445	450	455	460	465	470	475	480	485	490	495	500	505	510	515	520	525	530	535	540	545	550	555	560	565	570	575	580	585	590	595	600	605	610	615	620	625	630	635	640	645	650	655	660	665	670	675	680	685	690	695	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	1000
Przemysł maszynowy	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350	355	360	365	370	375	380	385	390	395	400	405	410	415	420	425	430	435	440	445	450	455	460	465	470	475	480	485	490	495	500	505	510	515	520	525	530	535	540	545	550	555	560	565	570	575	580	585	590	595	600	605	610	615	620	625	630	635	640	645	650	655	660	665	670	675	680	685	690	695	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	1000
Przemysł maszynowy	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350	355	360	365	370	375	380	385	390	395	400	405	410	415	420	425	430	435	440	445	450	455	460	465	470	475	480	485	490	495	500	505	510	515	520	525	530	535	540	545	550	555	560	565	570	575	580	585	590	595	600	605	610	615	620	625	630	635	640	645	650	655	660	665	670	675	680	685	690	695	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	1000
Przemysł maszynowy	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350	355	360	365	370	375	380	385	390	395	400	405	410	415	420	425	430	435	440	445	450	455	460	465	470	475	480	485	490	495	500	505	510	515	520	525	530	535	540	545	550	555	560	565	570	575	580	585	590	595	600	605	610	615	620	625	630	635	640	645	650	655	660	665	670	675	680	685	690	695	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	1000

Porównawcze zestawienie
ilości, wagi i wartości podażnych przychylnie przez Centralną Komisję Przywózową w r. 1929
dla okręgu Izby i całego Państwa.

L.p.	NAZWA TOWARU	I. K w a r t a ł				II. K w a r t a ł					
		Ilość podaż		Waga ton		Ilość podaż		Waga ton		Wartość w tysiącach złotych	
		okręg krakow.	całe Państwo	okręg krakow.	całe Państwo	okręg krakow.	całe Państwo	okręg krakow.	całe Państwo	okręg krakow.	całe Państwo
1.	Artykuły spożywcze Stosunek procentowy	428 23·81%	1797 14·45%	1127 18·6%	7864·5 112·7%	1832·2 16·46%	12336 18·75%	302 24·83%	1216 17·49%	1377·1 16·37%	8411·8
2.	Futra Stosunek procentowy	101 19·53%	517 16·46%	18·6 16·46%	112·7 18·75%	1182·7 18·75%	6306·8	165 23·67%	697 18·30%	1571 19·04%	8251·4
3.	Obuwie Stosunek procentowy	16 28·57%	56 27·77%	0·5 27·77%	1·8 27·77%	36 26·47%	135·9	6 28·57%	21 37·50%	151 29·60%	51·3
4.	Rośliny, kwiaty i t. p. Stosunek procentowy	2 9·09%	22 5%	0·2 5%	4·1 5%	2·2 4·07%	54·3	2 10%	20 3·09%	2·6 4·48%	58
5.	Wyroby porcelan., szklane i szyby lustrzane Stosunek procentowy	16 10·25%	156 6·11%	16·7 6·11%	273	38·2 5·72%	666·9	19 14·72%	129 8·66%	44·1 7·46%	590·9

6.	Wyroby ze złota, srebra i kamienie szlachetne Stosunek procentowy	38 16·52%	230 28·57%	0·2 28·57%	0·7 28·57%	139·6 8·13%	1717·1	32 20·51%	156 28·57%	122·6 12·78	959·2
7.	Mydła toaletowe Stosunek procentowy	4 10·52%	39 13·46%	0·7 13·46%	5·2 13·46%	2·6 5·77%	44·8	6 11·53%	52 8%	2 5·12%	38·6
8.	Igły pończoznicze, zegary, instrumenty muzyczne Stosunek procentowy	18 12·94%	139 9·33%	9·8 9·33%	104·9 3·79%	84·3 3·79%	959	7 6·79%	103 4·82%	27·4 4·87%	562·1
9.	Rowery, samochody i mo- tocykle Stosunek procentowy	21 5·54%	379 4·05%	66·9 4·05%	1650·5 3·81%	519·1 3·81%	13604·1	33 7·91%	417 4·75%	719·4 5·42%	13272·4
10.	Tkaniny bawełniane, lniane i jedwabne Stosunek procentowy	330 21·26%	1552 20·69%	32·9 20·69%	159·3 14·53%	1866·5 14·53%	12837·8	218 18·01%	1210 14·26%	923·3 17·15%	5382·3
11.	Dywany, wyroby dziane, ko- ronki, konfekcja, kapelusze Stosunek procentowy	89 15·13%	588 11·57%	2·2 11·57%	18·7 11·32%	138·9 11·32%	1225·8	70 17·54%	399 15·62%	119·3 13·68%	872·3
12.	Guziki, pióra ozdobne, sieciska szklane, galanteria Stosunek procentowy	214 26·38%	811 29·72%	10·7 29·72%	36·4 16·48%	155·8 16·48%	945	144 18·87%	763 25%	119·5 16·64%	718·1
	R a z e m Stosunek procentowy	1277 20·31%	6286 12·57%	1286·4 12·57%	10231·8 11·79%	5998·1 11·79%	50833·5	1004 19·37%	5183 13·72%	824·3 5043·4	39168·4

L.p.	NAZWA TOWARU	III. K w a r t a l				IV. K w a r t a l							
		Ilość podań		Waga ton		Ilość podań		Waga ton		Wartość w tysiącach złotych			
		okreg. krakow.	całe Państwo	okreg. krakow.	całe Państwo	okreg. krakow.	całe Państwo	okreg. krakow.	całe Państwo	okreg. krakow.	całe Państwo		
1.	Artykuły spożywcze Stosunek procentowy	391 23·09%	1693 18%	1378·5 18%	7648 15·43%	2292·6 15·43%	14854·8 15·43%	576 24·01%	2399 12·07%	1570 13025·8	2787·3 11·82%	23576·8 11·82%	
2.	Futra Stosunek procentowy	127 23·51%	540 23·51%	25·7 20·89%	122·8 20·89%	1643·4 22·47%	7312·4 22·47%	89 27·21%	327 27·21%	20·6 22·15%	93 29%	1670 5757·1	
3.	Obuwie Stosunek procentowy	29 24·79%	84 24·79%	0·7 2·56%	3·8 2·56%	41·6 27·01%	223·2 27·01%	22 30·55%	72 30·55%	1·1 31·42%	3·5 30·93%	69·3 30·93%	
4.	Rośliny, kwiaty i t. p. Stosunek procentowy	28 23·93%	117 23·93%	5·5 20·39%	27·3 20·39%	28 18·18%	153·7 18·18%	4 12·50%	32 12·50%	0·5 6·94%	7·2 12·91%	10·2 12·91%	
5.	Wyroby porcelan., szklane i szyby lustrzane Stosunek procentowy	18 13·14%	137 13·14%	27 9·92%	281·2 9·92%	63·3 8·94%	708·5 8·94%	18 12·08%	149 12·08%	1 0·23%	418·7 0·23%	14·1 1·98%	711 1·98%
6.	Wyroby ze złota, srebra i kamienie szlachetne Stosunek procentowy	34 19·43%	175 19·43%	0·2 25%	0·8 25%	202·9 16·45%	1233·7 16·45%	41 22·05%	186 22·05%	0·2 25%	0·8 25%	242 23·29%	1038·9 23·29%

7.	Mydła toaletowe Stosunek procentowy	7 13·46%	52 13·46%	0·9 13·23%	6·8 13·23%	5 9·43%	53·3 9·43%	3 4·05%	74 4·05%	0·1 12·50%	7·9 12·50%	0·2 2·75%	72·6 2·75%
8.	Igły pończosznicze, zegary, instrumenty Stosunek procentowy	8 8·08%	99 8·08%	2·8 4·30%	65·1 4·30%	28·4 5·49%	517 5·49%	21 15·10%	139 15·10%	11·2 15·23%	73·5 15·23%	105·4 14·33%	735·5 14·33%
9.	Rowery, samochody i mo- tocykle Stosunek procentowy	30 8·52%	352 8·52%	99·2 7·52%	1318·2 7·52%	1010 9·33%	10818·3 9·33%	9 3·81%	236 3·81%	18·4 1·71%	1076·2 1·71%	162·8 1·95%	8312·8 1·95%
10.	Tkaniny bawełniane, lniane i jwabne Stosunek procentowy	287 21·30%	1347 21·30%	19·5 16·81%	115·9 16·81%	2010·2 20·51%	9795·7 20·51%	203 16·70%	1215 16·70%	11·9 17·67%	67·4 17·67%	756·7 15·06%	5023·5 15·06%
11.	Dywany, wyroby dziane, ko- ronki, konfekcja, kapelusze Stosunek procentowy	92 18·54%	496 18·54%	2·6 11·81%	21·9 11·81%	182·6 14·57%	1253·3 14·57%	89 18·46%	482 18·46%	3·6 27·27%	13·2 27·27%	112·4 15·97%	703 15·97%
12.	Guziki, pióra ozdobne, sieciska szklana, galanteria Stosunek procentowy	152 19·41%	783 19·41%	10·3 10·45%	98·5 10·45%	132·5 15·10%	877·2 15·10%	156 17·01%	917 17·01%	10·2 22·51%	45·3 22·51%	128·1 12·77%	1003 12·77%
	R a z e m Stosunek procentowy	1203 20·47%	5875 20·47%	1572·9 16·18%	9710·3 16·18%	7640·5 16%	47801·1 16%	1231 19·76%	6228 19·76%	1648·8 11·11%	14832·5 11·11%	6058·5 12·82%	47238·1 12·82%

L.p.	NAZWA TOWARU	III. K w a r t a l				IV. K w a r t a l					
		Ilość podaj		Waga ton		Ilość podaj		Waga ton		Wartość w tysiącach złotych	
		okreg krakow.	całe Państwo	okreg krakow.	całe Państwo	okreg krakow.	całe Państwo	okreg krakow.	całe Państwo	okreg krakow.	całe Państwo
1.	Artykuły spożywcze Stosunek procentowy	322 21·38 ⁰ / ₀	1506 16·44 ⁰ / ₀	1101 6697·3	1827·3 13135·7	441 23·30 ⁰ / ₀	1892 16·08 ⁰ / ₀	1097·3 9869·3	2008·4 17628·1	11·39 ⁰ / ₀	
2.	Futra Stosunek procentowy	101 23·06 ⁰ / ₀	438 22·51 ⁰ / ₀	20·8 92·4	1313·8 5367·5	71 28·62 ⁰ / ₀	248 23·30 ⁰ / ₀	15·5 66·5	1262·3 4043·2	31·22 ⁰ / ₀	
3.	Obuwie Stosunek procentowy	27 33·33 ⁰ / ₀	81 18·91 ⁰ / ₀	0·7 3·7	39 217·4	21 30·88 ⁰ / ₀	68 27·27 ⁰ / ₀	0·9 3·3	59·1 209·9	28·15 ⁰ / ₀	
4.	Rośliny, kwiaty i t. p. Stosunek procentowy	27 23·68 ⁰ / ₀	114 20 ⁰ / ₀	5·4 27	27·1 151·7	4 12·50 ⁰ / ₀	32 17·82 ⁰ / ₀	0·5 6·94 ⁰ / ₀	10·2 12·87 ⁰ / ₀	79·2	
5.	Wyroby porcelan., szklane i szyby lustrzane Stosunek procentowy	17 12·77 ⁰ / ₀	133 10·16 ⁰ / ₀	26·9 264·6	62·8 9·37 ⁰ / ₀	18 12·08 ⁰ / ₀	149 16·44 ⁰ / ₀	1 0·23 ⁰ / ₀	418·7 1·98 ⁰ / ₀	711	
6.	Wyroby ze złota, srebra i kamienie szlachetne Stosunek procentowy	34 19·42 ⁰ / ₀	175 25 ⁰ / ₀	0·2 0·8	202·9 1233·7	41 22·16 ⁰ / ₀	185 16·44 ⁰ / ₀	0·2 25 ⁰ / ₀	0·8 23·39 ⁰ / ₀	1034·5	

7.	Mydła toaletowe Stosunek procentowy	7 13·72 ⁰ / ₀	51 9·40 ⁰ / ₀	0·9 6·8	5 53·2	3 4·10 ⁰ / ₀	73 1·29 ⁰ / ₀	0·1 7·7	0·2 0·27 ⁰ / ₀	71·5
8.	Igły pończosnicze, zegary, instrumenty muzyczne Stosunek procentowy	7 7·28 ⁰ / ₀	96 5·76 ⁰ / ₀	2·7 4·16 ⁰ / ₀	28·3 491·1	20 14·60 ⁰ / ₀	137 14·52 ⁰ / ₀	10·5 14·52 ⁰ / ₀	72·3 101·3	725·8
9.	Rowery, samochody i mo- tocykle Stosunek procentowy	26 8·46 ⁰ / ₀	307 8·32 ⁰ / ₀	64·3 6·06 ⁰ / ₀	751·1 8776·8	8 4·36 ⁰ / ₀	183 8·32 ⁰ / ₀	12·4 1·89 ⁰ / ₀	652·9 2·26 ⁰ / ₀	5192·2
10.	Tkaniny bawełniane, lniane i jedwabne Stosunek procentowy	244 20·45 ⁰ / ₀	1193 26·46 ⁰ / ₀	14·5 15·95 ⁰ / ₀	1911·7 7224·1	185 16·47 ⁰ / ₀	1123 26·46 ⁰ / ₀	9·4 16·40 ⁰ / ₀	57·3 13·19 ⁰ / ₀	4149·5
11.	Dywany, wyroby dziane, ko- ronki, konfekcja, kapelusze Stosunek procentowy	91 18·80 ⁰ / ₀	484 14·07 ⁰ / ₀	2·5 11·52 ⁰ / ₀	170·2 1209·2	87 18·91 ⁰ / ₀	460 14·07 ⁰ / ₀	3·5 29·16 ⁰ / ₀	12 17·21 ⁰ / ₀	641·2
12.	Guziki, pióra ozdobne, siedzka szklana, galanterja Stosunek procentowy	150 19·58 ⁰ / ₀	766 14·89 ⁰ / ₀	10 10·38 ⁰ / ₀	127·9 858·7	150 16·81 ⁰ / ₀	892 14·89 ⁰ / ₀	10 23·38 ⁰ / ₀	42·5 12·90 ⁰ / ₀	958·6
	R a z e m Stosunek procentowy	1053 19·70 ⁰ / ₀	5344 16·42 ⁰ / ₀	1249·9 14·88 ⁰ / ₀	6467·1 39389·1	1049 19·28 ⁰ / ₀	5442 16·42 ⁰ / ₀	1161·3 10·36 ⁰ / ₀	11210·5 4596·9	35444·7

**Porównawcze zestawienie ilości, wagi i wartości podan
załatwionych przez Centralną Komisję Przywozową w roku 1929 dla okręgu Łzby i całego Państwa.**

L.p.	NAZWA TOWARU	Załatwionych przychylnie						Wykupionych					
		O g ó ł e m			O g ó ł e m			O g ó ł e m			O g ó ł e m		
		Ilość podan	Waga ton	Wartość w tysiącach złotych	Ilość podan	Waga ton	Wartość w tysiącach złotych	Ilość podan	Waga ton	Wartość w tysiącach złotych	Ilość podan	Waga ton	Wartość w tysiącach złotych
okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo	okręg krakow. całe Państwo		
1.	Artykuły spożywcze Stosunek procentowy	1697 23·88 ^o / _o	7105 14·06 ^o / _o	8289·2 14·06 ^o / _o	59179·4 14·06 ^o / _o	8289·2 14·06 ^o / _o	59179·4 14·06 ^o / _o	1359 23·15 ^o / _o	5870 14·05 ^o / _o	3604·5 14·05 ^o / _o	6290·6 13·42 ^o / _o	46855·6 13·42 ^o / _o	
2.	Futra Stosunek procentowy	482 14·06 ^o / _o	2081 14·06 ^o / _o	6067·1 21·96 ^o / _o	27627·7 21·96 ^o / _o	6067·1 21·96 ^o / _o	27627·7 21·96 ^o / _o	403 22·80 ^o / _o	1770 19·77 ^o / _o	72·1 19·77 ^o / _o	364·6 22·08 ^o / _o	4872·7 22·08 ^o / _o	
3.	Obuwie Stosunek procentowy	73 31·33 ^o / _o	233 31·33 ^o / _o	162 25·52 ^o / _o	634·6 25·52 ^o / _o	162 25·52 ^o / _o	634·6 25·52 ^o / _o	69 31·79 ^o / _o	217 26·08 ^o / _o	2·4 26·08 ^o / _o	9·2 25·49 ^o / _o	148·5 25·49 ^o / _o	
4.	Rośliny, kwiaty i t. p. Stosunek procentowy	36 18·84 ^o / _o	191 18·84 ^o / _o	43 12·46 ^o / _o	345·2 12·46 ^o / _o	43 12·46 ^o / _o	345·2 12·46 ^o / _o	33 17·83 ^o / _o	185 13·02 ^o / _o	6·2 13·02 ^o / _o	47·6 11·72 ^o / _o	39·9 11·72 ^o / _o	
5.	Wyroby porcelan., szklane i szyby lustrzane Stosunek procentowy	71 12·43 ^o / _o	571 12·43 ^o / _o	159·7 5·96 ^o / _o	2677·3 5·96 ^o / _o	159·7 5·96 ^o / _o	2677·3 5·96 ^o / _o	69 12·25 ^o / _o	563 12·25 ^o / _o	67·3 5·52 ^o / _o	1218·1 6·03 ^o / _o	158·9 6·03 ^o / _o	

6.	Wyroby ze złoty, srebra i kamienie szlachetne Stosunek procentowy	145 19·41 ^o / _o	747 19·41 ^o / _o	3 14·28 ^o / _o	4948·9 14·28 ^o / _o	3 14·28 ^o / _o	4948·9 14·28 ^o / _o	144 19·51 ^o / _o	738 19·51 ^o / _o	0·8 27·58 ^o / _o	2·9 14·25 ^o / _o	701·5 14·25 ^o / _o
7.	Mydła toaletowe Stosunek procentowy	20 9·21 ^o / _o	217 9·21 ^o / _o	9·8 4·68 ^o / _o	209·3 4·68 ^o / _o	9·8 4·68 ^o / _o	209·3 4·68 ^o / _o	20 9·47 ^o / _o	211 9·25 ^o / _o	2·1 9·25 ^o / _o	22·7 4·99 ^o / _o	98 4·99 ^o / _o
8.	Igły pończosnicze, zegary, instrumenty muzyczne Stosunek procentowy	54 11·25 ^o / _o	480 11·25 ^o / _o	245·5 8·85 ^o / _o	2773·6 8·85 ^o / _o	245·5 8·85 ^o / _o	2773·6 8·85 ^o / _o	51 10·96 ^o / _o	465 10·96 ^o / _o	25·5 8·75 ^o / _o	291·2 8·96 ^o / _o	239·3 8·96 ^o / _o
9.	Rowery, samochody i mo- tocykle Stosunek procentowy	93 6·72 ^o / _o	1384 6·72 ^o / _o	2411·3 5·24 ^o / _o	46007·6 5·24 ^o / _o	2411·3 5·24 ^o / _o	46007·6 5·24 ^o / _o	85 7 ^o / _o	1213 4·98 ^o / _o	212·3 4·98 ^o / _o	4325·2 5·79 ^o / _o	2069·4 5·79 ^o / _o
10.	Tkany bawełniane, lniane i jedwabne Stosunek procentowy	1038 19·49 ^o / _o	5324 19·49 ^o / _o	5556·7 16·81 ^o / _o	33039·3 16·81 ^o / _o	5556·7 16·81 ^o / _o	33039·3 16·81 ^o / _o	928 19 ^o / _o	4884 17 ^o / _o	62 17·33 ^o / _o	357·7 17·55 ^o / _o	4857·8 17·55 ^o / _o
11.	Dywany, wyroby dziane, ko- ronki, konfekcja, kapelusze Stosunek procentowy	340 17·30 ^o / _o	1965 17·30 ^o / _o	553·2 13·64 ^o / _o	4054·9 13·64 ^o / _o	553·2 13·64 ^o / _o	4054·9 13·64 ^o / _o	329 17·39 ^o / _o	1892 17·39 ^o / _o	10·3 16·27 ^o / _o	63·3 13·63 ^o / _o	508·4 13·63 ^o / _o
12.	Guziki, pióra ozdobne, sieciska szklane, galanterja Stosunek procentowy	666 20·34 ^o / _o	3274 20·34 ^o / _o	535·9 15·12 ^o / _o	3543·3 15·12 ^o / _o	535·9 15·12 ^o / _o	3543·3 15·12 ^o / _o	648 20·28 ^o / _o	3194 20·28 ^o / _o	37·9 18·47 ^o / _o	205·2 15·15 ^o / _o	519 15·15 ^o / _o
	R a z e m	4715 20 ^o / _o	23572 20 ^o / _o	5332·4 13·07 ^o / _o	185041·1 13·37 ^o / _o	5332·4 13·07 ^o / _o	185041·1 13·37 ^o / _o	4138 19·51 ^o / _o	21202 19·51 ^o / _o	4103·4 12·63 ^o / _o	32558·3 13·53 ^o / _o	20415·8 13·53 ^o / _o
	Stosunek procentowy											

SPIS RZECZY.

	Str.
Ankieta w sprawie jednolitej ordynacji podatkowej	32
Ankieta w sprawie nowego podziału administracyjnego Państwa Polskiego i udział w niej Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie	60
Autobusowe taryfy	84
Bezrobocie stan w okręgu Izby w r. 1929	99
Biuro kolejowe	88
Biuro Izby — statystyka działalności	85
Biuro celne	87
Budownictwo mieszkaniowe w Polsce	60
Celne biuro	87
Czynności przemysłowe — opinie w sprawie ich charakteru	83
Daty statystyczne z działalności biura Izby	81
Dorożkarskie taryfy	84
Drobnych ilości papieru sposób wysyłki (zwyczaj handlowy)	81
Działalność Izby w dziedzinie eksportu	40
Działalność Izby w dziedzinie komunikacji pocztowej	79
Działalność biura Izby — daty statystyczne	85
Działalność sprawozdawcza Izby	84
Eksport grzybów	46
Eksportu jaj, standaryzacja	42
Eksport masła	41
Eksport przetworów mięsnych	40
Eksportu puchu, pierza, szczeci, włosia i sierci, standaryzacja	45
Eksport ziół leczniczych i grzybów	46
Fabryk maszyn rolniczych gwarancja	83
Farbiarni gwarancja za oddane do czyszczenia materjały	82
Gospodarczej konjunktury okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w r. 1929, ogólna charakterystyka	102
Gwarancja fabryk maszyn rolniczych	83
Gwarancja farbiarni za oddana do czyszczenia materjały	82
Grzybów eksport	46
Handel komisowy — zwyczaje	82
Handel węglem, rabat (zwyczaj)	82
Handlowe zwyczaje	81

Hurtowny i detailiczny handel środkami leczniczymi i truciznami -- rozgraniczenie	72
Handlowe stosunki polsko-austrjackie w pierwszym dziesięcioleciu na- szej niepodległości	47
Harriman W. A. and Co, koncesja	76
Ilość zgłoszonych postępowań ugodowych i konkursów w latach 1926 do 1929	101
Ilość zgłoszonych postępowań ugodowych i konkursów w r. 1929	101
Interwencje w sprawach podatkowych	32
Izby działalność w dziedzinie eksportu	40
Izby działalność w dziedzinie komunikacji pocztowej	79
Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie wybory	5
Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie udział w Zjeździe między- państwowym Izby przemysłowo-handlowych w Poznaniu	47
Izby sprawozdawcza działalność	84
Izby współpraca z władzami w sprawie ustalenia godzin w handlu	78
Jaj eksportu standaryzacja	42
Jarmarki i targi	84
Karty rejestracyjne	94, 95
Katastru reorganizacja	89
Kolejowa waga w handlu zbożem (zwyczaj)	83
Kolejowe biuro	88
Komisanta wynagrodzenie w handlu skórami (zwyczaj)	82
Komisanta wynagrodzenie za czynności związane z dobrem przecho- waniem towaru (zwyczaj)	82
Komisje szacunkowe dla państwowego podatku przemysłowego	32
Komunikacja pocztowa — działalność Izby	79
Koncesja dla firmy W. A. Harriman and Co	76
Konjunktury gospodarczej okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Kra- kowie w r. 1929, ogólna charakterystyka	102
Konkursy w latach 1926—1929	101
Konkursy w r. 1929	101
Koszty utrzymania w Krakowie w r. 1929	100
Kupiectwa postulaty o doraźne ulgi przy państwowym podatku prze- mysłowym	24
Lecznicych ziół eksport	46
Lichwa pieniężna i towarowa	70
Masła eksport	41
Mieszkaniowe budownictwo w Polsce	60
Mięsnych przetworów eksport	40
O doraźne ulgi przy przy państwowym podatku przemysłowym, po- stulaty kupiectwa	24
Obrotowego podatku zryczałtowanie	23

	Str.
Ochrona wzorów i wynalazków — opinie	84
Ogólna charakterystyka konjunktury gospodarczej w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w r. 1929	102
Opinie w przedmiocie charakteru czynności przemysłowych	83
Opinie w sprawach ochrony wzorów i wynalazków	84
P ieniężna i towarowa lichwa	70
Pierwszego plenarnego zebrania Izby protokół z dnia 15 września 1929	
Pierza eksportu standaryzacja	45
Placenie pniowego (zwyczaj)	81
Podatku obrotowego zryczałtowanie	23
Podatku przemysłowego reforma	16
Polsko-austriackie stosunki handlowe w pierwszym dziesięcioleciu na- szej niepodległości	47
Porównawcze zestawienie ilości, wagi i wartości podań załatwionych przychylnie przez Centralną Komisję Przywózową w r. 1929 dla okręgu Izby i całego Państwa według kwartałów 106, 107, 108, 109	109
Porównawcze zestawienie ilości, wagi, wartości podań załatwionych przez Centralną Komisję Przywózową w r. 1929, a wykupio- nych w okręgu Izby i w całym państwie, według kwar- tałów 110, 111, 112,	113
Postępowania ugodowe w latach 1926—1929	101
Postępowania ugodowe w r. 1929	101
Postulaty kupiectwa o doraźne ulgi przy państwowym podatku prze- mysłowym	24
Potrącanie wagi worków przy dostawach zbożowych (zwyczaj)	81
Prace nad systematycznym spisem zawodów przemysłowych	91
Projekt rozporządzenia o wyrobie i obiegu mąki i wyrobów mącznych	
Projekt ustawy o przedsiębiorstwach autobusowych	66
Projekt ustawy o rejestrowym zastawie drzewnym	70
Projektu nowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opo- datkowaniu wina i miodu syconego — zaopinjowanie	37
„Prompt“ — znaczenie	83
Protokół z pierwszego plenarnego zebrania Izby w dniu 15 września 1929	8
Prowizja komisanta w handlu skórą (zwyczaj)	82
Przemysłowego podatku reforma	16
Przemysłów ruch w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w r. 1929	96, 97
Przetworów mięsnych eksport	40
Przyjmowanie weksli przez bank na pokrycie długów	81
Puchu eksportu standaryzacja	45
R abat w handlu węglem	82
Reforma podatku przemysłowego	16
Rejestrowy zastaw drzewny — projekt ustawy	70

	Str.
Reorganizacja katastru	89
Ruch kosztów utrzymania w Krakowie w r. 1929	100
Ruch przemysłów w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w r. 1929	96, 97
Rozgraniczenie hurtownego i detalicznego handlu środkami leczni- czymi i truciznami	74
Rozporządzenie o wyrobie i obiegu mąki i wyrobów mącznych — projekt	72 72
Sierści eksportu standaryzacja	45
Sposób wysyłki drobnych ilości papieru (zwyczaj)	81
Socjalne sprawy	76
Sprawozdawcza działalność Izby	84
Sprawy socjalne	76
Sprzedaż na raty — ustawa	71
Sumaryczne zestawienie ilości, wagi i wartości podań załatwionych przychylnie przez Centralną Komisję Przywozową w r. 1929 i wykupionych w okręgu Izby, oraz w całym państwie	114, 115
Stan bezrobocia w okręgu Izby w r. 1929	99
Standaryzacja eksportu jaj	42
Standaryzacja eksportu puchu, pierza, szczecii, włosia i sierści	45
Statystyka zmian w przemyśle i handlu w okręgu Izby	97
Stosunki handlowe polsko-austrjackie w pierwszym dziesięcioleciu nie- podległości Rzeczypospolitej Polskiej	47 47
Systematyczny spis zawodów przemysłowych	
Szacunkowe komisje dla państwowego podatku przemysłowego	32
Szczeci eksportu standaryzacja	45
Targi i jarmarki	84
Taryfy dorożkarskie i autobusowe	84
Udział Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, w Międzypaństwo- wym Zjeździe Izb Przemysłowo-Handlowych w Poznaniu	47 47
Udział Izby w ankiecie w sprawie nowego podziału administracyjnego Państwa Polskiego	60 60
Ustalenie godzin w handlu — współpraca Izby z władzami	78
Ustawa o sprzedaży na raty	71
Ustawy projekt o rejestrowym zastawie drzewnym	70
Ustawy projekt o przedsiębiorstwach autobusowych	66
W dziedzinie eksportu działalność Izby	40
W podatkowych sprawach interwencje	32
W sprawie jednolitej ordynacji podatkowej ankietą	32
Waga kolejowa w handlu zbożem (zwyczaj)	83
Wagi worków, potrącanie przy dostawach zbożowych (zwyczaj) . .	81
Weksli przyjmowanie, przez bank na pokrycie długów	81
Włosia eksportu standaryzacja	45

	Str.
Współpraca Izby z władzami, w sprawie ustalenia godzin w handlu .	78
Wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie	5
Wykaz wykupionego świadectwa przemysłowego i kart rejestracyjnych w okręgu Izby Przemysł.-Handl. w Krakowie w r. 1929 .	94 95
Wykupione podania załatwione przez Centralną Komisję Wywozową w r. 1929, w okręgu Izby i w całym państwie według kwartałów	110, 111, 112, 113
Wykupione świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne w okręgu Izby Przem.-Handl. w Krakowie, w r. 1929	94, 95
Wynagrodzenie komisanta za czynności związane z dobrem przechowa- niami towaru (zwyczaj)	82
Wynalazki i wzory ochronne	84
Wyraz „prompt“ — znaczenie	83
Wyrób i obieg mąki i wyrobów mącznych, projekt rozporządzenia .	72
Wyroby mączne, projekt rozporządzenia	72
Wysyłka drobnych ilości papieru (zwyczaj handlowy)	81
Wzory i wynalazki — ochrona	84
Załatwione przychylnie przez Centralną Komisję Przywozową i wyku- pione podania w r. 1929 w okręgu Izby oraz w całym pań- stwie	114, 115
Zaopiniowanie projektu nowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opodatkowaniu wina i miodu syconego	37
Zestawienie ilości wagi i wartości podań załatwionych przychylnie przez Centralną Komisję Przywozową w r. 1929 dla okręgu Izby i całego Państwa według kwartałów	106, 107, 108, 109
Zestawienie ilości wagi i wartości podań załatwionych przez Cen- tralną Komisję Przywozową w r. 1929, a wykupionych w okręgu Izby i w całym państwie, według kwartałów	110, 111, 112, 113
Zgłoszone konkursy w latach 1926—1929	101
Zgłoszone postępowania ugodowe w latach 1926—1929	101
Ziół leczniczych eksport	46
Zmiany w przemyśle i handlu w okręgu Izby (statystyka)	98
Zmiany w rejestrze firm handlowych w r. 1929	98
Znaczenie wyrazu „prompt“	83
Zryczałtowanie podatku obrotowego	23
Zwyczaje handlowe	81
Zwyczaje w handlu komisowym	82

